

Se egen adresseliste

Saksbehandler, innvalgstelefon

Erica Neby, 62 55 11 65

Vern av skog på Statskog SFs grunn - forslag om opprettelse/utvidelse av 9 naturreservater i Hedmark - anmodning om uttalelse

Bakgrunn

St.meld. nr. 14 (2015-2016) Natur for livet legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, som i all hovedsak vil skje gjennom vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Stortinget ba under behandlingen av meldingen regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet.

Ved behandling av Innst. S. nr. 150 (2001-2002) gikk Stortingets flertall inn for at Statskog SFs arealer skal brukes aktivt for å øke skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand slo fast at det skal gjennomføres konkrete vurderinger av Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder.

I denne høringen foreslår vi å opprette 6 nye naturreservater og utvide 3 naturreservater i Hedmark. Dere finner mer informasjon om høringen på vår hjemmeside, hvor dere også kan sende inn en høringsuttalelse: fylkesmannen.no/Innlandet/horinger. Høringsfristen er 3. august 2019.

Naturverdier i områdene

Det er gjennomført naturfaglige registreringer av en rekke skogområder på statsgrunn de senere årene for å kartlegge verneverdier som grunnlag for å vurdere om skogområdene er av verneinteresse. Områdene som nå foreslås opprettet har blitt naturfaglig registrert og rapportene kan leses i vedleggene. Her følger en kort oppsummering av de viktigste verneverdiene funnet i områdene samt inngrepsstatus:

1. Skjærbekkkraudkollen naturreservat ligger i Osdalen, helt sør i Rendalen kommune. Dette er et ca. 2905 dekar stort skogområde som til stor del består av en øst-/sørøstvendt lisode med gammel granskog. Av rødlistearter knyttet til gammel skog og død ved er det funnet gubbeskjegg (NT), sprikeskjegg (NT), ulvelav (NT), svartsonekjuke (NT) og rynkeskinn (NT). Vi kjenner ikke til at det finnes bygninger, veier eller stier i området.
2. Skorbekken naturreservat ligger i øvre delen av Ljørdalen, øst i Trysil kommune. Området er ca. 710 dekar stort og inkluderer en todelt bekkekløft med granskog i lisdene. Rødlisteartene

rotnål (NT), rynkeskinn (NT), gubbeskjegg (NT) og svartsonekjuka (NT) finnes på gamle grantrær og på død ved i området, og det er potensiale for flere arter knyttet til død ved og høy luftfuktighet på sikt. Kontinentale bekkekløfter er en rødlistet naturtype (NT). Det finnes en gammel bygning ved Stenbrottet med tilhørende traktorvei – det er tatt hensyn til disse i den foreslåtte forskriften. Den kommunale snøskuterløypa går rett øst for det foreslåtte reservatet, altså utenfor det foreslåtte reservatet.

3. Trya naturreservat omfatter ca. 895 dekar av Tryas østvendte bekkekløft på Glommas vestsida, ca. 3 kilometer vest for Koppang i Stor-Elvdal kommune. Bekkekløften er meget bratt og utilgjengelig flere steder, og har nedstrøms Storfallet og i nedre deler stedvis form som en canyon med 20 meter loddrette bergvegger på begge sider. Skogen har varierende alder og er en blanding av ulike løv- og bartrær. Det er funnet mange rødlistearter av sopp og lav i området; gubbeskjegg (NT); kort trollskejgg (NT) sprikeskjegg (NT), trollsotbeger (VU), granseterlav (NT); trådrag (VU), rustdoggnål (NT); skyggeskjuka (VU), flekkhvitkjuka (NT), rosenkjuka (NT), skyggebrunpigg (VU), taigapiggskinn (NT), svartsonekjuka (NT), huldresølvpigg (VU) og rynkeskinn (NT). Rundt Storfallet inngår fragmenter av den rødlistede naturtypen fosseberg og fosse-eng (NT). Også kontinentale bekkekløfter er rødlistet (NT). I den foreslåtte forskriften er det tatt hensyn til eksisterende kraftlinje, stier og traktorveier i området. Bygningene langs elva er tatt ut fra verneforslaget.
4. Heimåsen naturreservat er ca. 790 dekar stort og ligger en drøy kilometer nord for det foreslåtte Trya naturreservat i Stor-Elvdal kommune. Heimåsen ble kartlagt samtidig som Trya, og finnes derfor i samme naturfaglige rapport. Vi valgte å skille ut dette området som et eget reservat, fordi det er mye inngrep mellom de to områdene og fordi at naturtypene er forskjellige. Heimåsen har gammel fjellgran-/furuskog som vokser i en østvendt lise ned fra toppen av Heimåsen. Det finnes også rikere søkk med gammel løvskog i området. Rødlisteartene gubbeskjegg (NT), sprikeskjegg (NT) og svartsonekjuka (NT) er registrert her. Vi har ikke kjennskap til noen bygninger, veier eller stier i området.
5. Ulbergkletten naturreservat er ca. 300 dekar stort og ligger ca. 2 kilometer øst for det foreslåtte Heimåsen naturreservat, også i Stor-Elvdal kommune. Området består av en sør-/sørvestvendt liskog. Her finnes det rikelig med død ved av ulik alder, og gammel skog av gran med innslag av en god del osp. Av rødlistearter er det funnet gubbeskjegg (NT), olivenlav (NT), rotnål (NT), grønnsko (NT), rosenkjuka (NT), korallpiggsopp (NT), sjokoladekjuka (VU), svartsonekjuka (NT) og rynkeskinn (NT). Vi har ikke kjennskap til noen bygninger, veier eller stier i området.
6. Hestberget naturreservat er ca. 2185 dekar stort og ligger ved Gravberget i Våler kommune. Skogen er gammel og grandominert. Det finnes mange myrer i området og inntil disse er furu det vanligste treslaget. Av rødlistearter er det funnet gubbeskjegg (NT), lys brannstubbela (VU), mørk brannstubbela (VU), ulvelav (NT), svartsonekjuka (NT) og rynkeskinn (NT). Det finnes traktorveier og stier i området, i tillegg til at det går en kommunal snøskuterløype gjennom området på to steder. Disse er det tatt hensyn til i forslaget til verneforskrift. Vi har prøvd å grense ut alle eksisterende bygninger.
7. Gråkletten naturreservat øst for Evenstad i Stor-Elvdal kommune foreslås utvidet med ca. 870 dekar, slik at totalarealet blir ca. 5830 dekar. Utvidelsesområdet består i hovedsak av gammel granskog, stedvis med høy luft- og markfuktighet. Det er store arealer med myr i utvidelsesområdet, i tillegg til en elv og flere små bekker. Gubbeskjegg (NT) vokser rikelig i området. Sammen med eksisterende reservat vil dette bli et mer robust verneområde med

større variasjon i naturtyper. Siden forskriften for Gråkletten naturreservat er relativt ny, foreslås det kun små endringer i den. Vi har derfor laget en såkalt endringsforskrift som beskriver de foreslåtte endringene. Det går en bilvei og en sti gjennom området. Disse er det tatt hensyn til i foreslått endringsforskrift. Eksisterende bygninger og inntaket til Neta kraftverk er grenset ut. Området brukes mye i forsknings- og undervisningssammenheng, det er derfor foreslått å ta inn et punkt om muligheten for å søke om slike aktiviteter i § 7.

8. Hårrenna naturreservat ved Kvernmoen i Rendalen kommune foreslås utvidet med ca. 560 dekar, slik at totalarealet blir ca. 790 dekar. Dette er en bekekløft med rik vegetasjon og aktiv rasdynamikk. Granskogen i kløfta er ikke veldig gammel per dags dato, men det er likevel store verdier knyttet til denne type habitat med høy luftfuktighet og rik vegetasjon, samt mye død ved og gamle trær på sikt. Av rødlistearter er det funnet gubbeskjegg (NT) og huldregras (NT). Forslaget til verneforskrift foreslås å gjelde for eksisterende reservat og foreslått utvidelse. Vi ber derfor spesielt grunneierne i eksisterende reservat om å komme med synspunkter på forslaget til verneforskrift. Det finnes traktorveier, en sti og ei kraftlinje i området – disse er det tatt hensyn til i verneforskriften. Vi har ikke funnet noen bygninger innenfor avgrensingen, hverken i eksisterende reservat eller i utvidelsesområdet.
9. Maliskjæra naturreservat vest for Rotnesjøen og nord for Hytjanstorpet i Grue kommune foreslås utvidet med ca. 300 dekar, slik at totalarealet blir ca. 800 dekar. Utvidelsesforslaget inkluderer den gamle granskogen nord og vest for eksisterende reservat. Her er det ikke funnet andre rødlistearter enn gubbeskjegg (NT), men utvidelsen vil inkludere gammelskogen som finnes rett utenfor eksisterende reservat på en mer naturlig måte. Det finnes en sti i området, i tillegg til en bygning og informasjonsskilt ved Grusetsætra. Forslaget til verneforskrift tar hensyn til disse.

Varsling om oppstart av verneprosess

I samsvar med naturmangfoldlovens saksbehandlingsregler ble det 17. desember 2018 varslet oppstart av prosessen med å opprette/utvide 9 områder på Statskog SFs grunn i Hedmark. Blant disse var også utvidelse av Granåsen naturreservat i Trysil kommune. Dette området er ikke med i dette høringsbrevet, men forventes å bli hørt på et senere tidspunkt. Vi mottok 5 kommentarer til oppstartsvarselet:

1. Eidsiva Nett AS skrev at de trolig har lite eksisterende anlegg som evt. vil bli berørt i de nevnte områdene, men dette vil de først kunne se når forslag til avgrensning av de enkelte områdene kommer. Videre skriver de at dersom det under planleggingen blir funnet aktuelle områder hvor det er eksisterende anlegg ønsker de primært at verneområdet blir lagt utenom disse. Om det allikevel skulle være slik at anleggene skulle bli berørt må vernebestemmelsene ikke være til noe hinder i forhold til drift og vedlikehold av eksisterende anlegg, eller oppgradering og fornyelse. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med eksisterende anlegg må tillates som et unntak fra ferdselsbestemmelser. Forskrift om elektriske forsyningsanlegg FEF 2006 gir krav til at det ryddes trær og busker i tillegg til annet vedlikehold og feilretting. Det er ønskelig at grensene er godt synlige og avmerket i marka, spesielt dersom grensene kommer nært opp til deres anlegg.
2. Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard hadde ingen uttalelse på daværende tidspunkt.
3. Hedmark fylkeskommune hadde ingen merknader til verneforslaget på daværende tidspunkt, men presiserer at dersom det finnes kulturminner i områdene er det viktig at det i slike tilfeller åpnes for skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i bestemmelser gitt i medhold av naturmangfoldloven § 37. Det vises til Miljødirektoratets og Riksantikvarens veileder M-420 I 2015 og pkt. 6.3 spesielt.

4. Naturvernforbundet i Hedmark er positive til alle verneforslagene, men savner oppstartsmelding for Statskog-områdene Østre Burusjøåsen, Hammarsjøbekk, Ortjennet og Gillerhaugen.
5. NVE skrev at Skjærbekkkraudkollen og Skorbekken ligger innenfor områder som NVE vurderer som aktuelle for nasjonal ramme for vindkraft. Videre skrev de at det er eksisterende regionalnett og to kartlagte vannkraftpotensialer i utvidelsesområdet til Hårrenna naturreservat. Vannkraftpotensialene er imidlertid små og høyst sannsynlig ulønnsomme å bygge i dag. Det er en transmisjonslinje som krysser Trya, i tillegg til et kartlagt småkraftpotensial. Ved Ulbergkletten ligger det ei kraftlinje like ved som det må tas hensyn til i verneforskriften. Utvidelsen av Gråkletten naturreservat berører en kraftlinje som det er ønskelig å grense ut. De ønsker for øvrig at bestemmelsene knyttet til eksisterende el-anlegg videreføres. Inntaket til Neta kraftverk blir berørt av utvidelsen av Gråkletten naturreservat og fikk konsesjon i 2013, men har ikke blitt bygget enda. Prosjektet har fått en forlenget byggefrist til 11.10.2023. NVE ber om at Neta kraftverk DA settes på adresselista for høringen.

Våre kommentarer til uttalelsene ovenfor

Vi har prøvd å grense ut mest mulig av tekniske inngrep i områdene, men der kraftlinjer krysser på tvers gjennom områdene har vi ikke hatt mulighet for å grense dem ut. Det er derfor tatt inn standardbestemmelser i forskriftene som åpner for drift, vedlikehold, akutt istandsetting ved feil og oppgradering av el-anleggene. Motorferdsel er direkte tillatt i forbindelse med akutte feil, men må ellers omsøkes. Det sistnevnte er fremforhandlet på høyere nivå, og vi kan derfor ikke ta inn bestemmelser i forskriftene som åpner for at motorferdsel skal være direkte tillatt ved planlagte tiltak.

Det er tatt inn standardbestemmelser knyttet til istandsetting, skjøtsel og vedlikehold av kulturminner i verneforskriftene.

Når det gjelder Skjærbekkkraudkollen og Skorbekken så ser vi nå at disse områdene er fjernet fra NVEs kart over utpekte områder aktuelle for Nasjonal ramme for vindkraft. Som nevnt ovenfor har vi prøvd å grense ut eksisterende kraftlinjer, men der disse krysser områdene aktuelle for vern har vi heller tatt inn bestemmelser som tar hensyn til anleggene. Inntaket til Neta kraftverk i utvidelsesområdet til Gråkletten naturreservat er grenset ut. Når det gjelder potensialer for vannkraft i områdene, så har vi hittil ikke mottatt noen negative kommentarer til at disse foreslås vernet. Vi må vente å se om det kommer inn noen anmerkninger til dette i løpet av høringsperioden.

Naturvernforbundet stiller spørsmål til manglende Statskog-områder i oppstartsmeldingen. I samråd med Miljødirektoratet ble det bestemt å ikke gå videre med området Hammarsjøbekk i Trysil kommune fordi at det finnes andre verneområder og nasjonalpark som dekker de samme naturkvalitetene. Området Ortjennet i Elverum kommune ble også tatt ut fra lista over aktuelle verneområder fordi det finnes flere verneområder i samme område med lignende naturtyper av bedre kvalitet (for eksempel Hemberget naturreservat, Buberget naturreservat og Regnåsen og Hisåsen naturreservat). Området Gillerhaugen i Våler og Stange kommuner ble fjernet fra lista på grunn av mange inngrep og relativt lave vernekvaliteter sammenlignet med eksisterende Sætersjøberget naturreservat like sør for Gillerhaugen. Østre Burusjøåsen ble fjernet fra lista fordi at området i seg selv var for lite og hadde for lave vernekvaliteter for å vernes isolert sett. Vi jobber med muligheten for å knytte dette området sammen med Halasbukjølen naturreservat.

Verneforslagene

I samsvar med saksbehandlingsreglene i naturmangfoldloven § 43 fremmer Fylkesmannen forslag om vern/utvidelse av 9 områder på Statskog SFs grunn:

1. Skjærbekkraudkollen naturreservat, Rendalen kommune, ca. 2905 dekar nytt verneareal.
2. Skorbekken naturreservat, Trysil kommune, ca. 710 dekar nytt verneareal.
3. Trya naturreservat, Stor-Elvdal kommune, ca. 895 dekar nytt verneareal.
4. Heimåsen naturreservat, Stor-Elvdal kommune, ca. 790 dekar nytt verneareal.
5. Ulbergkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, ca. 300 dekar nytt verneareal.
6. Hestberget naturreservat, Våler kommune, ca. 2185 dekar nytt verneareal.
7. Utvidelse av Gråkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, ca. 870 dekar nytt verneareal.
8. Utvidelse av Hårrenna naturreservat, Rendalen kommune, ca. 560 dekar nytt verneareal.
9. Utvidelse av Maliskjæra naturreservat, Grue kommune, ca. 300 dekar nytt verneareal.

Nærmere opplysninger om områdene går frem av vedlagte rapporter og av kart som viser beliggenheten og avgrensningen av områdene. Områdene foreslås fredet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37.

Vedlagt følger også forslag til forskrifter som inneholder bestemmelsene som foreslås for reservatene. Forslagene innebærer i hovedsak at hogst av skogen i området, motorferdsel i utmark og nye tekniske inngrep som bygging av nye veier og oppføring av nye bygninger blir forbudt. Jakt, fangst, fiske, beiting, bærsanking, vedlikehold av eksisterende anlegg, bygninger, veier og stier, samt uttransport av storvilt er foreslått tillatt i samsvar med gjeldende lovverk.

Fylkesmannen ber om eventuelle merknader til forslagene innen **3. august 2019**.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Erica Neby
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Naturfaglige rapporter x 8
Uttalelser til oppstartsvarselet
Forslag til verneforskrifter x 9
Forslag til avgrensning x 9
Adresseliste

SkjerbekkrAUDkollen

**

Referanse:

Gammelmo Ø. 2018. Naturverdier for lokalitet SkjerbekkrAUDkollen, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6203>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Rendalen
H.o.h.: 680-850moh
Areal: 3213 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: OGA
Vegetasjonsone: nordboreal 50% (ca 1610daa) mellomboreal 50% (ca 1610daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

SkjerbekkrAUDkollen ligger i Osdalen sør i Rendalen kommune. Det avgrensede området ligger øst for SkjerbekkrAUDkollen (883 moh.) og følger lisen sør over forbi Lauvåstjønna og høyden 1008 moh. Senere dreier lokaliteten vestover sør for høyden 920 moh. ved Djupskora. Lokaliteten omfatter et område med gammel granskog med til dels urskogpreg.

Vegetasjonen preges av fattige til intermediære skogtyper. Gammel granskog dominerer i området, men det finnes også noe furuskog og barblendingsskog. Blåbærskog er den dominerende vegetasjonstypen, men det finnes også noe bærlyngskog, fattig sumpskog og sparsomme mengder med høystaudeskog. I tillegg finnes det en begrenset mengde med lavskog sør i lokaliteten. Noe berg og rasmark forekommer også spredt i lokaliteten, mest i nord. Noe fattig myrvegetasjon forekommer også.

Det finnes et middels antall svake til middels gode signalarter og noen rødlistearter for gammelskog i området. Enkelte steder i området bidrar relativt høy luftfuktighet kombinert med eldre granskog til gunstige forhold for hengelav. Gubbeskjegg (NT) finnes spredt gjennom nesten hele området hvor det finnes granskog, men har større konsentrasjon innen for kjerneområdene. Sprikeskjegg (NT) er også registrert, men kun innenfor kjerneområdet helt i nord. Forøvrig finnes det godt med vanlige stry- og skjeggglaver gjennom hele området. Enkelte steder i området bidrar relativt høy luftfuktighet kombinert med eldre granskog til gunstige forhold for hengelav. Ulvelav (NT) ble registrert innenfor kjerneområdet ved SkjerbekkrAUDkollen. Her fantes flere populasjoner på grove gamle gadd av furu. Av skorpelav er gammelgranlav registrert i området og det er potensial for mer sjeldne arter knyttet til seintvoksende grantrær. Det finnes flere forekomster av bladlav knyttet til eldre løvtrær i området. Lungenever ble bl.a. registrert innenfor kjerneområdet ved Lauvåskampen NØ. Av vedboende sopp ble svartsonekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og duftskinn registrert. Potensialet for flere krevende og rødlistede sopp knyttet til død ved av gran og furu vurderes som middels godt. Dette gjelder spesielt i de områdene hvor kontinuiteten i død ved har vært bra. Området har trolig en viss betydning for gammelskogsarter av fugl på grunn av sin størrelse og rester av gammelskog.

SkjerbekkrAUDkollen er et middels stort område med forholdsvis urørt gammel granskog. Området gis høy score for urørthet og påvirkning da det er få spor etter moderne hogst innenfor avgrensning. Det gis også middels score for død ved (først og fremst av gran, men det finnes også stedvis gode forekomster av død ved av furu og boreale løvtrær) både med tanke på mengde og kontinuitet. Gamle bartrær finnes det mye av innenfor verneforslaget. I al hovedsak dreier det seg om gamle grove grantrær, men noe furu finnes også. Det er godt med forekomster av gamle løvtrær innenfor avgrensingen. På noen av disse forekommer det godt utviklede lungeneversamfunn. Treslagsfordelingen må sies å være god. Gran, furu og bjørk dominerer, men det er også betydelige innslag av flere boreale løvtrærarter. Vegetasjonen er dominert av fattige typer, men stedvis forekommer mindre innslag av noe rikere vegetasjon. Dette gjelder særlig langs bekkene og i de fuktige sigene i sør. Topografien er variert og hele spennet fra nederst i lisen til overgangen mot fjell er inkludert i avgrensingen. Området får middels score på artsmangfold. Det er registrert en rekke krevende arter. Også rødlistede arter er registrert (kun NT-arter). Potensialet i området trekker verdien opp. Området er ganske stort og det funksjonelle skogarealet tilsier en middels høy score. Arronderingen vurderes som god og det aller meste av gammelskogs kvalitetene i området faller innenfor avgrensingen. Noe av skogen er likevel påvirket av kanteffekter pga hogst nær opptil avgrensingen.

Området oppfyller til noen viktige mangler ved skogvernet. Av generelle mangler oppnår området middels mangeloppfyllelse mtp «gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk.» Området kan også i middels grad sies å oppfylle (særlige når potensialet tas med i vurderingen) «viktige forekomster av rødlistearter, dvs. områder med konsentrasjoner av slike arter med et omfang egnet til forvaltning ved områdevern». Av regionale mangler i Øst-Norge oppfyller området til en viss grad mangelen i nordboreal sone «boreal naturskog, særlig granskog rik på død ved».

Området vurderes som regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført av Øivind Gammelmo (BioFokus) under en lang dags befarings 20. september 2017. Tidspunktet var noe seint på året, men greit for å kunne fange opp verdiene i området.

Tidspunkt og værets betydning

Årets første snø falt denne morgenen i Osdalen og de øvre delene av området var dekket av et tynt lag snø fra morgenen. Utover dager forsvant en del av snøen igjen. Tidspunktet for kartleggingen var således noe seint, men likevel bra for å kunne fange opp naturverdiene i området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

I tråd med St.meld nr 25 (2002-2003) skal det gjennomføres konkrete vurderinger av Statskog SF`s grunn for å identifisere aktuelle verneområder. En stor del av registreringene på Statskog SF sin grunn ble gjennomført i perioden 2003-2011. Det aktuelle området er kartlagt for å supplere de til nå kartlagte områdene. Det på forhånd avgrensede undersøkelsesområdet var på 4211 daa.

Tidligere undersøkelser

Området er tidligere kartlagt i forbindelse med registrering av nøkkelbiotoper og hensynsområder på Statskog sin grunn i Rendalen kommune (Korbøl 2003). Området ble også undersøkt i forbindelse med kartlegging og verdivurdering av naturtyper og biologisk mangfold i Rendalen (Reiso og Hofton 2005). Flere MiS-biotoper er registrert i området og disse er identiske med de avgrensede naturtypene (kjerneområdene) (NIBIO 2018). Det var ikke registrert mange artsfunn i Artskart fra området (Artsdatabanken 2018), men en god del arter var nevnt i beskrivelsene i undersøkelsene som er nevnt over.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger i Osdalen sør i Rendalen kommune. Det avgrensede området ligger øst for Skjerbekkraudkollen (883 moh.) og følger lisen sør over forbi Lauvåstjønna og høyden 1008 moh. Senere dreier lokaliteten vestover sør for høyden 920 moh. ved Djupskora. Lokaliteten omfatter et område med gammel granskog med til dels urskogpreg.

Naturgrunnlag

Topografi

Lisiden er forholdsvis bratt i nord, men noe slakere terreng jo lenger sør i området man kommer. Eller preges området av flere bekker og fuktig som skjerer gjennom lokaliteten. Øverst i området grenser lokaliteten til fjellområder med lite vegetasjon.

Geologi

Berggrunnen i de øvre delene består av sandstein, mens skifer og konglomerat finnes lenger ned i lisen (NGU 2018a). Løsmassene består av en del bart fjell og ellers et tynt og usammenhengende dekke av morenemateriale (NGU 2018b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: nordboreal 50% (ca 1610daa) mellomboreal 50% (ca 1610daa) .

Området ligger i nordboreal (NB) og mellomboreal vegetasjonssone (MB) og området tilhører overgangsseksjonen (OC).

Klima

Området har få særpregede lokalklimatiske trekk. Hovedsaklig består området av ei til dels bratt skogkledd lise med noen bekkedrag og fuktigere skogspartier. Generelt sett bidrar en østvendt eksponering samt bekker og fuktig til relativt høy luftfuktighet.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen preges av fattige til intermedieære skogtyper. Gammel granskog dominerer i området, men det finnes også noe furuskog og barblendingsskog. Blåbærskog er den dominerende vegetasjonstypen, men det finnes også noe bærlyngskog, fattig sumpskog og sparsomme mengder med høystaudeskog. I tillegg finnes det en begrenset mengde med lavskog sør i lokaliteten. Noe berg og rasmark forekommer også spredt i lokaliteten, mest i nord. Noe fattig myrvegetasjon forekommer også.

Skogstruktur og påvirkning

Mye av skogen ved Skjerbekkraudkollen er gammel granskog som stedvis har preg av urskog. Dette gjelder i særlig grad skogen lengst nord i området. Her består skogen av godt flersjiktet granskog med mange grove, gamle trær. Det finnes forholdsvis lite død ved her, men enkelte spredte læger forekommer spredt, mest øverst i lisen. Skogen fremstår som relativt virkesrik. Lenger sørover finnes et kjerneområde som består av ei østvendt lise med til dels svært gammel granskog som grenser mot fjellet i vest. Relativt få artsfunn ble gjort men det er ikke mangel på substrat også med til dels grove dimensjoner. det ble likevel registrert en rekke rødlistede signalarter som Ulvelav (NT), gubbeskjegg (NT), svartsonekjuke (NT) og rynkeskinn (NT). Dette området har relativt få spor etter tidligere hogster og få stubber ble observert. Noe overvekt av læger i midlere nedbrytningsstadier. Skogen utenfor kjerneområdet er preget av yngre skog, men det forekommer også en del spredt gamle trær her også. Langs Lauvåstjornbekken finnes det flere lommer med gammel granskog. Skogen her er godt sjiktet og mange gamle trær med dype kroner, grov sprekkebark og grove greiner finnes innen for kjerneområdene. Skogen har naturskogspreg og bekkemiljøet gir gode fuktighetsforhold og mye hengelav. Det er jevnt med læger av gran, mest midlere nedbrytningsstadier og mye nedbrutt (noen store og mosegrodde). En kjempegadd på 120 cm i diameter. God sjiktning og få hogstspor preger området her. Lenger sør og sørvest finnes det større partier med yngre skog. Her finnes også et parti med lavskog. I dette partiet er jordsmonner særdeles tynt og det finnes også få trær akkurat her. Lenger sørover finnes det igjen enkelte partier med gammel granskog spredt i et landskap som ellers domineres av yngre og noe

hogstpåvirket skog. Innenfor kjerneområdene finnes gamle, store trær med grov sprekkebark. Her har skogen et naturskogs preg med få gamle stubber. En del bjørk er iblandet (bøyd og brekt under snø). En overvekt av godt nedbrutte læger.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Skjerbekkrandkollen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Lauvåskampen NØ

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 180daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026396).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs sørsiden av ei bekkekløft (Skjerbekken) og på nordøst siden av Løvåskampen i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Østvendt bratt li. Flersjiktet granskog med mange grove, gamle trær. Lite død ved, men enkelte spredte læger. Mest øverst i bestand. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen bærer få spor etter tidligere tiders hogster, selv om det forekommer enkelte stubber preddt i området. Det finnes godt med død ved i forskjellige nedbrytningsstadier og kontinuiteten synes å være god. Det er rikelig med gamle trær, hovedsaklig gran og boreale løvtrær. Vegetasjonen varierer lite og er overveiende fattig. Noen signalarter og rødlistearter er registrert.

Artsmangfold: Store mengder gubbeskjegg (NT) er registrert. I det bratte partiet lengst sør i biotopen er det en del rasmark med eldre seljer, rogn og spredte osp. Av en eller annen grunn virker det som om det var mindre gubbeskjegg i den bratteste delen. Det beste hengelavområdet er den nordligste halvdel av biotopen.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Landskapet i Osdalen er preget av sterkt plukkhogst i flere omganger og delvis store flatehogster. Slik sett fremstår dette området viktig. Verdiene er knyttet til død ved og gamle trær. Området er ganske stort og vurderes som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivartas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep. Skjøtsel er ikke nødvendig.

2 Skjerbekkrandkollen

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: A

Areal: 121daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026401).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i lisisiden rett vest for Lauvåstjenne i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Blåbærgranskog er den dominerende vegetasjonstypen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Østvendt gammel granskog som grenser mot fjell i vest. Få artsfunn ble gjort men der er ikke mangel på substrat også med til dels grove dimensjoner. Ytterst få stubber ble observert. Noe overvekt av læger i midlere nedbrytningsstadier.

Artsmangfold: Ulvelav (NT), gubbeskjegg (NT), svartonekjuke (NT), rynkeskinn (NT) og duftskinn er registrert i lokaliteten. Jevnt med hengelav, og mye lav på stammer og greiner. Noe færre elementer nedover i lokaliteten, men også her var det jevnt med gamle trær, læger og gadd.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Skogen tenderer mot urskog med svært grove grantrær, og mange grove gadd og læger (opp mot 100 cm i diameter). De største verdiene finnes i øvre del rundt myr og opp mot fjellet. Lokaliteten får verdi A (svært viktig).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivartas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep. Skjøtsel er ikke nødvendig.

3 Lauvåstjørbekken

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: C

Areal: 86daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026413).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Lauvåstjørbekken sør for Lauvåstjenne i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Dominerende vegetasjonstype er blåbærgranskog. Noe sumpskog inn mot myrer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sørøstvendt gammel granskog og myr skog opp mot fjell med bekk i nedkant. God sjiktning og mange gamle trær med dype kroner, grov sprekkebark og grove greiner. Naturskogspreget og bekkemiljøet er viktige faktorer.

Artsmangfold: Det finnes gode forekomster med hengselav i området. Gubbeskjegg (NT) er registrert flere steder.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er registrert.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Området ivaretar gammel, høytliggende skog med naturskogspreget og bekkemiljøer. Lokaliteten scorer middels på urørthet, mengde død ved og gamle bartrær. Ellers scorer lokaliteten lavt på de fleste andre parametrene. Området ansees som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivaretas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep.

4 Lauvåstjørna S

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 28daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026415).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sør for Lauvåstjerne i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype.

Bruk, tilstand og påvirkning: Østvendt granbiotop som grenser mot myr i sør. Domineres av grove gamle grantrær med grov sprekkebark og vridde greiner. Jevnt med læger av gran, mest midlere og mye nedbrutt (noen store og mosegrodde). En kjempegadd på 120 cm i diameter. God sjiktning og få hogstspor.

Artsmangfold: Det finnes gode forekomster med hengselav i området. Gubbeskjegg (NT) er registrert flere steder.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Området ivaretar gammel, høytliggende skog med naturskogspreget med grove gadd og læger av gran, samt bekkemiljøer. Lokaliteten scorer middels på urørthet, mengde død ved og gamle bartrær. Ellers scorer lokaliteten lavt på de fleste andre parametrene. Området ansees som lokalt viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivaretas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep.

5 Oterbekken Ø

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 61,8daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026418).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Oterbakken, nordøst for Villdalssetra i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Dominerende vegetasjonstype er blåbærgranskog. Noe innslag av fattig sumpskog. Små flekker med storbregneskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sørøstvendt granbestand som grenser mot snauffjell og myrpartier. Gamle, store trær dominerer i bestandet med grov sprekkebark. Naturskogspreget med få gamle stubber. En del bjørk er iblandet (bøyd og brekt under snø). En overvekt av godt nedbrutte læger.

Artsmangfold: Gubbeskjegg (NT) og svartsonekjuka (NT) er registrert i lokaliteten. Stedvis forekommer store mengder hengselav. Potensial for ytterlige rødlistede og krevende arter av lav og vedboende sopp ansees som middels godt.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter registrert.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Lokaliteten har verdier som først og fremst ivaretar gammel, grov granskog opp mot snauffjellet. Lokaliteten har høy verdi knyttet til gamle bartrær (gran), middels verdi knyttet til urørthet, skogtilstand, mengde og kontinuitet av død ved og treslagsfordeling. Scorer ellers lavt på flere andre parametre. Lokaliteten ansees som viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivaretas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep.

6 Oterbekken

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: C

Areal: 29daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Korbøl 2003; Reiso og Hofton 2005). Hele lokaliteten er også registrert som Mis-biotop "gamle trær" (NIBIO 2018). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn - både beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00026420).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Oterbakken, nordøst for Villdalssetra i Osdalen i Rendalen kommune. Berggrunnen består av sandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt morenelag med delvis bart fjell (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog og utformingen er gammel høyereliggende barskog. Dominerende vegetasjonstype er blåbærgranskog, men det finnes også mindre forekomster av storbregneskog og fattig sumpskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Sørøstvendt biotop langs liten bekk. Fuktig granskog med noen spredte gamle trær. De fleste læger er godt

nedbrutte, men nye kommer til da det er flere gadd i biotopen.

Artsmangfold: Noe hengelav og gode fuktighetsforhold. Gammel selje med flere krevende lavararter på stammen er registrert.

Fremmede arter: Det er ikke registrert fremmede arter i lokaliteten.

Del av helhetlig landskap: Del av et større landskap i Osdalen med rester av gammel barskog.

Verdivurdering: Lokaliteten har verdier som først og fremst ivaretar gammel og grov granskog. Lokaliteten har midels høy verdi knyttet til gamle bartrær (gran), urørthet, skogtilstand og mengde av død ved. Scorer ellers lavt på flere andre parametre. Lokaliteten ansees som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Gammelskogsverdiene ivaretas og utvikler seg best om området settes av til fri utvikling uten inngrep.

Artsmangfold

Det finnes et middels antall svake til middels gode signalarter og noen rødlistearter for gammelskog i området. Enkelte steder i området bidrar relativt høy luftfuktighet kombinert med eldre granskog til gunstige forhold for hengelav. Gubbeskjegg (NT) finnes spredt gjennom nesten hele området hvor det finnes granskog, men har større konsentrasjon innen for kjerneområdene. Sprikeskjegg (NT) er også registrert, men kun innenfor kjerneområdet helt i nord. Forøvrig finnes det godt med vanlige stry- og skjeggglaver gjennom hele området. Enkelte steder i området bidrar relativt høy luftfuktighet kombinert med eldre granskog til gunstige forhold for hengelav. Ulvelav (NT) ble registrert innenfor kjerneområdet ved Skjerbekkrandkollen. Her fantes flere populasjoner på grove gamle gadd av furu. Av skorpelav er gammelgranlav registrert i området og det er potensial for mer sjeldne arter knyttet til seintvoksende grantrær. Det finnes flere forekomster av bladlav knyttet til eldre løvtrær i området. Lungenever ble bl.a. registrert innenfor kjerneområdet ved Lauvåskampen NØ. Av vedboende sopp ble svartsonekjuka (NT), rynkeskinn (NT) og duftskinn registrert. Potensialet for flere krevende og rødlistede sopp knyttet til død ved av gran og furu vurderes som middels godt. Dette gjelder spesielt i de områdene hvor kontinuiteten i død ved har vært bra. Området har trolig en viss betydning for gammelskogsarter av fugl på grunn av sin størrelse og rester av gammelskog.

*Tabell: Artsfunn i Skjerbekkrandkollen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1 2 3 4 5 6
	Bryoria nadvornikiana	sprikeskjegg	NT		1
	Letharia vulpina	ulvelav	NT		2
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1
Sopper	Cystostereum murrayi	duftskinn			2
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuka	NT		1 2 5
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		2

Avgrensning og arrondering

Området er middels stort (3213 daa.) hvor det meste av arealet er funksjonelt skogareal. I vest grenser verneforslaget til et høyere liggende fjellparti med lite vegetasjon. Dette området fremstår som urørt. I nord grenser området til tilsvarende skogarealer på nordsiden av Skjerbekken. I øst og sør grenser verneforslaget til skogarealer med mindre naturverdier enn det man finner innenfor verneforslaget. Her finnes også en del hogstflater og skogsbilveger (og kjøreveger i terrenget) som vitner om en ganske stor aktivitet og skogen er her sterkt påvirket. Formen på verneforslaget er god og alle kjerneområdene faller innenfor avgrensningen av verneforslaget. I sør er noe av undersøkelsesområdet utelatt fra verneforslaget da det her er snakk om sterkt påvirket skog og til dels hogstflater. Området fanger opp det aller meste av gjenværende gammelskog rundt Skjerbekkrandkollen.

Andre inngrep

I nedkant av lokaliteten helt i nord finnes det en skogsbilveg som grenser opptil området. Lenger sør og sørøst grenser verneforslaget til hogstflater og hogstpåvirket skog.

Vurdering og verdisseting

Skjerbekkrandkollen er et middels stort område med forholdsvis urørt gammel granskog. Området gis høy score for urørthet og påvirkning da det er få spor etter moderne hogst innenfor avgrensning. Det gis også middels score for død ved (først og fremst av gran, men det finnes også stedvis gode forekomster av død ved av furu og boreale løvtrær) både med tanke på mengde og kontinuitet. Gamle bartrær finnes det mye av innenfor verneforslaget. I al hovedsak dreier det seg om gamle grove grantrær, men noe furu finnes også. Det er godt med forekomster av gamle løvtrær innenfor avgrensningen. På noen av disse forekommer det godt utviklede lungeneversamfunn. Treslagsfordelingen må sies å være god. Gran, furu

og bjørk dominerer, men det er også betydelige innslag av flere boreale løvtrærarter. Vegetasjonen er dominert av fattige typer, men stedvis forekommer mindre innslag av noe rikere vegetasjon. Dette gjelder særlig langs bekkene og i de fuktige sigene i sør. Topografien er variert og hele spennet fra nederst i lisdelen til overgangen mot fjell er inkludert i avgrensingen. Området får middels score på artsmangfold. Det er registrert en rekke krevende arter. Også rødlistede arter er registrert (kun NT-arter). Potensialet i området trekker verdien opp. Området er ganske stort og det funksjonelle skogarealet tilsier en middels høy score. Arronderingen vurderes som god og det aller meste av gammelskogskvalitetene i området faller innenfor avgrensingen. Noe av skogen er likevel påvirket av kanteffekter pga hogst nær opptil avgrensingen. Området vurderes som regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Skjerbekkrandkollen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Lauvåskampen NØ	***	**	**	***	**	—	*	**	*	*	*	-	—	**
2 Skjerbekkrandkollen	***	***	***	***	**	—	**	**	*	*	**	-	—	**
3 Lauvåstjørbekken	**	**	*	**	*	—	*	*	*	*	*	-	—	*
4 Lauvåstjørna S	**	**	**	**	*	—	*	*	*	*	*	-	—	*
5 Oterbekken Ø	**	**	**	***	*	—	**	*	*	*	*	-	—	**
6 Oterbekken	**	**	*	**	*	—	*	*	*	*	*	-	—	*
Samlet vurdering	***	**	**	***	**	—	**	**	**	*	**	**	**	**

Mangeloppfyllelse

Området oppfyller til noen viktige mangler ved skogvernet. Av generelle mangler oppnår området middels mangeloppfyllelse mtp «gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk.» Området kan også i middels grad sies å oppfylle (særlige når potensialet tas med i vurderingen) «viktige forekomster av rødlistearter, dvs. områder med konsentrasjoner av slike arter med et omfang egnet til forvaltning ved områdevern». Av regionale mangler i Øst-Norge oppfyller området til en viss grad mangelen i nordboreal sone «boreal naturskog, særlig granskog rik på død ved».

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Skjerbekkrandkollen.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Middels mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Ikke aktuell

Restaureringsarealer: Lav mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Middels mangeloppfyllelse

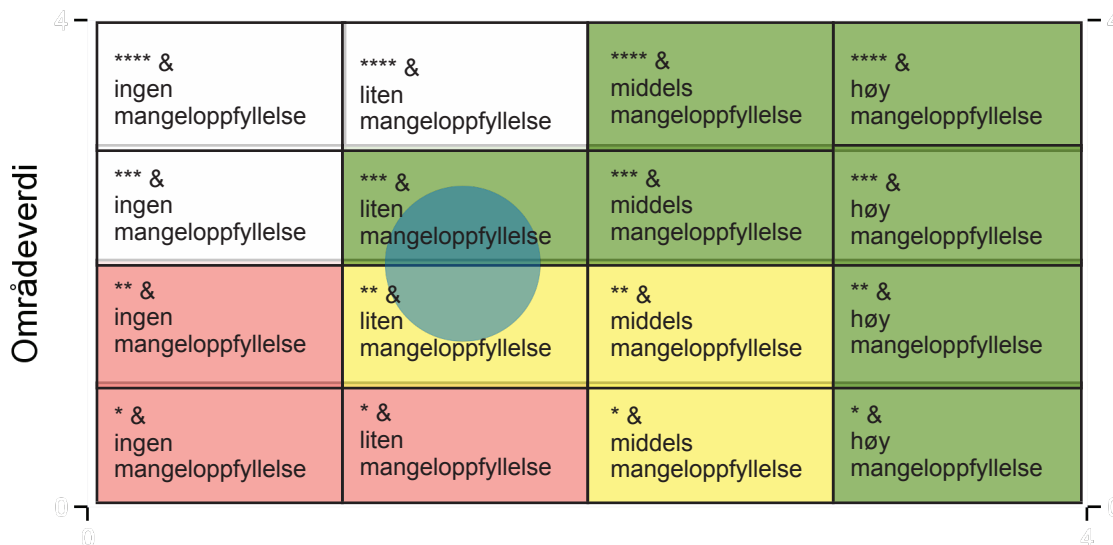
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Ingen mangeloppfyllelse

Storområder: Ingen mangeloppfyllelse

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Lav mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Skjerbekkraudkollen sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

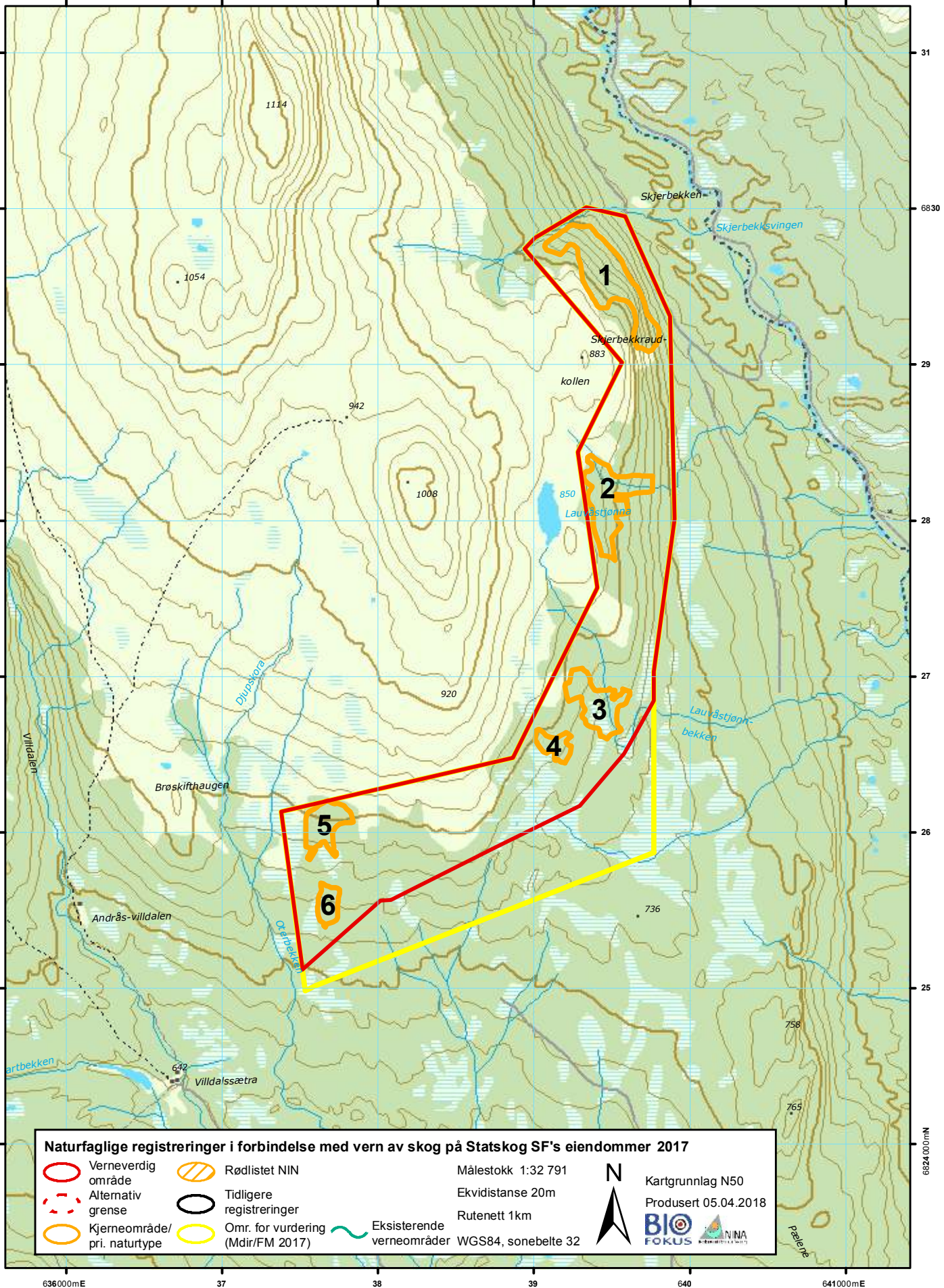

Grad av mangeloppgyllelse

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangeloppgyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

- Artskart 2018. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <https://artskart.artsdatabanken.no>
- Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.
- Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Sloreid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769: 1-9.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.
- Korbøl, A. 2003. Nøkkelbiotoper og hensynsområder. Statskoger og statsallmenninger i Rendalen. Prevista oppdragsrapport nr. 1/2003.
- Naturbase 2018. Miljødirektoratet, internett. <http://kart.naturbase.no/>
- NIBIO 2018. Kilden. <https://kilden.nibio.no/>
- Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Kart over løsmasser, Norges Geologiske Undersøkelse. Tilgjengelig fra: http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Reiso, S. & Hofton, T.H. 2005. Kartlegging og verddivurdering av naturtyper og biologisk mangfold i Rendalen kommune. Siste Sjanse – rapport 2005 – 10. 42 s.

636000mE

37

38

39

640

641000mE

6824 000mN

Pelleire

Bilder fra området Skjerbekkraudkollen

En del større løvtrær finnes i lia i kjerneområde 1. Foto: Øivind Gammelmo

Ulvelav på furugadd. Foto: Øivind Gammelmo

Ulvelav hadde flere forekomster innenfor kjerneområde 2. Foto: Øivind Gammelmo

Død ved av grove dimensjoner forekommer vanlig i hele det nordre delen av undersøkelsesområdet. Foto: Øivind Gammelmo

Skorbekken

**

Referanse:

Abel K. 2018. Naturverdier for lokalitet Skorbekken, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6199>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Trysil
H.o.h.: 635-880moh
Areal: 568 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: KAB
Vegetasjonssone: mellomboreal 70% (ca 400daa) nordboreal 30% (ca 170daa)
Vegetasjonsseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Lokaliteten ligger helt øst i Trysil kommune i den øvre delen av Ljørdalen. Her kommer Skorbekken ned fra Drevfjellet i vest og har skjært seg en forholdsvis dyp kløft i løsmassene ned mot dalbunnen. Selve lokaliteten utgjøres av kløftepartiene like nedenfor fjellskogsgrensa i vest og ned til en høyde på ca 635 meter over havet i øst, en høydeforskjell på 245 meter og en lengde på litt over 2 kilometer. Kløfta er forholdsvis åpen i øvre del hvor den deler seg i to, mens den er bratt og forholdsvis dyp i midtre og nedre del, men det er få svinger og få bergvegger. Berggrunnen består av Trysilsandstein og løsmassene består av morenemasser, stedvis med stor mektighet, men også med noe innslag av bart fjell. Skogområdene ligger i den mellomboreale og nordboreale vegetasjonssone og i vegetasjonsseksjon overgangsseksjon.

Verneforslaget for Skorbekken er grovt sett lagt slik at den mest markerte delen av bekkekløfta er inkludert. Det medfører at partier med noe yngre skog faller innenfor verneforslaget langs kantene i nord og i øst, men arronderingsmessig er det gunstig å ha med hele gradienten fra knekket i øvre del og helt ned i kløfta.

Vegetasjonstypene i lisidene er i øvre deler dominert av blåbærskog og småbregneskog og med økende innslag av fuktige sig med høgstaudekog desto lenger ned mot bekken en kommer. Langs bunn av bekkekløften er det stedvis et stort innslag av høgstaude og med noen få partier med overganger til intermediærrik sumpskog. Tresjiktet er dominert av gran i hele området, men det er noe innslag av både bjørk og rogn, samt noen spredte seljer.

Eldre granskog i tidlig aldersfase og stort sett ganske tett, men med åpne og glisne bestander i den øvre delen. Gamle hogstspor i form av stubber er synlig flere steder og det går en gammel ferdselsveg langs bunn av kløfta. Enkelte gamle og grove trær finnes spredt, spesielt i øvre del av den nordvendte lisiden. Død ved er stort sett sparsomt forekommende, mest langs elva og i den øvre del av den nordvendte lisida hvor det også forekommer noen forholdsvis gamle og grove læger.

Av rødlistearter ble det funnet rotnål (NT) på en gammel grangadd, rynkeskinn (NT) på granolag, spredt med gubbeskjegg (NT) på trærne, samt at det tidligere er registrert svartonekjuke (NT). Ellers spredte forekomster av de mer frekvente gammelskogsarter. Potensialet vurderes som noe lavt for å finne flere krevende og rødlistede arter av vedboende sopp, men på den annen side er det nok ikke veldig lang tid før den totale mengden død ved vil øke merkbart.

Skogen som er avgrenset er ikke spesielt gammel, den er høytliggende og det er noe begrenset med død ved. Det er imidlertid noe potensial på forholdsvis kort sikt i og med at det er å forvente mer død ved i nær fremtid på grunn av forfall. I tillegg er det i bunn av kløfta en del innslag av fuktig og intermediærrik vegetasjon. Kløfta har noe begrenset potensiale i og med at det er en forholdsvis vindpåvirket kløft. Artsmangfoldet består stort sett av mer hyppig forekommende rødlistearter og gammelskogsarter. Isolert sett er skogen i det lavere sjiktet av verdissettingskalaen, men i og med at den ligger i en bekkekløft vurderes verdien til å ligge i grenseland mellom en og to stjerner. Grunnet at bekkekløfter er mangelfullt dekket inn i Hedmark vurderes Skorbekken til å være svakt regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Undersøkellesområdet ble befart den 18. september 2017. Befaringen ble konsentert til bunn av bekkekløften, og med Området ansees som godt nok kartlagt for å kunne gi en vurdering av vegetasjonen og eventuelle viktige naturtyper.

Tidspunkt og værrets betydning

Tidspunktet på året var god for de fleste viktige artgrupper. Karplanter er imidlertid noe mangelfullt fanget opp grunnet sent registreringstidspunkt for denne artsgruppen. Været var ikke til hinder for befaringen.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er kartlagt i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verne kvaliteter på Statskog SF sin grunn i Telemark, Buskerud, Oppland, Hedmark. En stor del av kartleggingene for verneområder på Statskog SF sin grunn ble gjennomført i perioden 2003-2011, registreringene i 2017 er en supplering av disse. Undersøkelsesområdet omfatter et areal på 1750 daa og utgjør i hovedsak en markert bekkekløft langs Skorbekken helt øst i Trysil kommune, samt et parti med liseskog sør for Skorbekken.

Tidligere undersøkelser

Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Statskog ressursdata i 2000 i forbindelse med nøkkelbiotopkartlegginger i Statskogene i Trysil (Solås 2000b).

Beliggenhet

Lokaliteten ligger helt øst i Trysil kommune i den øvre delen av Ljørdalen. Her kommer Skorbekken ned fra Drevfjellet i vest og har skjært seg en forholdsvis dyp kløft i løsmassene ned mot dalbunnen. Selve lokaliteten utgjøres av en ca 2 kilometer lang strekning av bekkekløften.

Naturgrunnlag

Topografi

Selve lokaliteten utgjøres av kløftepartiene like nedenfor fjellskogsgrensa i vest og ned til en høyde på ca 635 meter over havet i øst, en høydeforskjell på 245 meter. Kløfta er forholdsvis åpen i øvre del hvor den deler seg i to, mens den er bratt og forholdsvis dyp i midtre og nedre del, men det er få svinger og få bergvegger.

Geologi

Berggrunnen består av Trysilsandstein (NGU 2018a) og løsmassene består av morenemasser, stedvis med stor mektighet (NGU 2018b), men også med noe innslag av bart fjell.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: mellomboreal 70% (ca 400daa) nordboreal 30% (ca 170daa). Skogområdene ligger i den mellomboreale og nordboreale vegetasjonssone og i vegetasjonseksjon overgangsseksjon.

Klima

Selv om kløfta er forholdsvis dyp er det en ganske åpen kløft på grunn av få svinger og få bergvegger som hindrer vinden i å få tak gjennom kløfta. Fuktighetsforholdene er dermed middels gode og det er mest de nedre delene av lisdene som er påvirket av bekkemiljøet.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonstypene i lisdene er i øvre deler dominert av blåbærskog og småbregneskog. Enkelte rikere sig forekommer spredt med høgstaudeskog. I de nedre deler av lisdene er det oftest småbregneskog som dominerer, men med hyppige innslag av fuktige sig med storbregneskog og høgstaudeskog. På enkelte tørrere partier er det også overganger til frisk lågurt med bl.a. kranskonvall og myskegras. Langs bunn av bekkekløften varierer topografien noe med oftest bratte partier nesten ned til elva, men også enkelte slakere partier på siden av elva. På disse partiene er det høgstaude som dominerer og med noen få partier med overganger til intermedierik sumpskog. Et lite parti med intermedierik myr forekommer også. I de fuktige partiene forekommer arter som tyrihjel, kvann, skogstorkenebb, sumphaukeskjegg, turt, hvitbladtistel, vendelrot, skogburkne, enghumleblom, mjødukt og kornstarr. Tresjiktet er dominert av gran i hele området, men det er noe innslag av både bjørk og rogn, samt noen spredte seljer.

Skogstruktur og påvirkning

Eldre granskog i tidlig aldersfase og stort sett ganske tett, men med åpne og glisne bestander i den øvre delen. Gamle hogstspor i form av stubber er synlig flere steder og det går en gammel ferdselsveg langs bunn av kløfta. Enkelte gamle og grove trær finnes spredt, spesielt i øvre del av den nordvendte lisdene. Død ved er stort sett sparsomt forekommende, mest langs elva og i den øvre del av den nordvendte lisdene hvor det også forekommer noen forholdsvis gamle og grove læger.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Skorbekken. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Skorbekken

Naturtype: Skogsbekkekjøft - Fjellgranskogsbekkekjøft
BMVERDI: B

Areal: 249daa
Hoh: 680-840 moh

Innledning: Lokaliteten er opprinnelig kartlagt av Statskog ressursdata i 2000 i forbindelse med nøkkelbiotopkartlegginger i Statskogene i Trysil. Lokaliteten er sist registrert den 18.09.2017 av Kim Abel (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statsgrunn på oppdrag fra Miljødirektoratet. Metodikk for avgrensning og verdurvering følger DN-håndbok 13. Røddlistestatus følger norsk rødliste for arter 2015 og norsk rødliste for naturtyper 2011. Svartelistestatus følger norsk svarteliste 2012. Verdisettingen følger forslaget til faktaark for naturtypen "skogsbekkekjøft" fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger helt øst i Trysil kommune i den øvre delen av Ljørdalen. Her kommer Skorbekken ned fra Drevfjellet i vest og har skjært seg en forholdsvis dyp kløft i løsmassene ned mot dalbunnen. Selve lokaliteten utgjøres av kløftepartiene like nedenfor fjellskogsgrensa i vest og ned til en høyde på ca 680 meter over havet i øst, en høydeforskjell på 160 meter. Kløfta er forholdsvis åpen i øvre del hvor den deler seg i to, mens den er brattere og forholdsvis dyp i midtre og nedre del. Som bekkeløft er den imidlertid ganske vindpåvirket ved at kløfta har få svinger og berg som stenger for vinden. Berggrunnen består av Trysilsandstein og løsmassene består av morenemasser, stedvis med stor mektighet, men også med noe innslag av bart fjell. Lokaliteten grenser mot relativt gammel, men glissen fjellbarskog og fjellbjørkeskog i øvre del, samt sterkere hogstpåvirket skog i nedre del.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen utgjøres av skogsbekkekjøft med utformingen fjellgranskogsbekkekjøft. Vegetasjonstypene i lisdene er i øvre deler dominert av blåbærskog og småbregneskog. Enkelte rikere sig forekommer spredt med høgstaude-

skog. I de nedre deler av lisidene er det oftest småbregneskog som dominerer, men med hyppige innslag av fuktigere sig med storbregneskog og høgstaudeskog. På enkelte tørrere partier er det også overganger til frisk lågurt med bl.a. kranskonvall og myskegras. Langs bunn av bekkeløften varierer topografien noe med oftest bratte partier nesten ned til elva, men også enkelte slakere partier på siden av elva. På disse partiene er det høgstaude som dominerer og med overganger til intermediærrik sumpskog. Et lite parti med intermediærrik myr forekommer også. I de fuktige partiene forekommer arter som tyrihjel, kvann, skogstorkenebb, sumphaukeskjegg, turt, hvitbladtistel, vendelrot, skogburkne, enghumleblom, mjødukt og kornstarr. Tresjiktet er dominert av gran i hele området, men det er noe innslag av både bjørk og rogn, samt noen spredte seljer. Skogsbekkeløfter er rødlistet som sårbar (VU).

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre granskog i tidlig aldersfase. Stort sett ganske tett skog, men med åpne og glisne bestander i den øvre delen. Gamle hogstspor i form av stubber er synlig flere steder og det går en gammel ferdselsveg langs bunn av kløfta. Enkelte gamle og grove trær finnes spredt, spesielt i øvre del av den nordvendte lisiden. Død ved er stort sett sparsomt forekommende, mest langs elva og i den øvre del av den nordvendte lisida hvor det også forekommer noen forholdsvis gamle og grove læger.

Artsmangfold: Av rødlistearter ble det funnet rotnål (NT) på en gammel grangadd, rynkeskinn (NT) på granlåg, spredt med gubbeskjegg (NT) på trærne, samt at det tidligere er registrert svartonekjuke (NT). Ellers spredte forekomster av de mer frekvente gammelskogsartene granstokkjuke, kjøttkjuke, skrubbenever og lungenever.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Flere nærliggende verneområder finnes i regionen.

Verdivurdering: I henhold til forslaget for faktaark for skogsbekkeløft scorer lokaliteten lavt på spesielle naturtyper og arts mangfold, midt på tilstand og rikhet, samt høyt på størrelse, topografi og påvirkning. Samlet tilsvarer dette verdien viktig (B-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har ikke behov for skjøtsel for at naturkvalitetene skal ivaretas.

Artsmangfold

Av rødlistearter ble det funnet rotnål (NT) på en gammel grangadd, rynkeskinn (NT) på granlåg, spredt med gubbeskjegg (NT) på trærne, samt at det tidligere er registrert svartonekjuke (NT). Ellers spredte forekomster av de mer frekvente gammelskogsartene granstokkjuke, kjøttkjuke, skrubbenever og lungenever. Potensialet vurderes som noe lavt for å finne flere krevende og rødlistede arter av vedboende sopp, men på den annen side er det nok ikke veldig lang tid før den totale mengden død ved vil øke merkbart.

*Tabell: Artsfunn i Skorbekken. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1
	Lobaria pulmonaria	lungenever		2	₁ 1 ₁
	Microcalicium ahlneri	rotnål	NT	1	1 ₁
Sopper	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT	1	1 ₁

Avgrensing og arrondering

Verneforslaget for Skorobekken er grovt sett lagt slik at den mest markerte delen av bekkeløfta er inkludert. Det medfører at partier med noe yngre skog faller innenfor verneforslaget langs kantene i nord og i øst, men arronderingsmessig er det gunstig å ha med hele gradienten fra knekket i øvre del og helt ned i kløfta. Deler av kløfta i nordvest er ikke med grunnet at kløfta i denne delen er ganske åpen og består mest av glissen, middelaldret fjellgranskog og bjørkeskog. Sett i forhold til undersøkelsesområdet er de søndre delene holdt utenfor verneforslaget grunnet at det helt nylig er gjennomført både flatehogst og plukkhogst i de nedre delene, samt at den øvre delen mot fjellet stort sett består av glissen fjellgranskog med lav tetthet av nøkkelementer.

Andre inngrep

Det går en gammel ferdselsveg i bunn av kløfta.

Vurdering og verdisetting

Skogen som er avgrenset er ikke spesielt gammel, den er høytliggende og det er noe begrenset med død ved. Det er imidlertid noe potensial på forholdsvis kort sikt i og med at det er å forvente mer død ved i nær fremtid på grunn av forfall. I tillegg er det i bunn av kløfta en del innslag av fuktig og intermediærrik vegetasjon. Kløfta har noe begrenset potensiale i og med at det er en forholdsvis vindpåvirket kløft. Artsmangfoldet består stort sett av mer hyppig forekommende rødlistearter og gammelskogsarter. Isolert sett er skogen i det lavere sjiktet av verdisettingsskalaen, men i og med at den ligger i en bekkeløft vurderes verdien til å ligge i grenseland mellom en og to stjerner. Grunnet at bekkeløfter er mangelfullt dekket inn i Hedmark vurderes Skorbekken til å være svakt regionalt verneverdig (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Skorbekken. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Skorbekken	***	*	*	**	*	0	*	**	**	*	*	-	-	**
Samlet vurdering	***	*	*	**	*	-	*	**	**	*	*	**	**	**

Mangeloppfyllelse

I og med at bekkeløfta vurderes til å være noe svak topografimessig, samt at barskogen har noe begrenset potensiale for krevende artsmangfold settes mangeloppfyllelsen knyttet til fylkesvis ansvar og internasjonale ansvarstyper til middels, til tross for at det er en markert bekkeløft. Restaureringspotensialet vurderes til å være lavt sammen med artsmangfold og generelle mangler. Totalt vurderes mangeloppfyllelsen til å være middels.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Skorbekken.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Middels mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Middels mangeloppfyllelse

Restaureringsarealer: Lav mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Lav mangeloppfyllelse

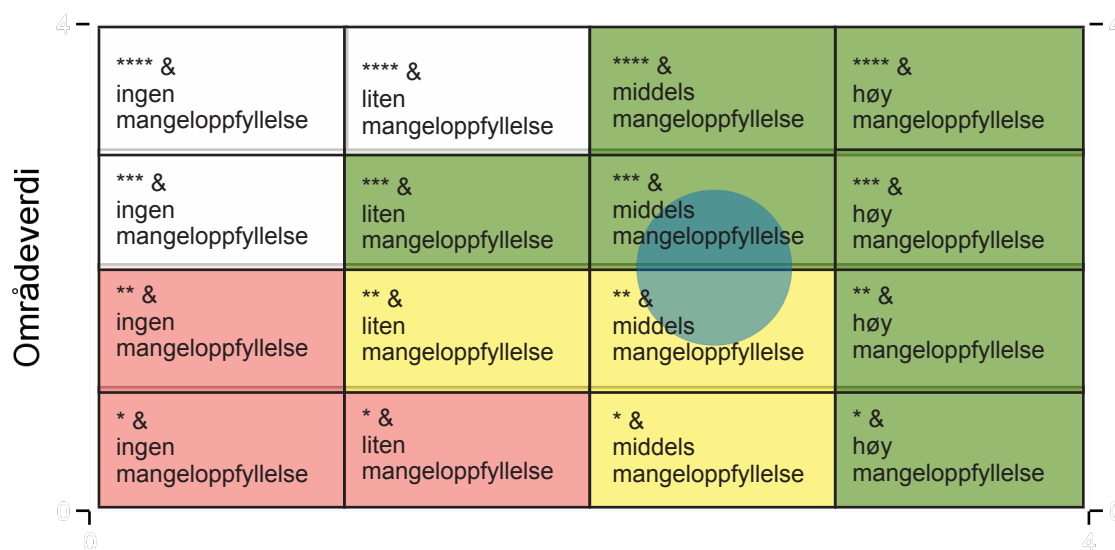
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Ingen mangeloppfyllelse

Storområder: Ingen mangeloppfyllelse

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Middels mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Skorbekken sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

Grad av mangeloppfyllelse

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangeloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

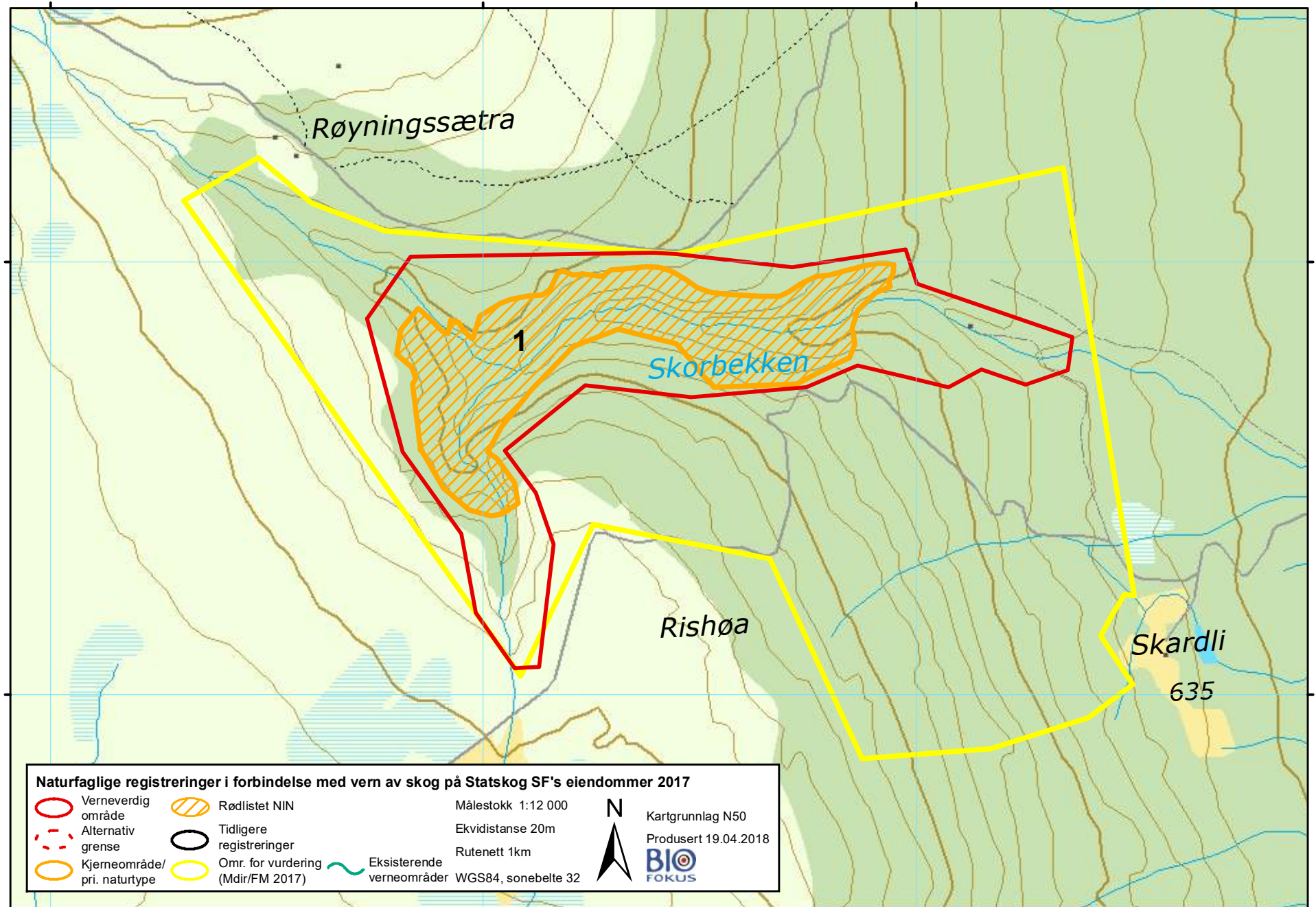
Referanser

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/

Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Kart over løsmasser, Norges Geologiske Undersøkelse. Tilgjengelig fra: http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/

Solås, A. 2000. Nøkkelbiotoper og hensynsområder i statsskogene i Trysil. Ressursdata-rapport nr. 3 - 2000. 46 s.

Bilder fra området Skorbekken

En gammel ferdselsveg er bygd opp langs Skorbekken. Foto: Kim Abel

Oversiktsbilde over kløfta sett fra øst mot vest. Foto: Kim Abel

Ofte glissen skog i kløfta. Foto: Kim Abel

Enkelte høgstaudesig i bunn av kløfta. Foto: Kim Abel

Referanse:

Reiso S., Blindheim T. 2018. Naturverdier for lokalitet Trya, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6198>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Stor-Elvdal
H.o.h.: 450-682moh
Areal: 868 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: SRE, TBL
Vegetasjonzone: nordboreal 70% (ca 610daa) mellomboreal 30% (ca 260daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangseksjon

Sammendrag

Avgrenset verneverdig areal omfatter deler av Tryas østvendte bekkekløft på Glommas vestsida, ca. 3 km øst for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Etter Storfallet på kote 660, skjærer bekken seg ned i en markert bekkekløft, som drenerer sørøst- til østover ned lisdene mot dalbunnen ved Tryheim. Kløftesidene er stort sett på mellom 40-60 høydemeter. Bekkekløften er meget bratt og utilgjengelig flere steder, og har nedstrøms Storfallet og i nedre deler stedvis form som en canyon med 20 meter loddrette bergvegger på begge sider.

Vegetasjonen langs Trya har begrenset variasjon til bekkekløft å være. Fattige barskogstyper dominerer, der blåbær- og bærlyngskog går langt ned lisdene. På veldrenerte morenemasser øverst i liene også lavskog. Furu dominerer øvre del av lisdene, med økende innslag av gran langs søkk, berggrøtter og langs kløftebunnen. Boreale løvtrær finnes spredt. Smale striper med svak lågurtskog inngår i berggrøtter og nederst i skrenter, og det finnes smale striper med høgstaueskog langs kløftebunnen og fattig sumpskog langs sidebekker. Rundt Storfallet inngår også svakt utviklet fosse-eng.

Skogtilstanden varierer mye langs kløftesidene, fra løvdominert ungskog etter flatehogst (store deler av midtpartiet), via hardt tidligere påvirket ensaldret skog i sen optimalfase (dominerende utforming av eldre furuskog øverst i kløftesiden), til svakt utviklet og bedre sjiktet naturskog i aldersfase langs bekkedaler og nedre del av kløftesiden med grandominans (bl.a. innenfor kjerneområdene 1, 2 og 3). Dominerende aldersspenn på gammelskogen i området er rundt 80-120 år, og bærer preg av tidligere er harde gjennomhogster. Død ved finnes spredt, men nesten utelukkende ferske-middlere stadier. Opp lisdene overtar et mer åpent skogbilde med nokså ensaldret furuskog, stedvis med flersjiktet gran under. Død ved av furu finnes i liten grad, mest i kjerneområde 4, der det inngår spredte gamle dødvedrester av furu (inkl stubb og kapp) etter tidligere tregenerasjoner/hogstingreip. Disse, sammen med gamle dødvedrester av furu under berghegger utgjør begge viktige nøkkelementer for enkelte krevende råtevedsopper og knappenåslav. Hele kløfta har et fuktig og stabilt lokalklima betinget av topografien, spesielt i fosserøyksonen til Storfallet og langs trange partier av kløftebunnen.

Det er dokumentert 15 rødlistede arter som kan knyttes til undersøkelsesområdet, de fleste i små bestander. Krevende arter er først og fremst funnet i tilknytning til høy luftfuktighet i selve kløfta, sandfuruskog langs kløftekanten og til eldre granskog med død ved langs sidedalene.

Til tross for høy påvirkningsgrad og stor fragmentering fremviser Tryas bekkekløft flere kjerner av høy-middels verdi. Området innehar mange av de viktige egenskapene som karakteriserer verdifulle bekkekløfter i regionen, med trange gjel, fossefall, humide skog- og bergmiljøer, noe som gir et godt restaureringspotensial for ungskogen i kløfta. Sammen med de mange nyere hogstingreipene er også kløftemiljøets arrondering et klart negativt trekk. Slik verneforslaget fremstår er grensene trukket langs eiendomsdelet i elva slik at kun halve kløftetopografien er inkludert.

Rundt Storfallet inngår fragmenter av den rødlistede naturtypen fosseberg og fosse-eng (NT). Også kontinentale bekkekløfter er rødlistet (NT) (Lindgaard & Henriksen 2011).

I henhold til Framstad m.fl. (2017) oppnår området høy grad av mangelloppfyllelse. Først og fremst grunnet stor dekning av den generelle/regionale mangelen bekkekløft.

Feltarbeid

Området ble kartlagt av to personer fra BioFokus i løpet av en dag i september 2017. Terje Blindheim så på de nordre delene rundt Heimåsen og Hestmyra, samt områdene sør for Liberg. Sigve Reiso undersøkte arealene langs Trya.

Tidspunkt og værrets betydning

Været la ingen begrensninger på feltarbeidet og tidspunktet vurderes som godt med tanke på å kunne fange opp både karplanter, sopp, lav og moser.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er kartlagt i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verne kvaliteter på Statskog SF sin grunn i Telemark, Buskerud, Oppland og Hedemark. En stor del av kartleggingene for verneområder på Statskog SF sin grunn ble gjennomført i perioden 2003-2011, registreringene i 2017 er en supplering av disse.

Tidligere undersøkelser

BioFokus kjenner kløfta godt fra tre tidligere undersøkelser i forbindelse med naturtypekartlegging, nøkkelbiotopkartlegging og konsekvensvurderinger i forbindelse med småkraftverksutbygging i nedre deler av kløfta (Reiso & Hofton 2005, Reiso 2006, Reiso, Hofton & Gaarder 2008). Utenom våre arbeid har også Miljøfaglig Utredning utført konsekvensvurderinger i forbindelse med småkraftverksutbygging i øvre del av Trya i 2006 (Fjelstad og Gaarder 2006).

Beliggenhet

Trya ligger på Glommas vestsida, ca. 3 km øst for Koppang sentrum i Stor-Elvdal.

Naturgrunnlag

Topografi

Trya omfatter en markert v-formet og østvendt bekkekløft. Etter Storfallet på kote 660, skjærer bekken seg ned i en markert bekkekløft, som drenerer sørøst- til østover ned lisdene mot dalbunnen ved Tryheim. Kløftesidene er stort sett på mellom 40-60 høydemeter. Bekkekløften er meget bratt og utilgjengelig flere steder, og har nedstrøms Storfallet og i nedre deler stedvis form som en canyon med 20 meter loddrette bergvegger på begge sider. Elva fyller her hele dalbunnen. Midtpartiet varierer fra v-formede partier med nokså bratte og jevne lisdene, til preg av mer åpen elvedal med nokså slake lisdene og flat (opptil 200 m bred) dalbunn. Kløfta svinger flere steder og har enkelte sidedaler som gir variasjon i eksposisjonsretninger.

Geologi

Berggrunnen er ifølge berggrunnskartbestående av feltspatførende sandstein og kvartsitt (NGU 2018 a). Løsmassedekket varierer, stedvis langs kløftekanten inngår sandige morenemasser, stedvis grov blokkmark. Ned kløftesiden blir løsmassene mer utvasket og innslaget av nakent berg øker.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: nordboreal 70% (ca 610daa) mellomboreal 30% (ca 260daa). Området strekker seg fra mellomboreal-nordboreal vegetasjonssone på grensen mellom overgangsseksjon og svakt kontinental vegetasjonssesksjon.

Klima

Kløftas østvendte helling, samt markerte kløftetopografi gir et nokså humid lokalklima langs kløftebunnen.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen langs Trya har begrenset variasjon til bekkekløft å være. Fattige barskogstyper dominerer, der blåbær- og bærlyngskog går langt ned lisdene. På veldrenerte morenemasser øverst i liene også lavskog. Furu dominerer øvre del av lisdene, med økende innslag av gran langs søkk, berggrøtter og langs kløftebunnen. Boreale løvtrær finnes spredt. Smale striper med svak lågurtskog inngår i berggrøtter og nederst i skrenter, og det finnes smale striper med høgstaudekog langs kløftebunnen og fattig sumpskog langs sidebeker. Rundt Storfallet inngår svakt utviklet fosse-eng med mosematter isprengt lågurt- og høgstaudevegetasjon, samt enkelte fjellplanter som snøsildre og fjellsyre.

Skogstruktur og påvirkning

Skogtilstanden varierer mye langs kløftesidene, fra løvdominert ungskog etter flatehogst (store deler av midtpartiet), via hardt tidligere påvirket ensaldret skog i sen optimalfase (dominerende utforming av eldre furuskog øverst i kløftesiden), til svakt utviklet og bedre sjiktet naturskog i aldersfase langs bekkedaler og nedre del av kløftesiden med grandominans (bl.a. innenfor kjerneområdene 1, 2 og 3).

Dominerende aldersspenn på gammelskogen i området er rundt 80-120 år, og bærer preg av tidligere er harde gjennomhogster. Død ved finnes spredt, men nesten utelukkende ferske-midlere stadier. Størst konsentrasjon av død ved finnes i granbestand langs bekkedalene i kjerneområdene 2 og 3, samt på gode boniteter nederst i skrentene langs bunn av kløfta. Opp lisdene overtar et mer åpent skogbilde med nokså ensaldret furuskog, stedvis med flersjiktet gran under. Død ved av furu finnes i liten grad, mest i kjerneområde 4, der det inngår spredte gamle dødvedrester av furu (inkl stubb og kapp) etter tidligere tregenerasjoner/hogstinngrep. Disse, sammen med gamle dødvedrester av furu under bergheller utgjør begge viktige nøkkelementer for enkelte krevende råtevedsopper og knappenslav.

Hele kløfta har et fuktig og stabilt lokalklima betinget av topografien, spesielt i fosserøyksonen til Storfallet og langs trange partier av kløftebunnen.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjerneområdene i området Trya. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Heimåsen sør

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 22,6daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Terje Blindheim i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Definisjon og verdisetting av naturtypen fløyer DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter eldre fjellgranskog i østvendt lise med middels tykt løsmassedecke vest for Glomma og vest for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Berggrunnen er fattig.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypelokaliteten er vurdert til gammel granskog utforming gammel høyereliggende granskog. Dominerende grunntyper er blåbærskog, med overganger mot svak lågurtskog og høgstaudesig på små arealer i nedre del. Det er også inkludert noe fattig sumpskog med enkelte gamle graner i øvre del men også dette miljøet utgjør kun små arealer.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre, forholdsvis godt sjiktet skog dominerer og det er stedvis noe glennepreg. Skogen er tidligere hardt gjennomhogd, som gir få grove og tydelig gamle trær, men det finnes spredt fersk til -middels nedbrutt liggende død ved, samt enkelte godt nedbrutte grove stokker.

Artsmangfold: Lokaliteten har en del gubbeskjegg gubbeskjegg (NT) og noe sprikeskjegg (NT) ble funnet på et par gamle graner. Duftskinn ble registrert på nesten død gran. Området vurderes å et ytterligere potensial for å huse enkelte rødlistede arter knyttet til fjellgranskog med enkelte gammelskogselementer.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap:

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, arts mangfold og rikhet/bonitet, mens tilstand vurderes å ha middels vekt da skogen er i naturskogsfase med god sjiktning og en del gammelskogselementer. Området vurderes derfor samlet å være viktig (B verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved biotopen som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas.

2 Måsåmyrbekken-Hestskodalen

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 80,6daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Sigve Reiso i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Definisjon og verdisetting av naturtypen fløyer DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter eldre fjellgranskog langs en grunn bekkedal nord for Trya, vest for Glomma og vest for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Berggrunnen er ifølge berggrunnskart feltspatførende sandstein og kvartsitt, som langs bekkedalen er dekket med morenemasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypelokaliteten er vurdert til gammel granskog utforming gammel høyereliggende granskog. Dominerende grunntyper er blåbærskog, med overganger mot svak lågurtskog, samt fragmenter av fattig sumpskog og høgstaudeskog langs bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre, svakt sjiktet og nokså fleraldret skog dominerer. Skogen er tidligere er hardt gjennomhogd. Dette gir få grove og tydelig gamle trær. Skogen er nå i begynnende sammenbrudd med stedvis mye gadd og en del fersk til -midlere nedbrutt liggende død ved.

Artsmangfold: Lokaliteten har nokså rike forekomster av gubbeskjegg (NT) i trekronene. Fra død ved av gran er rynkeskinn (NT) og rosenkjuke (NT) notert.

Fremmede arter: Ingen notert

Del av helhetlig landskap: Naturlig del av Tryas bekkeløft.

Verdivurdering: Eldre fjellgranskog typisk for regionen. Nokså stort areal og en del død ved er positivt. Men mangel på kontinuitet svekker verdien. Lokaliteten scorer middels på areal og skogtilstand. Vurderes derfor som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved biotopen som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas.

3 Skiførådalen

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: C

Areal: 16,8daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Sigve Reiso i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Definisjon og verdisetting av naturtypen fløyer DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter eldre fjellgranskog langs en grunn bekkedal nord for Trya, vest for Glomma og vest for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Berggrunnen er ifølge berggrunnskart feltspatførende sandstein og kvartsitt, som langs bekkedalen er dekket med morenemasser.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypelokaliteten er vurdert til gammel granskog utforming gammel høyereliggende granskog. Dominerende grunntyper er blåbærskog, med overganger mot svak lågurtskog, samt fragmenter av fattig sumpskog langs bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre, svakt sjiktet skog dominerer. Skogen er tidligere hardt gjennomhogd, som gir få grove og tydelig gamle trær, men det finnes spredt fersk til -midlere nedbrutt liggende død ved.

Artsmangfold: Lokaliteten har nokså rike forekomster av gubbeskjegg (NT), samt noe sprikeskjegg (NT) i trekronene. Fra død ved av gran er rynkeskinn (NT), duftskinn og rosenkjuke (NT) notert.

Fremmede arter: Ingen notert

Del av helhetlig landskap: Naturlig del av Tryas bekkeløft.

Verdivurdering: Begrenset areal med eldre fjellgranskog som er typisk for regionen. Lokaliteten scorer lavt på vurderte kriterier. Vurderes derfor som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved biotopen som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas.

4 Riset SV

Naturtype: Sandfuruskog - Intermediær sandfuruskog
BMVERDI: A

Areal: 37,8daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Sigve Reiso i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Definisjon og verdisetting av naturtypen fløyer DN-håndbok 13 (revidert faktaark fra 2014) og arter har rødlistestatus basert på Henriksen & Hilmo (2015).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten omfatter eldre sandfuruskog i øvre del av den sørvendte kløftesiden av Tryas bekkekløft, vest for Glomma og vest for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Berggrunnen er ifølge berggrunnskart feltspatførende sandstein og kvartsiitt, som i området er dekket med varierende tykkelse av sandig morene (mest øverst) og stedvis grove blokker. Nakne berghamre stikker frem ned lisen.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypelokaliteten er vurdert til sandfuruskog, intermediær utforming. Dominerende grunn-typer er lavskog, med overganger mot bærlyngskog og blåbærskog/svak lågurtskog.

Bruk, tilstand og påvirkning: Eldre- middelaldrende ensaldret furuskog dominerer. Langs søkk og bergrotter ned lia også undersøkt av fleraldret granskog. Skogen er tidligere er hardt gjennomhogd, som gir mangel på grove og tydelig gamle trær. Død ved finnes spredt, som ferske bartrelæger eller som gamle dødvedrester av furu (inkl stubb og kapp) etter tidligere tregenerasjoner. Det inngår også gamle dødvedrester av furu under bergheller som er viktige nøkkelementer for enkelte krevende knappenålslav.

Artsmangfold: Grantrær ned lia har spredte forekomster av gubbeskjegg (NT). På fattige bergvegger ble randkvistlav notert. Knyttet til døde pinner av furu under bergheller ble trollsotbeger (VU) funnet. Av størst interesse var funn av huldresølvpig (VU) og skyggebrunpig (VU) under dødvedrester i sandfuruskogen øverst i lia. På dødvedrestene ble også råtevedsoppene skyggekjuke (VU), taigapiggskinn (NT) og flekkvitkjuke (NT) notert.

Fremmede arter: Ingen notert

Del av helhetlig landskap: Naturlig del av Tryas bekkekløft.

Verdivurdering: Middels areal med sandfuruskog. Lokaliteten scorer høyt på arts mangfold, men middels på størrelse og lavt på skogstruktur. Vurderes på bakgrunn av arts mangfoldet som svært viktig (A).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved biotopen som er avhengig av skjøtsel for å ivaretas.

5 Storfallet

Naturtype: Skogsbekkekløft - Fjellgranskogsbekkekløft
BMVERDI: A

Areal: 57daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Sigve Reiso i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Området er tidligere feltregistrert av Siste Sjanse 29.6.2005 under naturtypekartlegging (Reiso og Hofton 2005) og av Geir Gaarder og Helge Fjelstad 20.06.2006 (Fjelstad og Gaarder 2006). I 2007 kartla BioFokus lokaliteten i forbindelse med prosjektet 'Bekkekløfter 2007, Hedmark' på oppdrag fra Miljødirektoratet (Reiso, S., Hofton, T. H. og Gaarder, G. 2008). Lokaliteten er noe endret og erstatter gammel lok BN00026488. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger på begge sider av Trya, vest for Glomma, ca. 7 km vest for Koppang sentrum i Stor-Elvdal. Trya har nokså stor og jevn vannføring. Nedenfor fossen skjærer bekken ned i en markert bekkekløft. Kløftesidene er stort sett på mellom 40-60 høydemeter. Dalen varierer fra V-formede partier med nokså bratte og jevne liser, til preg av mer åpen elvedal med nokså slake liser og flat dalbunn. Berggrunnen er ifølge berggrunnskart bestående av feltspatførende sandstein og kvartsiitt. Lokalt finnes også striper med kalkførende lag. Løsmassedecklet er tykke morenemasser, men stort sett vasket ut i selve kløfta. Lokaliteten ligger i mellom-boreal vegetasjonssone og i svakt kontinental vegetasjonsseksjon (C1) på grensen mot overgangsseksjon (OC).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten omfatter fossen Storfallet og de øvre deler av bekkekløfta langs Trya. Skogsbekkekløft er dominerende naturtype, med innslag av fosserøyskog. Viktige grunn typer er blåbærskog og svak lågurtskog, med fragmenter av hogstaudeskog langs bekken.

Bruk, tilstand og påvirkning: Bekkekløften former her en trang canyon med høye bergvegger. Bare deler av lokaliteten er skogkledd. Mest granskog finnes i området rundt fossen lengst vest. Enkelte trær finnes ellers langs elva og på berghyller. Noe furu finnes på kantene. Skogen er tidligere gjennomhogget og det er lite død ved. Enkelte gamle graner står på utilgjengelige steder.

Artsmangfold: Det fuktige lokalmiljøet rundt fosserøyskosen gir grunnlag for flere krevende arter. Mosefloraen er ganske rik ved Storfallet, der fossen har utviklet mindre partier med fosseeng. Her vokser det bl.a. en del rødmuslingmose og småstylie sammen med planskor-temose, en mer sjelden, suboseanisk art. Trollsotbeger (VU), granseterlav (NT), gubbeskjegg (NT) og randkvistlav er registrert på flere grantrær. Lobarionsamfunn ble ikke funnet på gran selv om forholdene virket gunstige. Trådrag (VU) og kort trollskejgg (NT) ble funnet sparsomt på berg.

Fremmede arter: Ingen notert.

Del av helhetlig landskap: En av flere naturtypelokaliteter registrert langs Tryas bekkekløft.

Verdivurdering: Vurderingen er basert på oppdragsspesifikasjonene til prosjekt Bekkekløfter 2007. Lokaliteten får verdien svært viktig (A), først og fremst på bakgrunn av et velutviklet bekkekløftmiljø med innslag av fosserøysamfunn. Samt for funn av, og potensial for krevende arts mangfold.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har ingen kvaliteter som er avhengig av skjøtsel for å fremmes.

6 Trya nedenfor Hestskodalen

Naturtype: Skogsbekkekløft - Lavlands-granbekkekløft på Østlandet
BMVERDI: A

Areal: 50daa

Innledning: Lokaliteten er kartlagt av BioFokus v/ Sigve Reiso i forbindelse med Statsskogprosjektet 2017. Beskrivelsen baserer seg på undersøkelser utført av Geir Gaarder og Helge Fjelstad 20.06.2006 (Fjelstad og Gaarder 2006) i forbindelse med småkraftutredning. Rødlistekategorier følger Norsk rødliste for arter 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger langs Trya, et litt større sidevassdrag til Glomma som renner ut i hovudelva ved Koppang. Den registrerte forekomsten utgjør en gammelskogsrest i elvedalen til Trya, noe ovenfor samløpet med Trybekken. Den avgrenses av hogstflater/ungskog både mot øst og vest, mens det er noe tørrere og mindre interessant skog på nordsiden av elva.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtype er vurdert til skogsbekkekløft, utforming lavlands-granbekkekløft på Østlandet.

Gran er dominerende treslag, med sparsomt innslag av lauvtrær. Blåbærskog er det vanligste, og det er lite av mer rike vegetasjonstyper. I tillegg finnes en del bergvegger, samt et par rasmarker dominert av nokså grov stein i den nordvendte lisa.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den avgrensede lokaliteten har ganske gammel skog. Det er likevel nokså sparsomt med dødt trevirke og da mest i tidlige nedbrytningsstadier. Kontinuiteten i gamle trær og dødt trevirke er dårlig, og området bærer preg av å ha vært gjennomhogd flere ganger tidligere.

Artsmangfold: I den best beskyttede ura (figur 7) vokser det flere regionalt sjeldne suboseaniske mosearter. Her ble det funnet mye rødmuslingmose, samt litt storstylte og heimose. Av lav ble trådragg (VU) funnet sparsomt på et par bergvegger. I samme miljø vokste også litt kort trollskjegg (NT), randkvistlav og gubbeskjegg (NT). I tillegg ble rustdoggnål (NT) funnet på gamle kvister under en berghammer i vestre del av lokaliteten. På enkelte lauvtrær ble det funnet sparsomt med lungenever og skrubbenever. Av vedboende sopp ble svartsonekjuka funnet på to granlæger. Av størst interesse er sparsom forekomst av et par rødlistede og/eller kravfulle lavararter.

Fremmede arter: Ingen notert.

Del av helhetlig landskap: En av flere naturtypelokaliteter registrert langs Tryas bekkekløft.

Verdivurdering: Mindre intakt kløfteparti med eldre skog og humide bergvegger. Lokaliteten scorer middels på de fleste vurderte parametre. Vurderes derfor som viktig (B).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten har ingen kvaliteter som er avhengig av skjøtsel for å fremmes.

Artsmangfold

Det er dokumentert 15 rødlistede arter som kan knyttes til undersøkelsesområdet. Krevende arter er først og fremst funnet i tilknytning til høy luftfuktighet i selve kløfta, sanfuruskog langs kløftekanten og til eldre granskog med død ved langs sidedalene.

Langs selve kløfta er det funnet spredte forekomster av trådragg (VU), kort trollskjegg (NT) og randkvistlav på berg. Når det gjelder moser, har kløfta et innslag av et regionalt sjeldent suboseanisk element. Her inngår bl.a. rikelig av småstylte på steiner i hele kløfta, samt innslag av den regionalt sjeldne planskortemose på berg ved Storfallet. Heimose, storstylte og rødmuslingmose er også funnet i kløfta tidligere (Fjelstad og Gaarder 2006).

Det er også påvist et svakt utviklet knappenåselement med krevende arter tilknyttet enkelte gamle sturende grantrær øverst i kløfta og knyttet til vedrester under berg og steinblokker lenger ned i kløfta. Her inngår bl.a. trollsotbeger (VU) og rustdoggnål (NT).

Over berghengene langs kløftekanten innen for KO 4 ble det påvist sandfuruskog med en del dødvedrester. Under disse ble huldresølvpigge (VU) og skyggebrunpigge (VU) funnet. På dødvedrestene ble også råtevedsoppene skyggekjuka (VU), taigapiggeskinn (NT) og flekkhvitkjuka (NT) notert.

Forøvrig var hengelav som gubbeskjegg (NT) og sprikeskjegg (NT) vanlige, både i hovedkløfta og i granskogen langs sidebakkene. Der død ved av gran var hyppig forekommende inngikk også spredte forekomster av råtevedarter som svartsonekjuka (NT), rosenkjuka (NT) og rynkeskinn (NT).

Ingen interessante viltobservasjoner ble gjort under feltarbeidet. Vintererle er tidligere registrert i øvre deler. Forholdene ligger også godt til rette for andre vassdragstilknyttede fugler som fossekall. De mange bergveggene kan også gi egnede forhold for klippehekkende rovfugl.

*Tabell: Artsfunn i Trya. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)	
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1 2 3 4 5 6	
	Bryoria bicolor	kort trollskjegg	NT		6	
	Bryoria nadvornikiana	sprikeskjegg	NT		1 3	
	Cyphelium karelicum	trollsotbeger	VU		4	
	Hypogymnia bitteri	granseterlav	NT		2	
	Hypogymnia vittata	randkvistlav			4 6	
	Lobaria pulmonaria	lungenever			3 6	
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever			6	
	Ramalina thrausta	trådragg	VU		5 6	
	Sclerophora coniophaea	rustdoggnål	NT		6	
	Moser	Anastrepta orcadensis	heimose			6
		Bazzania trilobata	storstylte			6
Mylia taylorii		rødmuslingmose			6	
Sopper	Anomoporia kamschatica	skyggekjuka	VU		4	
	Antrodia albobrunnea	flekkhvitkjuka	NT		4	
	Cystostereum murrayi	duftskinn			1 3	

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Sopper	Fomitopsis rosea	rosenkjuka	NT		2 3
	Hydnellum gracilipes	skyggebrunpigg	VU		4
	Leptoporus mollis	kjøttkjuka			
	Odonticum romellii	taigapiggskinn	NT		4
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuka	NT		6
	Phellodon secretus	huldresølvpigg	VU		4
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		2 3

Avgrensing og arrondering

De søndre delene av undersøkelsesarealet er vurdert som verneverdig og beskrevet videre. Fjellskogen nord for veien har fått avgrenset ett kjerneområde, forøvrig dominerer strukturfattig fjellskog uten spesielle verneverdier. Avgrenset verneforslag er vurdert som en middels stor bekkekluft. Avgrensingen av selve kløftejuvet mot nord er avgrenset av veien langs kløftekanten i nord, men følger forøvrig eiendomsgrenser og tilbudt areal. Dette gir en nokså dårlig arrondering av verneforslaget, både med hensyn på kjente naturkvaliteter og helhetlig kløftetopografi. Slik tilbudt areal fremstår er grensene trukket langs eiendomsdelet i elva slik at kun halve kløftetopografien er inkludert. Videre omfatter mange av de kjente naturtypekvalitetene langs Trya areal som inkluderer hele kløftejuvet og er i så måte ikke fanget opp i sin helhet. Det er også kjent store verneverdier videre nedstrøms tilbudt areal beskrevet som Trya nedre i 2007 (Reiso, Hofton & Gaarder 2008) som sammen med hele kløftetopografien fra Storfallet til kløftemunningen ved Tryheim utgjør en naturlig kløfteenhet og bør derfor ses i sammenheng.

Vurdering og verdisetting

Til tross for høy påvirkningsgrad og stor fragmentering fremviser Tryas bekkekluft flere kjerner av høy-middels verdi. Området innehar mange av de viktige egenskapene som karakteriserer verdifulle bekkekluft i regionen, med trange gjel, fossefall, humide skog- og bergmiljøer, noe som gir et godt restaureringspotensial for ungs skogen i kløfta. Denne vil på sikt kunne utvikle egnede miljøer for krevende bekkekluftstilknyttede arter i takt med at skogen blir eldre og tettheten av viktige nøkkelementer øker. Sammen med de mange nyere hogstingrepene er også kløftemiljøets arrondering et klart negativt trekk. Slik verneforslaget fremstår er grensene trukket langs eiendomsdelet i elva slik at kun halve kløftetopografien er inkludert. Videre omfatter mange av de kjente naturtypekvalitetene/kjerneområdene langs Trya areal som inkluderer hele kløftejuvet, og er i så måte ikke fanget opp i sin helhet. Det er også kjent store verneverdier videre nedstrøms tilbudt areal beskrevet som Trya nedre i 2007 (Reiso, Hofton & Gaarder 2008). Ser en hele Tryas bekkekluft fra Storfallet til kløftemunningen ved Tryheim samlet, har denne betydelig høyere verneverdi enn øvre deler av kløfta vurdert isolert. Trolig vil helheten oppnå nasjonal verneverdi.

Rundt Storfallet inngår fragmenter av den rødlistede naturtypen fosseberg og fosse-eng (NT). Også kontinentale bekkekluft er rødlistet (NT) (Lindgaard & Henriksen 2011).

I henhold til Framstad m.fl. (2017) oppnår området høy grad av mangelloppfyllelse. Først og fremst grunnet stor dekning av den generelle/regionale mangelen bekkekluft.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Trya. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Heimåsen sør	***	*	**	**	*	—	*	**	*	*	*	—	—	**
2 Måsamyrbekken-Hestskodalalen	***	***	*	*	*	—	*	*	*	*	*	—	—	**
3 Skiførådalen	***	**	*	*	*	—	*	**	*	*	**	—	—	*
4 Riset SV	***	*	*	**	**	—	*	**	*	**	**	—	—	***
5 Storfallet	***	*	0	**	*	—	*	**	*	*	**	—	—	***
6 Trya nedenfor Hestskodalalen	***	*	*	*	*	—	*	**	**	*	**	—	—	**
Samlet vurdering	**	*	*	*	*	—	*	**	*	*	**	**	*	**

Mangeloppfyllelse

I henhold til Framstad m.fl. (2017) oppnår området høy grad av mangeloppfyllelse. Først og fremst grunnet stor dekning av den generelle/regionale mangelen bekkekløft.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Trya.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Høy mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Høy mangeloppfyllelse

Restaureringsarealer: Høy mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Lav mangeloppfyllelse

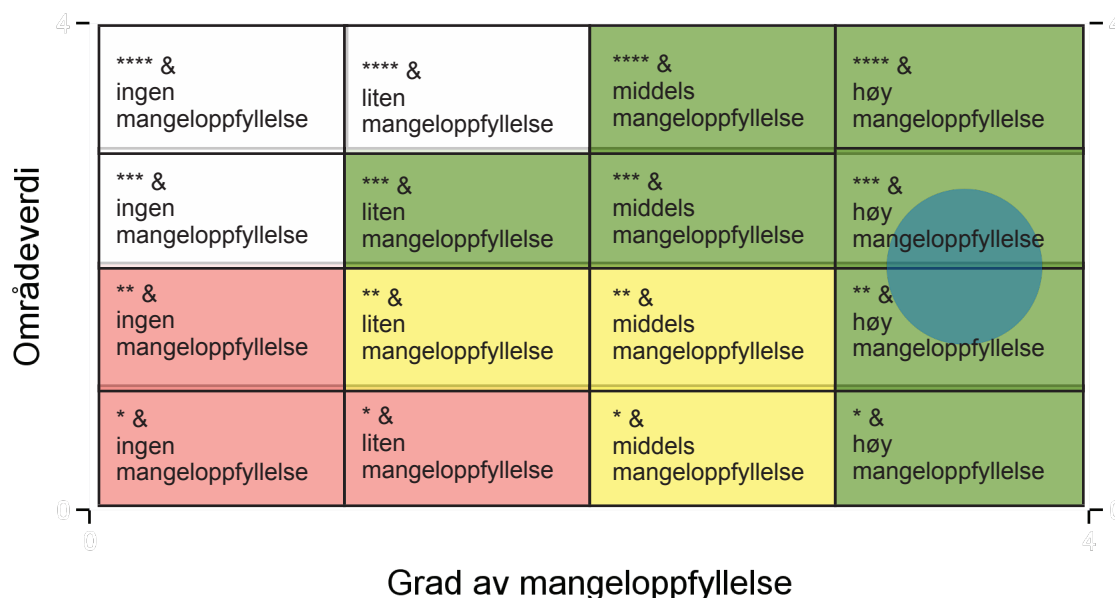
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog):

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere:

Storområder:

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Trya sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangeloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

Fjeldstad, H. og Gaarder, G. 2006. Småkraftverk i Trya, Stor-Elvdal kommune Virkninger på biologisk mangfold. Miljøfaglig Utredning, rapport 2006:59.

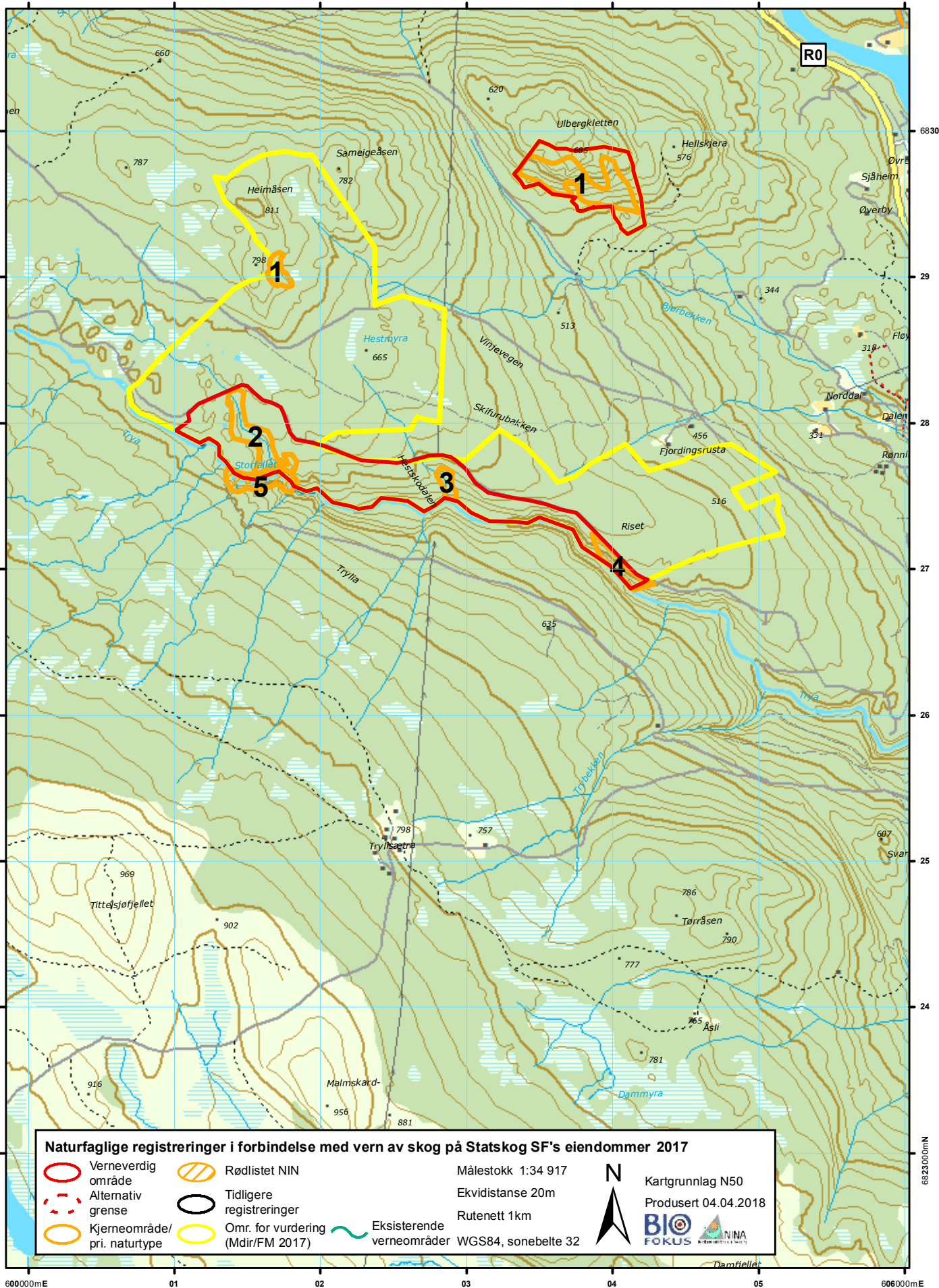
Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Henriksen S. og Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge.

Naturverdier for lokalitet Trya nedre, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2007, Hedmark. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning. <http://borchbio.no/narin/?nid=4540>

Reiso, S. & Hofton, T.H. 2005. Kartlegging og verdivurdering av naturtyper og biologisk mangfold i Stor-Elvdal kommune. Siste Sjanse-rapport 2005-11.

Resio, S. 2006. Småkraftverk i nedre del av Trya, Stor-Elvdal kommune. Virkninger på biologisk mangfold. Siste Sjanse – notat 2006-14.

Bilder fra området Trya

Bildet er tatt fra åse helt nordøst i undersøkelsesområdet og nedover mot Trya sitt elveløp. Skrinn delvis uthogd furuskog dominerer på de flate partiene øst for elva. Foto: Terje Blindheim

Sandfuruskog med rester av død ved. Foto: Sigve Reiso

Fattige bergvegger i kløfta sentralt. Foto: Sigve Reiso

Trangt kløfteparti nedenfor storfallet. Foto: Sigve Reiso

Ulbergkletten

**

Referanse:

Blindheim T. 2018. Naturverdier for lokalitet Ulbergkletten, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6197>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Stor-Elvdal
H.o.h.: 450-688moh
Areal: 304 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: TBL
Vegetasjonzone: mellomboreal 100% (300 daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Verneforslaget Ulbergkletten utgjør 304 daa med sør-sørvestvendt liskog beliggende vest for Koppang sentrum vest for Glomma. Området ligger for en stor del på rik berggrunn, amfibolitt, som gir opphav til rik vegetasjon og rike bergvegger. Det finnes til dels mye død ved, særlig i produktive områder hvor skoger er i ferd med å gå i sammenbrudd. De viktigste dødvedarealene og noen ospekvaliteter er avgrenset i en naturtypelokalitet som dekker ca. halve området.

Det er registrert 8 nær truede arter av vedboende sopp, lav og moser. Den sårbare arten sjokoladekjuke ble kartlagt ett sted. Potensialet for ytterligere funn av sjeldne og truede arter knyttet til død ved og berg vurderes som stor.

Skogen i nedre deler er i hovedsak ung, men noe eldre skog inngår også her, særlig i vestre deler. Til tross for ung alder er det i ferd med å dannes store mengder død ved i den raskt voksende skogen som står på meget produktiv grunn. Skogen i øvre deler har et mer typisk naturskogspreget med enkelte dødvedpartier og godt sjiktet skog.

Avgrensningen av området vurderes som rimelig god. De nylig utførte hogstene i sør har skapt et skarpt skille mellom verdifull skog i skråninga og hogsflate. For øvrig grenser området til eldre til yngre skog, men som er uten spesielle kvaliteter. Grensene vurderes å være tilstrekkelige for å ivareta de kvalitetene som er kartlagt i området og som vi utvikle seg raskt videre.

Området skårer middels til høyt på de fleste parametere og vurderes derfor å være et regionalt viktig skogområde (**). Det finnes små arealer med den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog. Området vurderes samlet å ha middels mangelloppfyllelse ved å ha en forholdsvis stor naturtypelokalitet med dødvedrik rik granskog, forholdsvis mange rødlistearter fra ulike organismegrupper og et godt restaureringspotensial for høyproduktiv granskog.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført i løpet av en dag under gunstige værforhold. Hele området ble befart, men området har stedvis ganske mye berg og bratter som gjør det vanskelig å komme til.

Tidspunkt og værrets betydning

Tidspunktet midt i september burde vært gunstig for å finne jordboende sopp, men det var generelt veldig lite jordboende sopp og finne i området til tross for brukbar fuktighet i bakken.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området Ulbergkletten ble kartlagt i forbindelse med vurdering av et utvalg skogteiger på statsgrunn i 2017. Det undersøkte området er en del av et større areal på statsgrunn rett vest for Koppang. Undersøkelsesområdet var på 304 daa.

Tidligere undersøkelser

Det er ikke kjent tidligere undersøkelser fra områder hverken av arter eller naturtyper.

Beliggenhet

Området utgjør en sør-sørvestvendt skråning rett vest for Koppang sentrum på vestsiden av Glomma.

Naturgrunnlag

Topografi

Området er ikke veldig topografisk variert da hele det verneverdige arealet utgjør en skråning som heller mot sør-sørvest. I skråninga er det noe småvariasjon med mindra dalsøkk og berg som gir noe topografisk variasjon på liten skala.

Geologi

I området Ulbergkletten ligger det en del gneis, men det strekker seg inn en åre med gabbro i skrentene under Ulbergkletten. Det er denne bergarten som gir opphav til de rike bergene og stedvis rik vegetasjon i området.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonzone: mellomboreal 100% (300 daa) .

Området ligger i hovedsak i mellomboreal vegetasjonssone, men de øvre delene har nordboreale trekk, mens de varme sørvendte liene har sørboreale trekk.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Området har ganske variert vegetasjon med blbærskog og bærlyngskog som dominerer i høyere liggende områder og på tørrere rygger. I søkkene er det smalere striper med høgstaudskog hvor det bl. a. vokser tyrihjelmsgras, gråor, trollbær og myskegras, mens tørrere ikke kildepåvirket mark, ofte på litt dypere løsmasser, har svak lågurt mark og lågurtmark. Leddved ble bl. a. funnet på rikere mark sammen med olavsstake, skogmarihånd, skogstorkenebb, hengeaks, teiebær og fingerstarr. Mange av beveggenene er rike. Helt i vest og helt i øst er det svake tilløp mot intermedie rik sumpskog med diffuse overganger mot blåbærskog og høgstaudskog. I midtre deler er det berglendt mark og eksponert ur. Kanskje kunne enkelte grunnlendte partier vært vurdert som kalkskog.

Skogstruktur og påvirkning

Det er ikke lang skoglig kontinuitet i noen deler av området, men stedvis begynner det å dannes en del død ved. Det gjelder særlig i de to produktive dalene i øst og vest, men stedvis også i høyere liggende deler på fattigere mark hvor den eldste skogen trolig står. Stedvis er skogen svært ensjiktet og fremstår med treplantasjepreg. De nedre produktive delene har nok vært helt åpne beite- og slåttemark for en tid tilbake og vært en del av kulturmarka som enda er åpen sør for området. Rester av gjerder, få stubber og styvingstrær av selje tyder på dette. Disse områdene er imidlertid svært produktive og skogen er i ferd med å gå i oppløsning med store mengder død ved i partier til tross for ung alder. I nedre del i vest står det igjen en noen grove mastefuruer som måler 60 cm i diameter.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Ulbergkletten. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Ulbergkletten

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyere liggende granskog
BMVERDI: A

Areal: 145daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i høsten 2017 av Terje Blindheim, BioFokus, i forbindelse med vurdering av statskogområder for mulig vern. Området er ikke naturtypekartlagt tidligere, men to MiS forvaltningsområder er avgrenset innenfor området. Faktaark fra 2014 og rødliste fra 2015 er brukt.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør en sørvendt li under Ulbergkletten som ligger rett vest for Koppang sentrum på vestsiden av Glomma. Området ligger i hovedsak på rik berggrunn med noe varierende løsmassedecke og mange fremstikkende berghammer og noe ur.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utforming høyere liggende granskog. Det er også innslag av osp i området, men det er vanskelig å snakke om noe ospebestand. Vegetasjonen varierer gjennom området med to noen rikere områder med litt dypere løsmasser i øst og vest. Her er det lågurtmark, svak lågurtmark og mindre partier med høgstaudskog (NT). I høyere liggende deler dominerer blåbærskog og bærlyngskog som også finnes spredt i partier ellers. Det er rike bergvegger (amfibolitt) gjennom hele området, noen er overrislet hvertfall deler av sesongen, mens andre er tørre, noen delvis overhengende. I midtre del av området er det en liten åpen ur med omkringliggende forholdsvis skrinne mark og blokkmark. Her finnes en del gammel soleksponert osp. Furu finnes i første rekke i øvre deler, men også på grunnlendt mark lenger nede i skrånninga, stedvis med litt grove dimensjoner. Ellers dominerer gran hele området, men med innslag av bjørk, selje, rogn og gråor i områdene som har fuktig rik mark.

Bruk, tilstand og påvirkning: Den eldste skogen i området finnes i de øvre delene av lia som trolig kun er plukkehogd over lang tid. På de mer produktive områdene nedover i lia er skogen alt fra ganske ung tett og ung ensjiktet til eldre ensjiktet skog i sammenbruddsfase. Det er generelt mye død ved i de mest høyproduktive delene med mye grov død ved i partier. Mest tidlige nedbrytningsstadier, men også en del noe eldre læger finnes. Kontinuitet i død ved er noe sterkere i de dødvedrike delene mot toppen. De mest ordinære homogene granbestandene med lite død ved og forholdsvis lav trealder er forsøkt utelatt av lokaliteten, men noe slik skog finnes også innenfor avgrensningen. Det er lite spor etter stubber i de nedre produktive delene og disse har trolig vært åpen kulturmark for en tid tilbake. Gamle lauvingstrær og inngjerding tyder på dette. Rett utenfor grensen i sør er det enda åpne slåttemark knyttet til et gammelt seterområde.

Artsmangfold: Det ble gjort funn av sjokoladekjuke (VU) på læger i den rike ensjiktete skogen i sammenbruddsfase sørøst i området. Ellers ble det gjort flere funn av rosenkjuke (NT), granrustkjuke, rynkeskinn (NT) og svartonekjuke (NT) på læger av gran. På gammel ospelåg ble det funnet korallpiggsopp (NT), grønsko (NT) ble funnet på granlåg. Særlig i høyden finnes gubbeskjegg spredt på gran og furu, og rotnål ble registrert i hulrom på en gammel furugadd. På de rike bergveggene i nedre og midtre del av lia ble olivenlav (NT), lungenever og skrubbenever funnet flere steder og potensiale for ytterligere funn av interessante lav og moser vurderes som høy. Området forventes også å kunne huse flere rødlistede vedboende sopp. Potensialet for truede arter av jordboende sopp vurderes som lavt.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble kartlagt.

Del av helhetlig landskap: Rike områder med mye død ved er ikke vanlig i landskapet og finnes kanskje kun spredt langs Trya i nærheten.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer høyt på størrelse, middels på tilstand, middels på arts mangfold og middels på rikhet. Området vurderes samlet som viktig (B verdi) da mye av skogen fortsatt har et ungt preg, men er helt på grensen til å bli vurdert som svært viktig (A verdi).

Skjøtsel og hensyn: Det er ingen kvaliteter ved området som er avhengig av skjøtsel for å fremmes. De blomsterrike engene utenfor verneforslaget er gunstige for mangfoldet av insekter som finnes i området.

Artsmangfold

Det er kartlagt 9 rødlistede arter i området hvorav én er rødlistet som sårbar og 8 som nær truet. Det er funnet rødlistede arter av både lav, moser og sopp. Potensialet for ytterligere funn av sjeldne og truede arter knyttet til rike bergvegger og dødved rike områder på produktiv og rik grunn vurderes som høyt. Området vurderes å ha et visst potensial for jordboende sopp på rik grunnlendt mark.

Tabell: Artsfunn i Ulbergkletten. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Lonicera xylosteum	leddved			
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1
	Fuscopannaria mediterranea	olivenlav	NT		1
	Leptogium saturninum	filthinnelev			1
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1
	Lobaria scrobiculata	skrubbenever			1
	Microcalicium ahneri	rotnål	NT		1
	Parmeliella triptophylla	stiffiltlav			1
	Peltigera collina	kystårenever			1
Moser	Buxbaumia viridis	grønnsko	NT		1
Sopper	Cystostereum murrayi	duftskinn			1
	Fomitopsis rosea	rosenkjuka	NT		1
	Hericium coralloides	korallpiggsopp	NT		1
	Junghuhnia collabens	sjokoladekjuka	VU		1
	Phellinus chrysoloma	granstokkjuka			1
	Phellinus ferrugineofuscus	granrustkjuka			1
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuka	NT		1
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		1

Avgrensning og arrondering

Avgrensningen følger helt undersøkelsesområdet og dette dekker det aller meste av det som er av interessant skog i området. Mot sør er det stort sett hogstflater, yngre skog og tidligere slåttemarker som er i ferd med å gro igjen. I øst, nord og vest grenser området til til middelaldrende til noe eldre produksjonsskog med lavere tetthet av gammelskogselementer og til dels fattigere mark. Grensene som er foreslått vurderes å ivareta de kartlagte naturverdiene på en rimelig god måte, men en vernegrense som går en trelengde ut på dagens hogstflater i sør ville styrke skogkvalitetene i nedre del av skråninga på en bedre måte.

Vurdering og verdisetting

Til å være et så pass lite området har det en del variasjon. Den viktigste kvaliteten er nok høyproduktiv rik granskog med innslag av høgstaudegranskog og mye død ved. I disse områdene finnes arter som rynkeskinn, rosenkjuka og sjokoladekjuka, til dels i store mengder av de to førstnevnte. Det finnes også mye død ved og gadd i fattigere skog høyere oppe i lia. Her er også kontinuitet i død ved noe høyere. Det finnes en rekke svært rike og til dels overrislede bergvegger i lokaliteten. Her ble det bl. a. funnet mye olivenfiltlav og det vokser lungenever og skrubbenever på bergene flere steder. Området inneholder også innslag av osp og død ved av osp. Området skårer kun to stjerne på urørthet påvirkning da mye av de nedre delene som i dag er skogkledd har vært åpen kulturmark for en tid tilbake. Området skårer høyt på dødved mengde, men lavt på gamle trær og dødvedkontinuitet. Området skårer to stjerner på treslagsfordeling, vegetasjonsvariasjon, rikhet, arts- og mangfold og arrondering, men kun en stjerne på størrelse og topografisk variasjon. Samlet vurderes dette som et regionalt viktig skogområdet (**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Ulbergkletten. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Ulbergkletten	**	***	*	*	*	—	**	**	**	**	**	—	—	***
Samlet vurdering	**	***	*	*	**	—	**	*	**	**	**	*	**	**

Mangeloppfyllelse

Lokaliteten har blitt vurdert å ha middels grad av mangeloppfyllelse først og fremst på grunn av en del høyproduktive arealer med mye død ved i overgangen mellom sørboreal og mellomboreal vegetasjonssone. Området vurderes å ha godt restaureringspotensial for gammel høyproduktiv granskog som i dag har forholdsvis lav kvalitet. Området er ikke så stort, men naturtypen i området dekker mye av arealet. De produktive og rike arealene vurderes også å være viktige for mange sjeldne og trua arter.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Ulbergkletten.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Middels mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Ingen mangeloppfyllelse

Restaureringsarealer: Middels mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Middels mangeloppfyllelse

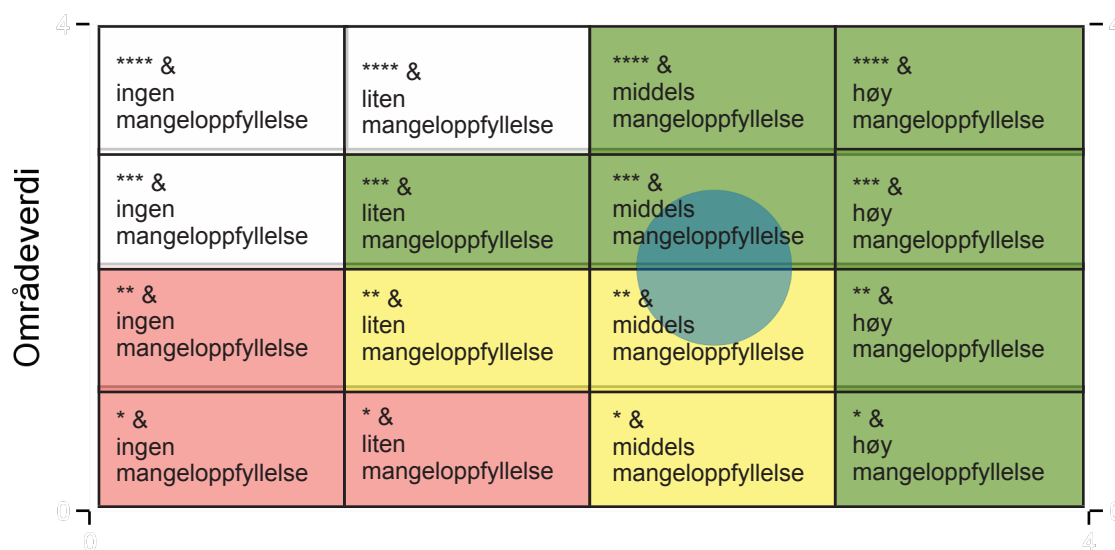
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Lav mangeloppfyllelse

Storområder: Ikke aktuell

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Middels mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Ulbergkletten sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

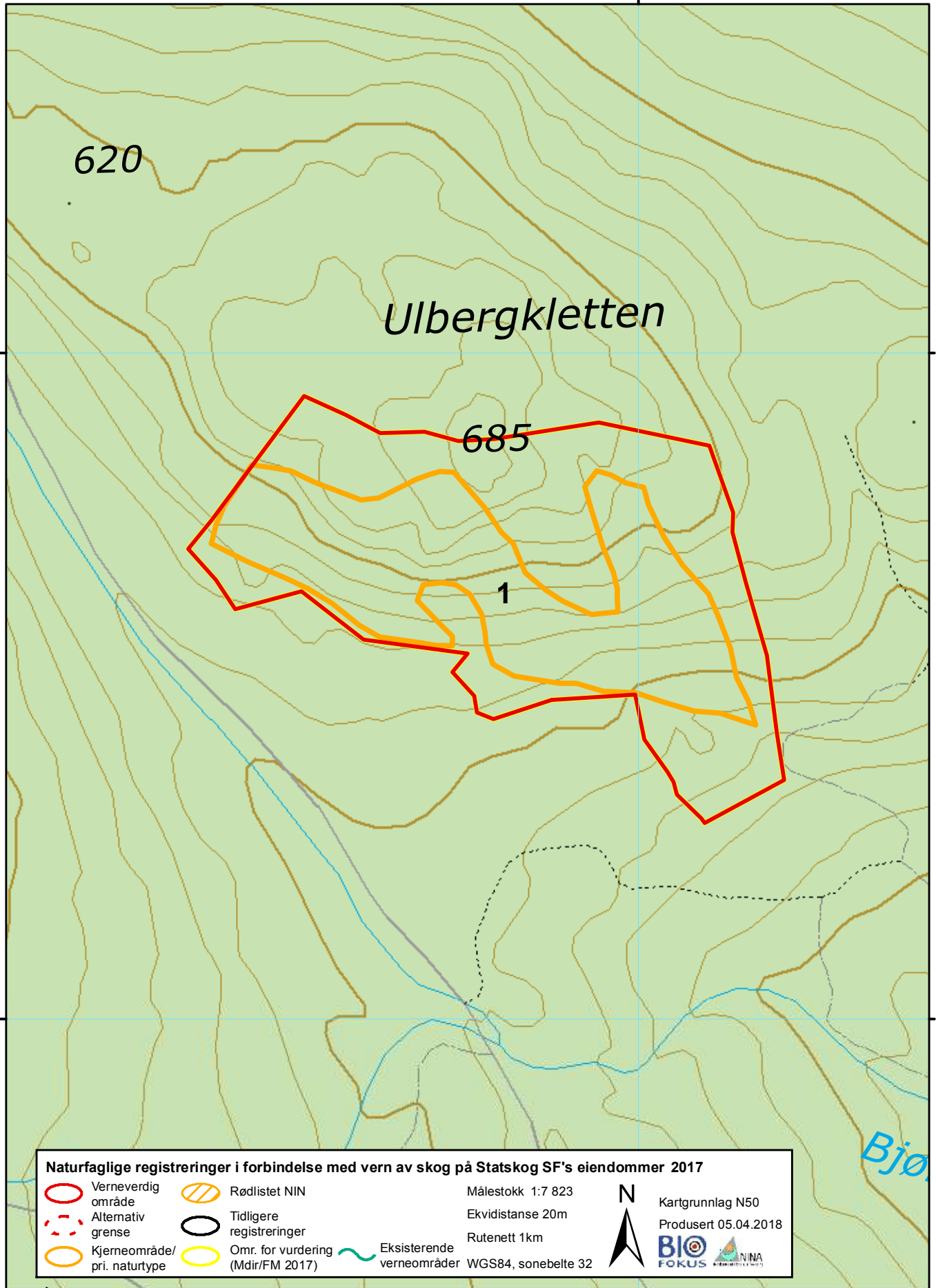

Grad av mangeloppfyllelse

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangeloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Bilder fra området Ulbergkletten

Berglendt skogsmark Foto: Terje Blindheim

Mange steder er skogen ensjiktet og homogen. Foto: Terje Blindheim

Ulbergkletten sett fra sør Foto: Terje Blindheim

Det er mye læger og gadd av gran innenfor det meste av det avgrensede kjerneområdet. Foto: Terje Blindheim

Hestberget

**

Referanse:

Midteng R. 2019. Naturverdier for lokalitet Hestberget, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2018. NaRIN faktaark. Asplan Viak. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=6490>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Våler
H.o.h.: 470-600 moh
Areal: 1887 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2018
Inventør: REM
Vegetasjonssone: mellomboreal 100% (1890 daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Hestberget er et om lag 1887 dekar stort naturskogsområde beliggende på Gravberget i Våler kommune. Området ligger 400-560 m.o.h. i mellomboreal sone og i overgangsseksjonen, og har et fuktig suboseanisk lokalklima. Terrengen er rolig og slakt og mesteparten av området utgjør et flatt platå hevet over dalbunnen i nord. Vest for hoveddelen av området, finnes ett separat og i hovedsak flatt delområde. Berggrunnen er fattig granittisk gneis. Usorterte moremasser med stor mektighet dekker det aller meste av området. Vegetasjonstypene domineres av blåbærgranskog, bærlyng-barblandingskoger og i lavereliggende tørrere partier er det litt lavskog. På platået finnes flere middels store fattige jordvassmyrer.

Dominerende vegetasjonstyper er blåbærgranskog og bærlyng-barblandingskoger og i lavereliggende tørrere partier er det litt lavskog. Mindre partier gransumpskog finnes. På platået finnes flere middels store fattige jordvassmyrer. Skogen er i hovedsak grandominert, men ofte med furu i mer lysåpne partier som mot myrer. I nordvest er det partier med barblandingskog. Innslaget av løvtrær er begrensa, bjørk er vanligste løvtreslaget selv om det ikke er mye av det, mens selje vokser spredt, og helt lokalt finnes det rikelig med selje. Umiddelbart grensende mot området, er det store areal med den fremmede arten vrifuru (*Pinus Contorta*). Svakt fleraldret-ensjiktet naturlig forynget skog dominerer i optimalfasepartiene. Dette kan klassifiseres som svak naturskog og det anslås at det er om lag 50 år siden forrige hogstingrep. Skogen her er stedvis noe tett, og det er nylig blitt dannet en god del dødved grunnet selvtyninger og vindfelling på steinete ustabil grunn. I aldersfase-naturskogen er skogen mer lysåpen, bedre sjikta og det er lenger siden forrige plukkhogst. Trærne er dermed eldre og med bedre utvikla strukturer. Innslaget av dødved er der begrensa, men det er bedre fordeling på nedbrytningsstadiene, selv om det er lite dødved. Herskende dimensjoner er anslått å ha en alder på 120-200 år. Her er også innslaget av gammel furu og spredte forekomster av furugadd. Furugadden er utelukkende gammel, og nydannelsen av furugadd er svært begrensa pr i dag. Mangel på nyere branner medfører at skogen har gått fra å historisk vært furudominert til nå å bli grandominert. Det er avgrenset to større kjerneområder.

Området verdier er knyttet til at dette er et for region, et middels stort område med eldre naturlig forynget naturskog (stort om tilgrensende naturskog tas med i betraktningen), beliggende i et ellers meget hard hogd landskap. Området er viktig for arter knyttet til gammel furugadd, (lav) med arter som lys (VU), - og mørk brannstubbela (VU) samt ulvelav (NT), liggende dødved av gran (sopp) med arter som rynkeskinn (NT), svartonekjuke (NT), granrustkjuke, pigbroddsopp og kjøttkjuke. Selv om det er helt sparsomme forekomster av arter knyttet til liggende dødved, er slike arter nokså uvanlige i denne delen av Hedmark. Området er også viktig for regionalt sjeldne naturskogsarter som lavskrike og tretåspett og området virker videre å være et viktig område for storfugl, og tiurleik finnes i allefall grensende mot området i nord.

Hestberget har etter regionen stedvis temmelig gammel naturskog på stedvis nokså gode boniteter, og strukturmessig står det ikke tilbake i forhold til Buberget og Hemberget naturreservater. Området er "omringet" av kulturskog (inkludert mye vrifuru) og hogstflater, og har en viktig landskapsøkologisk funksjon for flere naturskogsarter. Denne funksjonen styrkes når man ser området i sammen med noe nærliggende naturreservater og registrerte verneverdige områder (Ortjennet). Området scorer lavt på strukturelle kvaliteter som dødved-mengde og dødved-kontinuitet. Det scorer litt bedre på gamle bartrær og løvtrær, selv om innslaget av gamle trær er knyttet til begrensa areal. Som ellers i denne regionen, scorer det lavt på rikhet, vegetasjonsvariasjon og topografisk variasjon. For arter er det på tross av forekomster av trua arter og flere nær trua arter, gitt en stjerne. Dette grunnet det lave antallet forekomster av slike arter. Verdien for naturskogsarter knytta til strukturelle kvaliteter vil bedres innen relativ kort sikt. Området får høyere score på størrelse og urørthet. For arrondering gis *.

Såpass store sammenhengende areal med naturskog på relativ god middels bonitet er ikke vanlig i distriktet, og med overnevnte argumentasjon er Hestberget vurdert å være et regionalt verneverdig område (**).

Området oppfyller enkelte mangler i skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2017), og vurderes å ha noe svak mangeloppfyllelse, selv om det ikke er sannsynlig å finne områder i denne delen av fylket med god mangeloppfyllelse. Det oppfyller over nokså stort areal manglene: «Forekomster av gammel granskog, gammel furuskog; prioritering av forekomster med minst regional verdi (B/**)». Det vil til en viss grad bidra til å oppfylle mangelen «arealer som kan bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende områder med vernet skog». Det er svært få skogreservat i denne delen av Hedmark, men området ligger beliggende mellom Buberget og Hemberget naturreservater, og medfører større nærhet og potensial for en viss økologisk sammenheng mellom disse. Restaureringspotensialet til området er overveiende godt. På denne bakgrunn vurderes det at Hestberget er regionalt verdifullt (**).

Avgrenset verneverdig område (1887 dekar) vist i områdebeskrivelsen skiller seg med 1212 dekar fra hva som faglig sett ville ha blitt avgrenset som verneverdig skog (3099). Ett kjerneområde på 177 dekar faller utenfor og sammenbindingen til dette. Videre verdifullt matrix-areal med eldre skog. Det vil styrke naturverdiene og sjansene for langsiktig overlevelse av naturskogsarter om dette arealet inkluderer. Regionene har svært lite gjenværende naturskog, og for mange arter antas det at man befinner seg på eller under en kritisk terskel.

Feltarbeid

Registreringsområdet ble registrert gjennom én lengre feltdag i 2018 av Rein Midteng, Asplan Viak.

Tidspunkt og værets betydning

Lokaliteten ble registrert under middels dårlig registreringsforhold dvs. tidvis en del tåke, men i oppholdsvær. Tåka var ikke så tett at det medførte spesielle problem for arbeidet. Tidspunktene var egnet for å kunne registrere lav og sopp, selv om soppsesongen 2018 var dårlig. Fugl er ikke registrert utover tilfeldige observasjoner, men viss kunnskap finnes gjennom tidligere registreringer. Kunnskapsgrunnlaget anses samlet sett som godt for korrekt verdisetting av området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er kartlagt i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig vernekvalliteter på Statskog SF sin grunn i Nordland, Hedmark, Østfold, Telemark og Aust-Agder. Undersøkelsesarealet var 5943 daa.

Tidligere undersøkelser

Det finnes både data fra nøkkelbiotop-registreringer (Håpnes, A. 1995) og naturtyperegistreringer (Gammelmo, Ø. & Lønnve, O.J. 2013). Anders Breili (Artskart 2005), Per Marstad og Anna Baadsvik (Artskart 2015) har også besøkt området.

Beliggenhet

Hestberget er beliggende på Gravberget i Våler kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Området ligger hovedsakelig 400-560 m.o.h. Terrenget er rolig og slakt og mesteparten av området utgjør et flatt platå hevet over dalbunnen i nord. Deler av de nordvendte lisidene som heller mot et større vassdraget i nord er inkludert. Delområdet i vest er flatt eller svakt hellende mot nord.

Geologi

Berggrunnen er fattig granittisk gneis. Usorterte moremasser med stor mektighet dekker det aller meste av området, ellers dominerer torv på myrene.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegtasjonsone: mellomboreal 100% (1890 daa) .

Området ligger i mellomboreal sone og i overgangsseksjonen (Moen 1998).

Klima

Mesteparten av området har et fuktig suboseanisk lokalklima.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Dominerende vegetasjonstyper er blåbærgranskog og bærlyng-barblandingsskoger og i lavereliggende tørrere partier er det litt lavskog. Mindre partier gransumpskog finnes. På platået finnes flere middels store fattige jordvassmyrer. Skogen er i hovedsak grandominert, men ofte med furu i mer lysåpne partier som mot myrer. I nordvest er det partier med barblandingsskog. Innslaget av løvtrær er begrensa, og høyest i partier med optimalfaseskog hvor plukkhogst-påvirkningen har vært av noe senere dato. Bjørk er vanligste løvtreslaget selv om det ikke er mye av det, mens selje vokser spredt, og helt lokalt finnes det rikelig med selje. Rogn forekommer sparsomt. Det er ikke foryngelse av selje og rogn grunnet et hardt elgbeite. Umiddelbart grensende mot området, er det store areal med den fremmede arten vrifuru (*Pinus Contorta*).

Skogstruktur og påvirkning

Svakt fleraldret-ensjiktet naturlig foryngt skog dominerer i optimalfasepartiene. Dette kan klassifiseres som svak naturskog og det anslås at det er om lag 50 år siden forrige hogstingrep. Skogen her er stedvis noe tett, og det er nylig blitt dannet en god del dødved grunnet selvtynninger og vindfelling på steinete ustabil grunn.

I aldersfase-naturskogen er skogen mer lysåpen, bedre sjikta og det er lenger siden forrige plukkhogst. Trærne er dermed eldre og med bedre utvikla strukturer. Innslaget av dødved er der begrensa, men det er bedre fordeling på nedbrytningsstadiene, selv om det er lite dødved. Herskende dimensjoner er anslått å ha en alder på 120-200 år. Her er også innslaget av gammel furu og spredte forekomster av furugadd. Furugadden er utelukkende gammel, og nydannelsen av furugadd er svært begrensa pr i dag. Mangel på nyere branner medfører at skogen har gått fra å historisk vært furudominert til nå å bli grandominert.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Hestberget. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Hestberget N

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 279,6daa

Innledning: Lokaliteten er registrert 12.10.2018 av Rein Midteng, Asplan Viak, i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verneområder på Statskog SF sin grunn. Verdisetting av lokaliteten følge faktaark for gammel granskog fra 2014 (Hofton, T.H.) og rødlistestatus følger rødlista for arter fra 2015. Lokaliteten er på slutten av 1990-tallet registrert av WWF i forbindelse med nøkkelbiotop-registreringer av Borregaard-skogene (Håpnes, A. 1995).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger i en nordvendt lise vest for Steindamfloa og vest for Halåa. Den grenser til myr i sør, ungskog i nord og øst, og ellers til annen eldre skog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel høyereliggende granskog er aktuell naturtype og dominerende vegetasjonstype er blåbærskog (NiN T4-C-1), mens bærlyngskog (NiN T4-C-5) finnes på opplendte partier. Gran er dominerende treslag, men det finnes også litt bjørk, mens furu finnes noe fåtallig på mer opplendte tørre partier. I nordhellinga finnes flere enn ti gamle og grove seljer samt et par rogn. Det er mangel på foryngelse av treslagene.

Bruk, tilstand og påvirkning: I øst er skogen i optimalfase, dvs. det er tidligere hardt plukkhogd skog som siden har fått vokse seg tettere og mørkere, og hvor det i dag stedvis er pågående selvtynninger samt produksjon av dødved gjennom mindre stormfellingsfelt. I vest er skogen klart eldre og i aldersfase, dvs. nokså gammel flersjiktet lysåpen naturskog hvor herskende tresjikt trolig består av om lag 200 år gamle trær. Det er mindre dødved her enn i optimalfaseskogen da aldersfaseskogen er mindre produktiv og mer stormsterk. Spredt og fåtallig finnes enkelte læger samt noen få gamle furugadder med brannspor. Trolig skyldes også lite dødved at brann har fjernet slikt.

Artsmangfold: I nordhellinga finnes et ti-talls gamle seljer med lunge,- og skrubbenever samt vrengearter. Gubbeskjegg (NT) er vanlig forekommende. Mørk (VU), og lys brannstubbela (VU) ble funnet på ei grov brent furugadd. Piggbroddsopp ble funnet på granlåg. Svartsoneskjegg (NT) er tidligere funnet.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter ble sett.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger innenfor et større sammenhengende område med eldre naturlig foryngt skog.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som viktig, B da dette er en stor lokalitet med eldre, stedvis nokså gammel naturgranskog. Positivt er at lokaliteten ligger i et større sammenhengende landskap dominert av eldre skog. Etter faktaark for gammel granskog gis lokaliteten høy vekt på størrelse, middels vekt på arts mangfold og lav vekt på skogtilstand/habitatkvalitet og påvirkning. Dette gir B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: For å sikre naturverdiene best mulig, må det ikke hogges på lokaliteten eller gjøres tekniske inngrep. Brann kan være positivt for verdiene i sørvest hvor brannbetinga kvaliteter finnes.

2 Hestberget

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: B

Areal: 777daa

Verdi begrunnelse: Dette er et naturskogsområde, med variert innslag av myr, en del døde og gamle trær. Området har påviste biologiske kvaliteter. Det er et visst potensial for ytterligere funn av interessante arter innenfor området. Arealet har derimot begrenset størrelse og litt liten variasjon, sammenlignet med andre naturskogsområder i kommunen. På bakgrunn av dette gis ikke dette området høyere verdi enn viktig naturtype (B).

Innledning: På oppdrag fra Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvern avdelingen ble lokaliteten undersøkt av BioFokus ved Ole J. Lønnve den 19. august 2009.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Avgrensningen omfatter et parti gammel granskog. Området ligger omtrent 10 km nord for Gravberget. Området ligger forholdsvis høyt, over 590 moh. Avgrensningen er gjort dels ut fra feltundersøkelser og dels ut fra flyfoto. Området grenser mot hogstpåvirket skogsmark og myr med lavere prioritet.

Artsmangfold: Rikelig med gubbeskjegg (NT) og signalarten lungenever ble registrert her 19. august 2009. Fra tidligere registreringer skal ulvelav (VU), kjøttkjuke og granrustkjuke være funnet i området. Hekking av lavskrike er registrert her i 1996. Den 19. august 2009 ble det dessuten registrert mye storfugl gjennom hele området.

Påvirkning: Det finnes rester etter gamle stubber i området. I de hogstpåvirkete områdene som avgrensningen grenser mot er det enkelte steder plantet amerikansk vrifuru. Partiene med dette treslaget dekker forholdsvis store arealer. Muligens kan denne fremmedarten utgjøre en trussel hvis den sprer seg i området.

Fremmede arter: Amerikansk vrifuru er plantet flere steder i nærheten av lokaliteten.

Råd om skjøtsel og hensyn: Potensialet for arter i området vil øke hvis det får stå urørt slik at det kan utvikle seg fritt.

3 Søre Enbergåsen

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel høyereliggende furuskog
BMVERDI: B

Areal: 177daa

Innledning: Lokaliteten er beskrevet i januar 2019 av Rein Midteng, Asplan Viak, i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verneområder på Statskog SF sin grunn. Beskrivelsen baserer seg på begrensna data om lokaliteten omtalt gjennom nøkkelbiotop-registreringer utført på slutten av 1990-tallet. Arbeidet ble gjort av WWF i forbindelse med nøkkelbiotop-registreringer av Borregaard-skogene (Håpnes, A. 1995). Verdisetting av lokaliteten følge faktaark for gammel granskog fra 2014 (Hofton, T.H.) og rødlistestatus følger rødlista for arter fra 2015.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Området ligger ved Festningen, nord for Steindamfloa og vest for Halåa. Den grenser til elva i vest, ungskog i sør og nord, og mot fersk hogst i øst.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Gammel høyereliggende furuskog er aktuell naturtype og dominerende vegetasjonstype er lavfuruskog (T4-C-13) mens i nedre deler finnes blåbærskog (NiN T4-C-1). Furu er dominerende treslag, men det finnes også en del gran

i fuktigere partier. Det er en god del løvtrær, i alle fall bjørk og selje.

Bruk, tilstand og påvirkning: Furuskogen er svakt sjakta, mens de nedre grandominerte partier er bedre sjakta. Det er en del eldre stubber. Det er et nokså fuktig skogklima grunnet nærhet til elva. Det opplyses at lokaliteten er kontinuitetsbetinget og at den har mange til dels grove løvtrær og at slike elementer ellers mangler eller er svært sparsomt forekommende på eiendommen.

Artsmangfold: Det finnes en del gubbeskjegg (NT) og lungenever er funnet på et par seljer. Merker etter tretåspett finnes, og det er en tiurleik i nordre deler.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter er kjent forekommende i området.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten ligger i et større sammenhengende landskap dominert av eldre skog.

Verdivurdering: Lokaliteten er vurdert som viktig, B da dette er en stor nokså lokalitet med eldre, furu- og løvskog som har kvaliteter som i liten grad ellers forekommer på den store eiendommen. Positivt er at lokaliteten ligger i et større sammenhengende landskap dominert av eldre skog. Etter faktaark for gammel granskog gis lokaliteten høy vekt på størrelse, og med en viss usikkerhet, lav vekt på arts mangfold, skogtilstand/habitatkvalitet og påvirkning. Dette gir B-verdi.

Skjøtsel og hensyn: For å sikre naturverdiene best mulig, må det ikke hogges på lokaliteten eller gjøres tekniske inngrep. Brann kan være positivt for verdiene, kanskje særlig i de furudominerte partiene.

Artsmangfold

Området verdier er knyttet til at dette er et for region, et middels stort område med eldre naturlig forynget naturskog (stort om tilgrensende naturskog tas med i betraktningen), beliggende i et ellers meget hard hogd landskap. Området er viktig for arter knyttet til gammel furugadd, (lav) med arter som lys (VU), - og mørk brannstubbela (VU) samt ulvelav (NT), liggende dødved av gran (sopp) med arter som rynkeskinn (NT), svartsoneskjue (NT), granrustkjue, pigbroddsopp og kjøttkjue. Selv om det er helt sparsomme forekomster av arter knyttet til liggende dødved, er slike arter nokså uvanlige i denne delen av Hedmark. Området er også viktig for regionalt sjeldne naturskogarter som lavskrike og tretåspett og området virker videre å være et viktig område for storfugl, og tiurleik finnes i allefall grensende mot området i nord.

Tabell: Artsfunn i Hestberget. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Fugler	Perisoreus infaustus	lavskrike			2
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		1 2 3
	Carbonicola anthracophila	lys brannstubbela	VU	1	1 ₁
	Carbonicola myrmecina	mørk brannstubbela	VU	2	1 ₁ 2 ₁
	Letharia vulpina	ulvelav	NT	4	2 ₄
	Lobaria pulmonaria	lungenever			1 2
	Lobaria scrobiculata				1
Sopper	Asterodon ferruginosus	pigbroddsopp			1
	Leptoporus mollis	kjøttkjue			2
	Phellinus ferrugineofuscus	granrustkjue			2
	Phellinus nigrolimitatus	svartsoneskjue	NT		1
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		2

Avgrensning og arrondering

Området vist i rapporten er ikke særlig godt arrondert. Dette da ikke all gjenværende sammenhengende eldre skog er inkludert i det verneverdige området. Etter nye retningslinjer fra Miljødirektoratet (brev av 24.04.2019), skal ikke registrant avgrense verneforslag utenfor det opprinnelige kartleggingsområdet. Disse retningslinjene kom etter at feltarbeidet ble utført, det ble derfor gjort litt naturfaglige registreringer utenfor kartleggingsområdet. I tillegg fantes det også noe eksisterende kunnskap om verdier i tilgrensende areal (bl.a. forekomst av nøkkelbiotop/naturtypelokalitet).

Avgrenset verneverdig område (1887 dekar) vist i områdebeskrivelsen skiller seg derfor mye (1212 dekar) fra hva som faglig sett ville ha blitt avgrenset som verneverdig skog (3099). At ikke dette arealet er inkludert, svekker arronderingen mye, da klart redusert areal medfører at verneverdiene blir mindre robuste for kanteffekter, samtidig som viktige kvaliteter havner utenfor.

Avgrensningen av området er «hakkete», da avgrensningen omfavner gjenværende verneverdig skog innenfor kartleggingsområdet, og for at denne hele veien grenser mot kulturskog (delvis plantasjer av fremmede treslag). Av praktiske grunner vil forvaltningen trolig ønske å rette ut grensene. Om dette gjøres, er det viktig at man fjerner forekomster av vrifuru som da sannsynligvis vil havne innenfor reservatet, og det anbefales at ingen ytterligere reduksjon av verneverdig skog gjøres for å oppnå dette, da det svekker avgrensningen og verneverdien.

Andre inngrep

Det er ingen tekniske inngrep i området.

Vurdering og verdisetting

Hestberget er et for regionen et middels stort område dominert av eldre og stedvis flersjiktet naturskog, og er vurdert som regionalt verneverdig. Ofte dominerer flersjiktet til svakt flersjiktet eldre skog som idag har lite dødved, men som grunnet stedvis nokså produktiv skog og et fravær av hogst de siste omlag 50 år, har begynt å produsere fersk dødved. Området er "omringet" av kulturskog (inkludert mye vrifuru) og hogstflater, og har en viktig landskapsøkologisk funksjon for flere naturskogsarter. Denne funksjonen styrkes når man ser området i sammen med noe nærliggende naturreservater (Buberget, Hemberget), og registrerte verneverdige områder (Ortjennet). Fuktig lokalklima i kombinasjon med eldre naturlig foryngt skog medfører rike forekomster av gubbeskjegg (NT). Forekomstene av arter knyttet til dødved er begrensa, men vil innen rimelig tid øke grunnet at skogen har begynt å produsere dødved. Området har dermed gode restaureringskvaliteter. Regionalt uvanlige arter knyttet til gammel furugadd finnes grunnet det høye antallet med eldre furugadd. Både ulvelav (NT), mørk brannstubbela (VU) og lys brannstubbela (VU) finnes. Området scorer lavt på strukturelle kvaliteter som dødved-mengde og dødved-kontinuitet. Det scorer litt bedre på gamle bartrær og løvtrær, selv om innslaget av gamle trær er knyttet til begrensa areal. Som ellers i denne regionen, scorer det lavt på rikhet, vegetasjonsvariasjon og topografisk variasjon. For arter er det på tross av forekomster av trua arter og flere nær trua arter, gitt én stjerne. Dette grunnet det lave antallet forekomster av slike arter. Verdien for naturskogsarter knyttet til strukturelle kvaliteter vil bedres innen relativ kort sikt. Området får høyere score på størrelse og urørthet. For arrondering gis *. Såpass store sammenhengende areal med naturskog på relativt god middels bonitet er ikke vanlig i distriktet, og med overnevnte argumentasjon er Hestberget vurdert å være et regionalt verneverdig område (**).

Avgrenset verneverdig område (1887 dekar) vist i områdebeskrivelsen skiller seg med 1212 dekar fra hva som faglig sett ville ha blitt avgrenset som verneverdig skog (3099). Ett kjerneområde på 177 dekar faller utenfor og sammenbindingen til dette. Videre verdifullt matrix-areal med eldre skog. Det vil styrke naturverdiene og sjansene for langsiktig overlevelse av naturskogsarter om dette arealet inkluderes. Regionene har svært lite gjenværende naturskog, og for mange arter antas det at man befinner seg på eller under en kritisk terskel.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Hestberget. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Hestberget N	***	*	*	**	*	0	**	*	**	*	**	-	-	**
2 Hestberget												-	-	
3 Søre Enbergåsen	***	*	**	**	*	0	*	*	*	*	*	-	-	**
Samlet vurdering	***	*	*	**	**	-	*	*	*	*	*	**	**	**

Mangeloppfyllelse

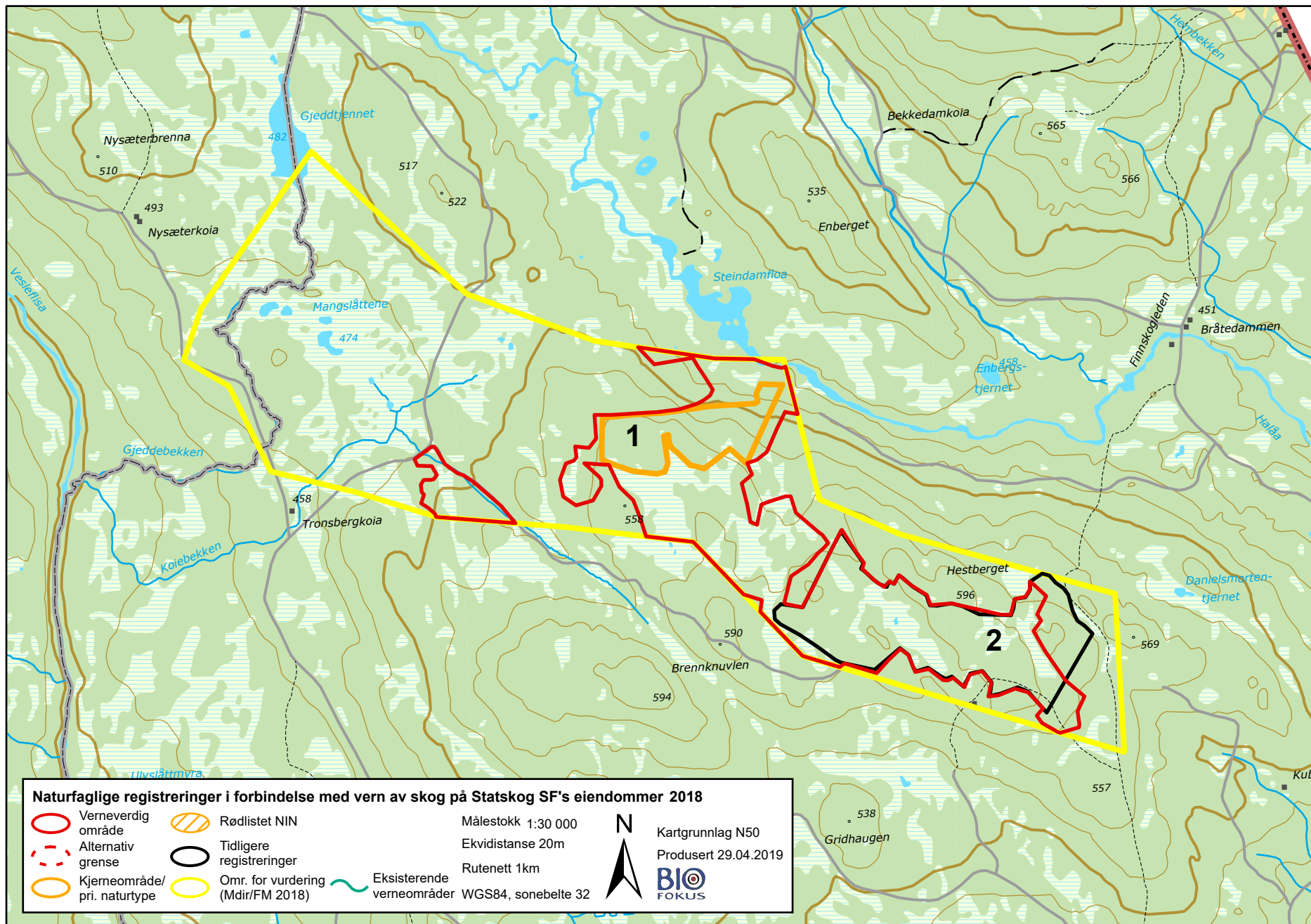
Hestberget har etter regionen stedvis temmelig gammel naturskog på stedvis nokså gode boniteter (relativt sett), og strukturmessig står det ikke tilbake i forhold til Buberget og Hemberget naturreservater, heller kanskje snarere tvert om.

Området oppfyller enkelte mangler i skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2017), og vurderes å ha noe svak mangeloppfyllelse, selv om det ikke er sannsynlig å finne områder i denne delen av fylket med god mangeloppfyllelse. Det oppfyller over nokså stort areal manglene: «Forekomster av gammel granskog, gammel furuskog; prioritering av forekomster med minst regional verdi (B/**)». Det vil til en viss grad bidra til å oppfylle mangelen «arealer som kan bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende områder med vernet skog». Det er svært få skogreservat i denne delen av Hedmark, men området ligger beliggende mellom Buberget og Hemberget naturreservater, og medfører større nærhet og potensial for en viss økologisk sammenheng mellom disse. Restaureringspotensialet til området er overveiende godt.

Hestberget (Våler, Hedmark).

Areal 1.887 daa, verdi **

Bilder fra området Hestberget

Lys,- (VU) og mørk brannstubbelav (VU) i KO 1. Foto: Rein Midteng

Innslaget av furugadd er størst i mot myrene i området. Foto: Rein Midteng

I de produktive granskogsbestandene er skogen svakt flersjiktet til ensjiktet og med begynnende dødved-produksjon. KO 2. Foto: Rein Midteng

Temmelig gammel skog i KO 1. Foto: Rein Midteng

Gråkletten NR utv

*

Referanse:

Midteng R. 2019. Naturverdier for lokalitet Gråkletten NR utv, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog 2018. NaRIN faktaark. Asplan Viak. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=6493>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Stor-Elvdal
H.o.h.: 550-620 moh
Areal: 932 daa

Prosjektilhørighet: Statskog 2018
Inventør: SVA, REM, TBL, SHL, JKL
Vegetasjonsone: mellomboreal 100% (930 daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Gråkletten NR utv. er et om lag 930 dekar stort område beliggende øst for Evenstad i Stor-Elvdal kommune. Lokaliteten ligger sør for Steindammen og grenser mot Gråkletten naturreservat i vest. Lokaliteten utgjør dalbunnen mellom Gråkletten i vest og Jønnbuåsen i nord og inkluderer de nedre deler av lisdene fra Gråkletten. Den ligger 550-620 m.o.h. i mellomboreal sone og i overgangsseksjonen. Området har et nokså fuktig suboseanisk lokalklima, etter mengden hengselav å dømme.

Berggrunnen er sandstein, i veksellag med skifer. Usorterte moremasser med stor mektighet dekker området, foruten at torv dominerer på myrene. Skogen er i hovedsak grandominert blåbærgranskog, men det finnes også partier med barblandingsskog og gransumpskog samt jordvassmyrer. Innslaget av løvtrær er begrensa, og begrenser seg til bjørk og et fåtall seljer.

Flersjiktet naturlig foryngnet skog dominerer. Dette kan klassifiseres som svak naturskog grunnet tidligere tiders plukkhogster. Dette har medført at dødved i stor grad er fraværende, men naturlig foryngelse i åpninger etter hogst har medført et flersjiktet skogbilde. Grantrærne har oftest grønt bar ned til bakken og spredt finnes furu som et oversjikt over grana.

Herskende dimensjoner er anslått å ha en alder på 100-180 år. I sør er det et mindre område med skog i hogstklasse III, men dette er inkludert da det grenset til eldre skog.

Det er ikke avgrenset kjerneområder.

Området verdier er særlig knyttet til at dette er en verdifull utvidelse av Gråkletten naturreservat ved at det medfører at nedre deler av lisdene og dalbunnen inkluderes i reservatet. Dette medfører at reservatet får større variasjonsbredde. Verdiene forsterkes ved at også eldre skog langs ei større elv inkluderes, noe som er uvanlig innenfor reservater i regionen. Videre øker arealet med eldre sammenhengende skog, noe som er positivt for naturskogsarter. Lokaliteten er viktig for naturskogsarter som lavskrike, tretåspett og storfugl. Det er rike forekomster av gubbeskjegg (NT) i området. Areal sør for Nysæterbekken ble ikke undersøkt grunnet misforståelse av eiendomsgrensene, og det kan derfor være interessante arter som er oversett.

Isolert sett oppfyller området kun ett av manglene i skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2017). Dette er «arealer som kan bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende områder med vernet skog». Lokaliteten vil øke arealet til eksisterende reservat med om lag 1 km², og det bidrar dermed til opprettholdelse av artsmangfoldet knyttet til naturskog i et cluster av verneområder (Tronkberget, Tøråsen og Gråkletten naturreservat). Det er videre positivt at en strekning på begge sider av den større elva Neta inkluderes og at restaureringspotensialet er godt for utvikling av strukturelle kvaliteter. Lokaliteten grenser i sør delvis mot annen eldre skog på Opplysningvesenets fonds skoger, og det bør undersøkes om slik skog kan inkluderes.

På denne bakgrunn vurderes det at Gråkletten naturreservat utvidelse er lokalt verneverdig (*) og sammen med eksisterende reservat er det regionalt verneverdig (**).

Feltarbeid

Arealer ble registrert gjennom én lengre feltdag i 2018 av Rein Midteng, Asplan Viak. Det viste seg at det aller meste av registreringsområdet enten bestod av glissen restskog uten spesielle verdier eller areal hvor nokså nylig småflatehogst har fragmentert den eldre skogen, slik at den ikke egner seg som utvidelse av Tøråsen NR. Areal med sammenhengende eldre skog, er et mindre areal på Jønnbuåsen samt et middels stort areal som grenser mot Gråkletten NR. Det er sistnevnte som omtales videre.

Tidspunkt og værets betydning

Lokaliteten ble registrert under middels dårlig registreringsforhold dvs. i oppholdsvær og med god sikt første halvdel, og med regn og noe tåke andre halvdel. Arealer som ikke er inkludert i verneforslaget ble registrert i første halvdel, slik at oversikten over arealet som ikke er inkludert, er god. Mye regn før registreringstidspunktet gjorde at det ikke var mulig krysse elver. Tidspunktene var egnet for å kunne registrere lav og sopp, selv om soppsesongen 2018 var dårlig. Fugl er ikke registrert utover tilfeldige observasjoner. Kunnskapsgrunnlaget anses samlet sett som godt for korrekt verdisetting av området.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er kartlagt i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verne kvaliteter på Statskog SF sin grunn i flere fylker i 2018. Oppdragsgiver var Miljødirektoratet. Undersøkelsesarealet omfatter 2884 daa.

Tidligere undersøkelser

Det var ingen tidligere registreringer i fra området ved sjekk mot Artskart eller Naturbase.

Beliggenhet

Gråkletten NR utvidelse er et om lag 932 dekar stort område beliggende øst for Evenstad i Stor-Elvdal kommune. Lokaliseringen ligger sør for Steindammen og grenser mot Gråkletten naturreservat i vest.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten utgjør dalbunnen mellom Gråkletten i vest og Jønnbuåsen i nord og inkluderer de nedre deler av lisdene fra Gråkletten.

Geologi

Berggrunnen er sandstein, i vekselag med skifer. Usorterte moremasser med stor mektighet dekker området, foruten at torv dominerer på myrene.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonzone: mellomboreal 100% (930 daa) .

Mellomboreal

Klima

Området har et nokså fuktig suboseanisk lokalklima, etter mengden hengselav å dømme.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Skogen er i hovedsak grandominert blåbærgranskog, men det finnes også partier med barblandingskog og gransumpskog samt jordvassmyrer. Innslaget av løvtrær er begrensa, og begrenser seg til bjørk og et fåtall seljer.

Skogstruktur og påvirkning

Flersjiktet naturlig forynget skog dominerer. Dette kan klassifiseres som svak naturskog grunnet tidligere tiders plukkhogster. Dette har medført at dødved i stor grad er fraværende, men naturlig foryngelse i åpninger etter tidligere hogst har medført et flersjiktet skogbilde. Grantrærne har oftest grønt bar ned til bakken og spredt finnes furu som et oversjikt over grana. Herskende dimensjoner er anslått å ha en alder på 100-180 år. I sør er det et mindre område med skog i hogstklasse III, men dette er inkludert da det grenset til eldre skog. Det er ikke avgrenset kjerneområder.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Gråkletten NR utv

Artsmangfold

Lokaliteten er viktig for naturskogsarter som lavskrike, tretåspett og storfugl. Det er rike forekomster av gubbeskjegg (NT) i området. På grunn av svært høy vannføring i elva sentralt i området, ble bare ei begrensa strekning av denne undersøkt. Det er potensial for interessante arter i tilknytning til kantskogen. Verdien for naturskogsarter øker når man ser området i sammenheng med tilgrensende naturreservater, og disse og Gråkletten NR utv. gjensidig styrker mulighetene for langsiktig overlevelse av slike arter.

*Tabell: Artsfunn i Gråkletten NR utv. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Fugler	Perisoreus infaustus	lavskrike			
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		

Avgrensning og arrondering

Området er godt arrondert gjennom at en sammenhengende enhet med eldre skog tilgrensende reservatet kan inkluderes i vernet. Dette medfører at man får sikret et stort robust sammenhengende område med eldre skog. Området grenser imot ungsskog i øst. Lokaliteten grenser i sør delvis mot annen eldre skog på Opplysningvesenets fonds skoger, og det bør undersøkes om slik skog kan inkluderes. Om dette er mulig, bør også areal i tilknytning til Vestfly og Jønnbuåsen forsøkes innlemmes, samt areal sør for Tøråsen NR. I så fall vil man slik kunne knytte Gråkletten og Tøråsen NR sammen.

Andre inngrep

I vest går en skogsbilvei gjennom deler av området. Det finnes en traktorvei som i fra øst går inn til Nysætra.

Vurdering og verdisseting

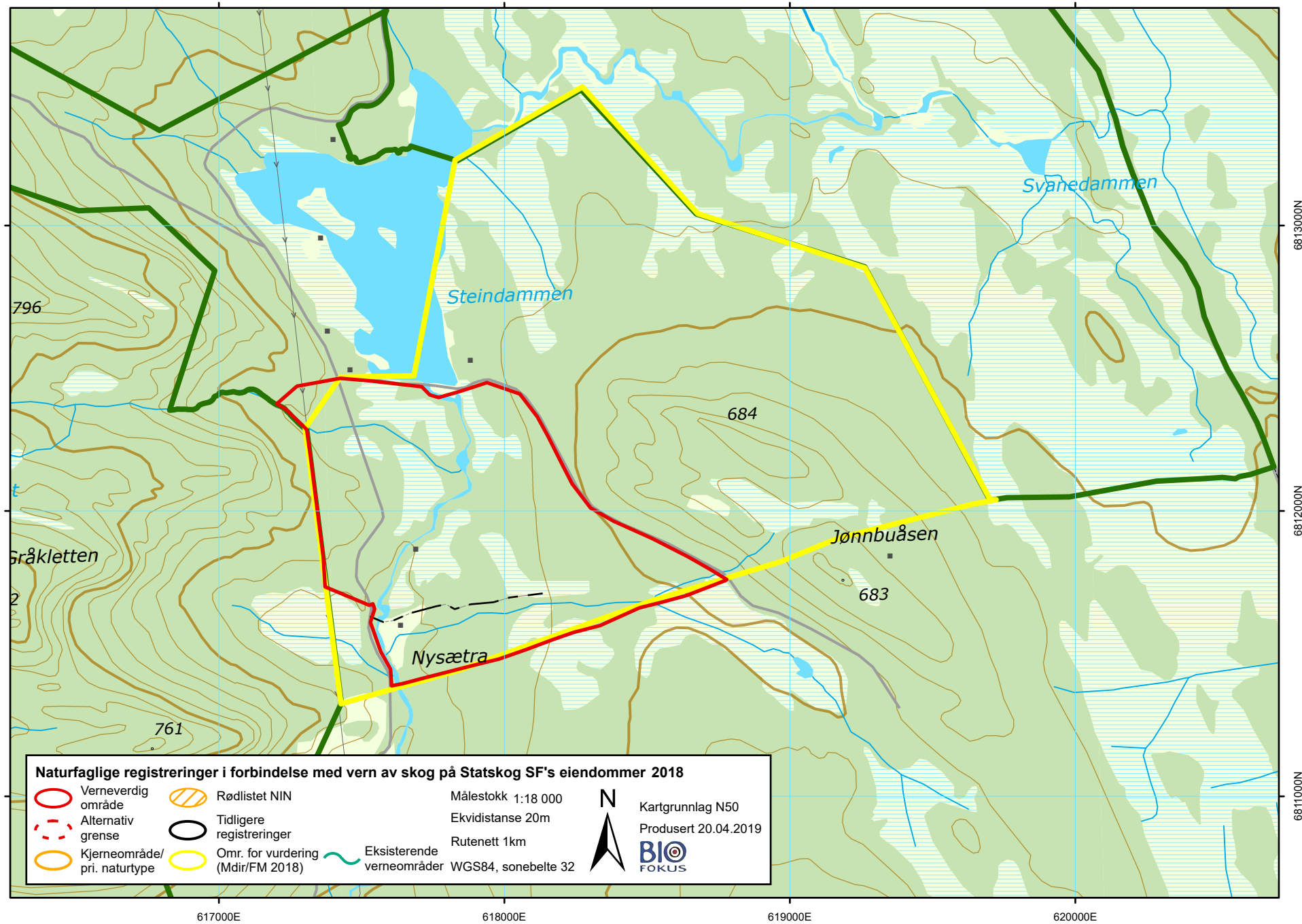
Gråkletten naturreservat utvidelse domineres av eldre flersjiktet naturskog, og er isolert sett vurdert som lokalt verneverdig (*). Områdets viktigste kvaliteter er at et vern av området vil øke arealet av Gråkletten naturreservat samt at reservatet vil omfatte arealer i bunn av lisdene samt i dalbunnen. Sett i sammenheng med eksisterende reservat er det regionalt verneverdig (**). Videre vil det bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende reservater da lokaliteten vil øke arealet til eksisterende reservat med om lag 1 kvadratkilometer, og det bidrar dermed til opprettholdelse av artsmangfoldet knyttet til naturskog i et cluster av verneområder (Tronkberget, Tøråsen og Gråkletten naturreservat). Det er videre positivt at en strekning på begge sider av den større elva Neta inkluderes og at restaureringspotensialet er godt for utvikling av strukturelle kvaliteter. Lokaliteten grenser i sør delvis mot annen eldre skog på Opplysningvesenets fonds skoger, og om slikt kan innlemmes i et vern, styrkes cluster-kvalitetene ytterligere. Området scorer gjennomgående lavt isolert sett på verdikriteriene, men gis høyeste verdi på urørthet og arrondering. Med bakgrunn av overstående argumentasjon, konkluderes det med at Gråkletten NR utv. er lokalt verneverdig isolert sett, og regionalt verneverdig sett i sammenheng med eksisterende reservat.

Tabell: Kriterier og verdisseting for kjerneområder og totalt for Gråkletten NR utv. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisseting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
Samlet vurdering	***	*	*	*	*	—	*	*	*	*	*	*	***	*

Mangeloppyllelse

Isolert sett oppfyller området kun ett av manglene i skogvernet i Norge (Framstad m.fl. 2017). Dette er «arealer som kan bidra til å skape større grad av økologisk sammenheng mellom eksisterende områder med vernet skog». Lokaliteten vil øke arealet til eksisterende reservat med nærmere 1000 dekar, og det bidrar dermed til opprettholdelse av artsmangfoldet knyttet til naturskog i et cluster av verneområder (Tronkberget, Tøråsen og Gråkletten naturreservat). Det er videre positivt at en strekning på begge sider av den større elva Neta inkluderes og at restaureringspotensialet er godt for utvikling av strukturelle kvaliteter. Lokaliteten grenser i sør delvis mot annen eldre skog på Opplysningvesenets fonds skoger, og om slikt kan innlemmes i et vern, styrkes cluster-kvalitetene ytterligere.

Bilder fra området Gråkletten NR utv

Rike forekomster av gubbeskjegg (NT) preger Gråkletten utv. Her øst for elva Neta. Foto: Rein Midteng

Eldre barblandingskog øst for Neta. Innenfor utvidelsesforslaget til Gråkletten NR. Foto: Rein Midteng

Eldre naturskog ved Neta. I bakgrunnen ses Gråkletten naturreservat. Foto: Rein Midteng

Eldre naturskog umiddelbart sør for veien langs sørsiden av vatnet Steindammen. Foto: Rein Midteng

Hårenna NR utvidelse

*

Referanse:

Abel K. 2018. Naturverdier for lokalitet Hårenna NR utvidelse, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6207>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Rendalen
H.o.h.: 380-575moh
Areal: 589 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: KAB
Vegetasjonssone: mellomboreal 100% (590 daa)
Vegetasjonseksjon: C1-Svakt kontinental

Sammendrag

Hårenna ligger ca 13 kilometer nord for Storsjøen i Rendalen kommune, nærmere bestemt i den nordvestre forlengelsen av Hårenna naturreservat. Naturreservatet ligger nederst i vassdraget Hårenna som renner fra Harrsjøen i nordvest. Undersøkellesområdet omfatter et areal på 686 daa består av de første 1,4 kilometerne mot nordvest fra Hårenna naturreservat. Her er Hårenna en markert v-dal i dype morenemasser. Selve avgrensingsforslaget utgjør grovt sett de nederste 100 høydemeterne av dalsidene. Fallretningen på kløfta er fra Nordvest mot sørøst. Berggrunnen i området består av feltspatførende sandstein og kvartsitt, men stort sett er berggrunnen dekket av tykke morenemasser. Skogområdene ligger i den mellomboreale vegetasjonssone og i vegetasjonseksjon svakt kontinental.

Avgrensningen er satt langs vegen i nord og langs en gammel skogsbilveg i sør. De mest vesentlige delene av bekkekløfta er dermed inkludert i verneforslaget. Kløfta fortsetter videre opp vassdraget og det er ikke gjort noen forsøk på å sjekke ut arealet ut over undersøkelsesområdet, men dette bør gjøres i og med at det kan være gunstige restaureringsareal i denne delen. Elva har flere svinger i øvre del slik at det er potensial for både bergvegger og mer skjerma bekkekløftmiljøer.

Vegetasjonen er gjennomgående nøysom i den øvre halvdel av lisdene, samt store deler ned mot elva. Dominerende typer er blåbærskog og med noe bærlyngskog og småbregneskog. Stedvis er det mindre "ravine" daler med grår-heggeskog som strekker seg ned mot dalbunnen. Langs elva er det et større innslag av grår-heggeskog, både i form av flommarkskog langs elva og i form av liskog i små "raviner".

Skogen i hele undersøkelsesområdet er gjennomgående ung. Tett granplantasje dominerer mye av arealet, men stedvis brytes dette noe opp av stort sett ung løvskog i små "ravine" daler, men også med enkeltinnslag av noe eldre løvtrær. I øvre del er det også noe furuskog, hvorav mindre partier er i tidlig aldersfase. Død ved forekommer spredt, men stort sett som tynningsved i tett granskog. Langs elva er det imidlertid partier med oppsamlinger av død ved etter ras i morenemassene. Langs nordsiden av elva er det en gammel traktorveg som nesten strekker seg gjennom hele undersøkelsesområdet.

Artsmangfoldet knyttet til gammelskog er dårlig utviklet i området grunnet at store deler av arealet består av ungskog. Dagens verdier er i større grad knyttet til den forholdsvis rike og fuktige vegetasjonen langs elva og i fuktig liskog. Her kan spesielt nevnes funn av huldregras (NT) på tre ulike steder på nordsiden av elva. Det er også mulig at åpne raspartier, samt død ved langs elva kan ha noe potensial for habitatspesialister av mose, men dette er ikke undersøkt i denne omgang.

De viktigste mangeloppgjørelsene er knyttet til at dette er en bekkekløfttype som er sjeldent regionalt. Manglene knyttet til fylkesvis ansvar, internasjonale ansvarstyper og restaureringspotensiale er derfor satt til middels. Totalt vurderes mangeloppgjørelsen også til å være middels.

Skogen i verneforslaget er stort sett bestående av ungskog slik at skogen i seg selv ikke er verneverdig i dagens tilstand. De største verdiene er imidlertid knyttet til det store restaureringspotensialet, det er en regionalt sjelden bekkekløfttype på tykke løsmasser med aktiv rasdynamikk, ligger i tilknytning til et eksisterende naturreservat, samt har et brukbart innslag av fuktige og forholdsvis rike skog- og vegetasjonstyper. Denne type kløfter er sjeldent i regionen og den har et vesentlig potensial på lang sikt for krevende av habitatspesialister. Den samlede verdien vurderes derfor til å være lokalt verneverdig (*).

Feltarbeid

Undersøkelsesområdet ble befart den 20. september 2017. Befaringen ble konsentrert til den nordvendte lisdida, både langs elva og høyt oppe i lisdida. Den nordvendte lisdida er stort sett bare vurdert fra avstand, samt fra den øvre kanten langs vegen i sør. Området ansees som godt nok kartlagt for å kunne gi en vurdering av vegetasjonen og eventuelle viktige naturtyper.

Tidspunkt og værets betydning

Tidspunktet på året var god for de fleste viktige artgrupper. Karplanter er imidlertid noe mangelfullt fanget opp grunnet sent registreringstidspunkt for denne artsgruppen. Været var ikke til hinder for befaringen.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er kartlagt i forbindelse med naturfaglige registreringer av areal med mulig verne kvaliteter på Statskog SF sin grunn i Telemark, Buskerud, Oppland, Hedmark. En stor del av kartleggingene for verneområder på Statskog SF sin grunn ble gjennomført i perioden 2003-2011, registreringene i 2017 er en supplering av disse. Undersøkelsesområdet omfatter et areal på 686 daa og utgjør begge sider av en bekkekløft i Rendalen kommune med fallretning fra nordvest til sørøst.

Tidligere undersøkelser

Bortsett fra noen få funn av vanlige arter i kløfta fra 2001 er det ikke kjent andre undersøkelser fra undersøkelsesområdet. Området ligger imidlertid som en forlengelse av Hårenna naturreservat hvor det er et noe høyere antall arter registret i Artskart.

Beliggenhet

Hårenna ligger ca 13 kilometer nord for Storsjøen i Rendalen kommune, nærmere bestemt i den nordvestre forlengelsen av Hårenna naturreservat. Naturreservatet ligger nederst i vassdraget Hårenna som renner fra Harsjøen i nordvest.

Naturgrunnlag

Topografi

Undersøkelsesområdet består av de første 1,4 kilometerne mot nordvest fra Hårenna naturreservat. Her er Hårenna en markert v-dal i dype morenemasser. Selve avgrensingsforslaget utgjør grovt sett de nederste 100 høydemeterne av dal-sidene. Fallretningen på kløfta er fra nordvest mot sørøst.

Geologi

Berggrunnen i området består av feltspatførende sandstein og kvartsitt (NGU 2018a), men stort sett er berggrunnen dekket av tykke morenemasser (NGU 2018b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: C1-Svakt kontinental, vegetasjonssone: mellomboreal 100% (590 daa) .

Skogområdene ligger i den mellomboreale vegetasjonssone og i vegetasjonseksjon svakt kontinental.

Klima

Kløfta er forholdsvis åpen da den ikke gjør noen store svinger, samt at det ikke er noen berghammere som skjermer for vind. De lokalklimatiske forholdene er dermed ikke spesielt gunstig med tanke på fuktig bekkekløftklima.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen vurderes til å være middels da det er variasjon i vegetasjon fra tørre og nøysomme typer i øvre del og til fuktige og rike typer i nedre del. Flere ulike skogtyper er registrert, samt at det er noe topografisk variasjon.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen er gjennomgående nøysom i den øvre halvdel av lisdene, samt store deler ned mot elva. Dominerende typer er blåbærskog og med noe bærlyngskog og småbregneskog. På noen få soleksponerte plasser er det et lite innslag av bærlyng-svak lågurtskog. Stedvis er det mindre "ravine"-daler med grår-heggeskog som strekker seg ned mot dalbunnen. Langs elva er det et større innslag av grår-heggeskog, både i form av flommarkskog langs elva og i form av liskog i små "raviner". I de fuktige områdene finnes arter som firblad, vendelrot, tyrihjel, mjødukt, skogstjerneblom, engsnelle, krypsolje, enghumleblom, villrips og rød jonsokblom. Trollurt ble også funnet ett sted, samt at huldregras (NT) ble registrert tre ulike steder.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen i hele undersøkelsesområdet er gjennomgående ung. Tett granplantasje dominerer mye av arealet, men stedvis brytes dette noe opp av stort sett ung løvskog i små "ravine"-daler, men også med enkeltinnslag av noe eldre løvtrær. I øvre del er det også noe furuskog, hvorav mindre partier er i tidlig aldersfase. Død ved forekommer spredt, men stort sett som tynningsved i tett granskog. Langs elva er det imidlertid partier med oppsamlinger av død ved etter ras i morenemassene.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Hårenna NR utvidelse

Artsmangfold

Artsmangfoldet knyttet til gammelskog er dårlig utviklet i området grunnet at store deler av arealet består av ungskog. Dagens verdier er i større grad knyttet til den forholdsvis rike og fuktige vegetasjonen langs elva og i fuktig liskog. Her kan spesielt nevnes funn av huldregras (NT) på tre ulike steder på nordsiden av elva. Det er også mulig at åpne raspartier, samt død ved langs elva kan ha noe potensial for habitatspesialister av mose, men dette er ikke undersøkt i denne omgang.

Tabell: Artsfunn i Hårenna NR utvidelse. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Cinna latifolia	huldregras	NT		
	Circaea alpina	trollurt			
	Goodyera repens	knerot			
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		

Avgrensning og arrondering

Avgrensningen er satt langs vegen i nord og langs en gammel skogsbilveg i sør. De mest vesentlige delene av bekkeløfta er dermed inkludert i verneforslaget. Kløfta fortsetter videre opp vassdraget og det er ikke gjort noen forsøk på å sjekke ut arealet ut over undersøkelsesområdet, men dette bør gjøres i og med at det kan være gunstige restaureringsareal i denne delen. Elva har flere svinger i øvre del slik at det er potensial for både bergvegger og mer skjerma bekkeløftmiljøer.

Andre inngrep

Langs nordsiden av elva er det en gammel traktorveg som nesten strekker seg gjennom hele undersøkelsesområdet.

Vurdering og verdisetting

Skogen i verneforslaget er stort sett bestående av ungskog slik at skogen i seg selv ikke er verneverdig i dagens tilstand. De største verdiene er imidlertid knyttet til det store restaureringspotensialet, samt at det er en regionalt sjelden bekkeløfttype. Kløfta ligger i tilknytning til et eksisterende naturreservat, består av en bekkeløft som ligger på dype løsmasser av morene, har en aktiv rasdynamikk, samt har et brukbart innslag av fuktige og forholdsvis rike skog- og vegetasjonstyper. Denne type kløfter er sjeldent i regionen og den har et vesentlig potensial på lang sikt for krevende av habitatspesialister. Den samlede verdien vurderes derfor til å være lokalt verneverdig (*).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Hårenna NR utvidelse. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapitlet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
Samlet vurdering	*	*	*	0	*	-	**	**	**	*	*	**	**	*

Mangeloppfyllelse

Mangeloppfyllelsen knyttet til fylkesvis ansvar vurderes til å være middels oppfylt grunnet at det er en markert kløft med et godt potensial på sikt. Noe svak topografi slik at den er noe vindutsatt trekker verdien litt ned. Det samme gjelder internasjonale ansvarstyper. Restaureringspotensialet settes til middels grunnet at de fuktige og til dels rike skogtypene i kombinasjon med en aktiv rasdynamikk gjør området interessant på lenger sikt. Resten av mangeloppfyllelsen settes til lavt eller ingen. Totalt vurderes mangeloppfyllelsen til å være middels.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Hårenna NR utvidelse.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Middels mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Middels mangeloppfyllelse

Restaureringsarealer: Middels mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Lav mangeloppfyllelse

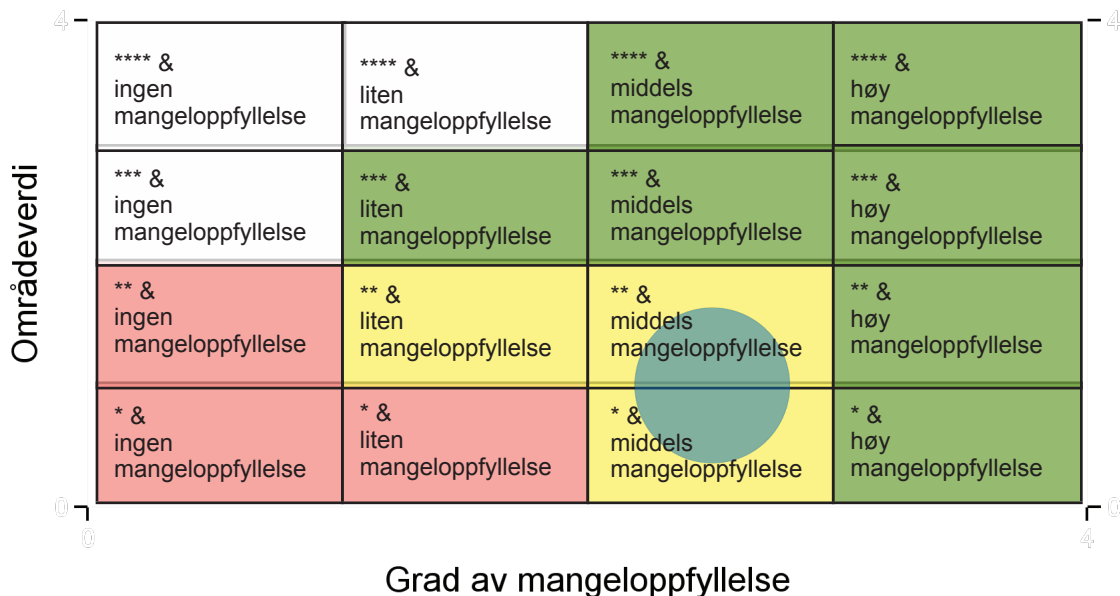
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Ingen mangeloppfyllelse

Storområder: Ingen mangeloppfyllelse

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Middels mangeloppfyllelse

Figur: Blå sirkel angir området Hårenna NR utvidelse sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

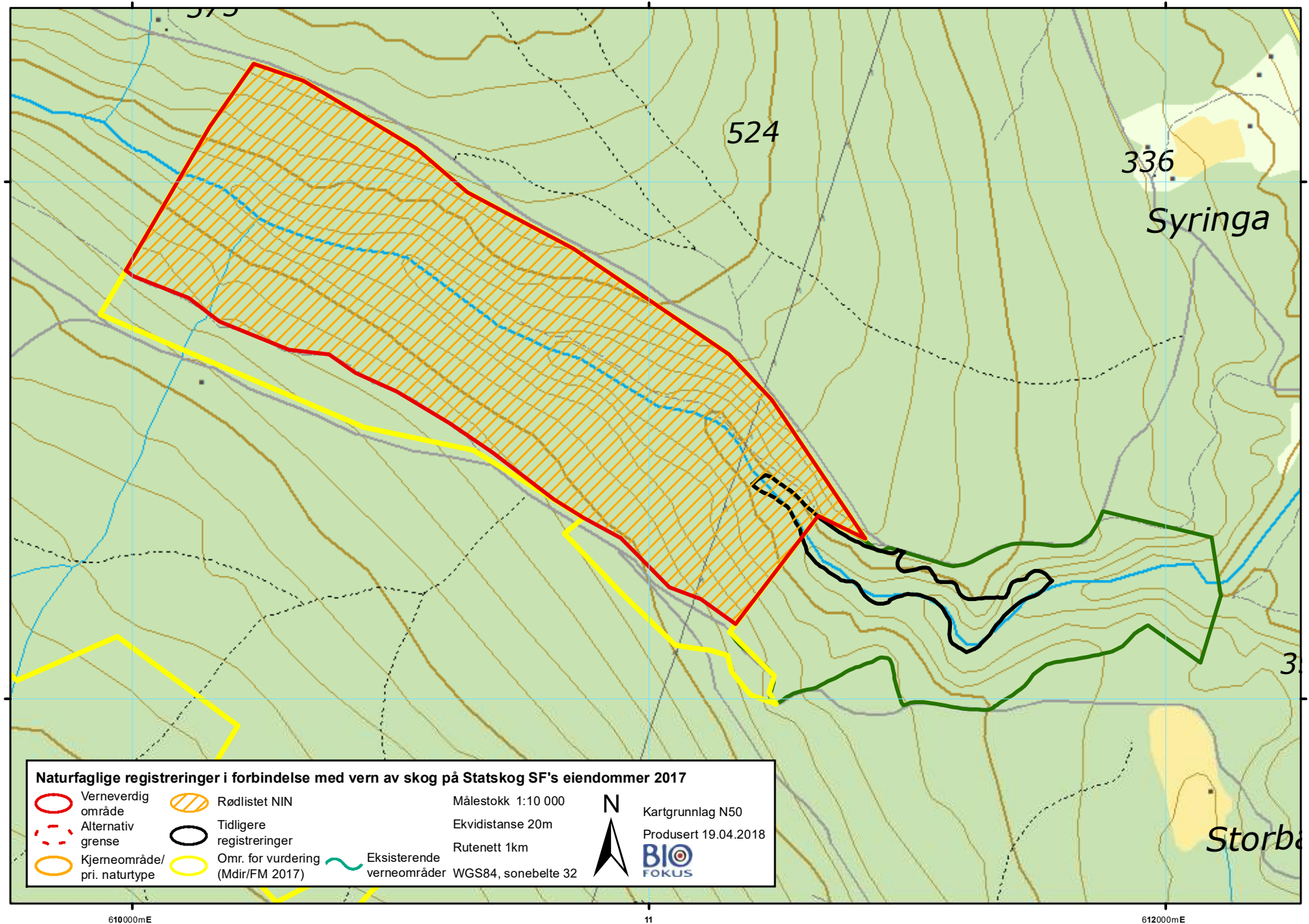
* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangelloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyere. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/

Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Kart over løsmasser, Norges Geologiske Undersøkelse. Tilgjengelig fra: http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/

Bilder fra området Hårenna NR utvidelse

Et stort ras i øvre del av kløfta. De tykke morenemassene er svært tydelige i rasveggene. Foto: Kim Abel

Flere gamle ras finnes i lisidene. Ras som nå er dekket med vegetasjon. Foto: Kim Abel

Øvre del av lisidene består oftest av ung og tett granskog. Foto: Kim Abel

I starten av kløfta er den noen små bergvegger. Foto: Kim Abel

Maliskjæra NR utvidelse

*

Referanse:

Gammelmo Ø. 2018. *Naturverdier for lokalitet Maliskjæra NR utvidelse, registrert i forbindelse med prosjekt Statskog2017. NaRIN faktaark. BioFokus.* (Weblink: <http://borchbio.no/narin/?nid=6205>)

Referansedata

Fylke: Hedmark
Kommune: Grue
H.o.h.: 380-440moh
Areal: 198 daa

Prosjektilhørighet: Statskog2017
Inventør: OGA
Vegetasjonsone: sørboreal 100% (200 daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Området ligger vest for Rotnesjøen og eksisterende Maliskjæra naturreservat i Gruset statskog på Grue finnskog. Området ligger i et bølgende åslandskap med myrer i forsenkningene vest for den bratte lia som utgjør Maliskjæra naturreservat ned mot Rotnesjøen. Utvidelsesforslaget dekker toppen av åsen som hvor eksisterende naturreservat utgjør den østvendte lisen.

Arealet som vurderes som en mulig utvidelse er forholdsvis lite, kun 198 daa. Et av kjerneområdene faller utenfor verneforslaget. Nye hogstflater gjør at kjerneområdet med gammel granskog ved Knivskjeholtet blir liggende isolert og som en øy med gammel granskog i området. Det andre kjerneområdet ved Grusetsætra omfatter delvis trebesatt naturbeitemark og inngår i verneforslaget. Verneforslaget er en naturlig fortsettelse av naturreservatet i den østvendte lia og gjør et parti med eldre granskog blir innlemmet og gir en mer helhetlig avgrensing.

Det meste av skogarealet domineres av blåbærgranskog, men lavurtgranskog og eng i form av rester av naturbeitemark karakteriserer kjerneområde 1. I tillegg forekommer noe småbregnegranskog og fattig myrvegetasjon.

Skogen er generelt sett ensjiktet, men noe flersjiktet skog forekommer innenfor kjerneområde 2 ved Knivskjeholtet. Det finnes generelt sett lite død ved og det som finnes er stort sett i tidlige nedbrytningsstadier. Det finnes en del grovvokste grantrær innenfor verneforslaget. De fleste stokkene er av lav nedbrytningsgrad, men det finnes også en del som er midlere og sterkere nedbrutt. Få signalarter indikerer at det har vært brudd i dødvedkontinuiteten. Områdene omkring er sterkt preget av moderne skogsdrift, men avgrenset areal er dominert av gammel naturskog.

Isolert sett har ikke området særlig store verdier, men det kan utgjøre et utvidet leveområde for artene som er knyttet til det eksisterende verneområdet ved Maliskjæra. Slik skog som finnes her er sjelden eller si landskapet i Hedmark. Arealet vil også gi en økologisk variasjon til det eksisterende verneområdet. Utvidelsesområdet har et visst potensial med hensyn til innvandring av vedboende kontinuitetsarter, jf taigaelementet. Naturreservatet vil fungere som kildeområde. (Flere signalarter ble observert der i tilknytning til inventeringen). Restene etter gammelt kulturlandskap på Grusetsætra vil være et positivt innslag, som ideelt burde beites eller slås for å ta vare på og fremelske engvegetasjonen. Som et minimum burde iallfall de gjenværende vollene fortsatt åpne. En skånsom skjøtsel ville uansett kunne forhindre en videre gjenvokst med gran i de halvåpne arealene der det i dag er store, gamle lauvtrær som bidrar med et stort artsmangfold av epifytiske moser og lav. Setervollen med nyoppsatte seterhus i gammel stil, den merkete turiststien og den gamle skogen i naturreservatet rett ved er en gunstig kombinasjon, med muligheter både med hensyn til undervisning og naturopplevelse. Kanteffekter som resultat av hogster tett innpå verneforslaget teller negativt.

Maliskjæra dekker i liten grad Hedmark sin mangeloppfyllelse med tanke på gammel granskog. Restaureringspotensialet er først og fremst knyttet til gammel granskog, men det er først på lang sikt at dette vil slå positivt inn. Manglene knyttet til artsmangfold slår inn som lavt grunnet av det er få krevende arter som er registrert, samt at det nåværende potensialet vurderes som noe begrenset. Den generelle mangelen vurderes som lavt inndekket i og med at skogen ikke er spesielt gammel eller lavtliggende. Resten av mangeloppfyllelsene slår inn på ingen mangeloppfyllelse. Den samlede mangeloppfyllelsen settes til lav.

Området vurderes som lokalt verneverdig (*).

Feltarbeid

Feltarbeidet ble gjennomført i løpet av en dag, 23. august 2017, av Øivind Gammelmo (BioFokus). Hele området ble undersøkt.

Tidspunkt og værrets betydning

Tidspunktet på året var gunstig for de fleste organismegrupper som ble undersøkt.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

I tråd med St.meld nr 25 (2002-2003) skal det gjennomføres konkrete vurderinger av Statskog SF's grunn for å identifisere aktuelle verneområder. En stor del av registreringene på Statskog SF sin grunn ble gjennomført i perioden 2003-2011. Det aktuelle området er kartlagt for å supplere de til nå kartlagte områdene.

Tidligere undersøkelser

Eksisterende reservat ved Maliskjæra er beskrevet hos Børset (1979) og Korsmo & Larsen (1994). Området inngår også i en undersøkelse av sørberg i Hedmark (Ofen 1997), og det er undersøkt i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i skog (Hofton et al. 2003). Området ble også besøkt i forbindelse med en tidligere kartlegging av skog på Statskog sin grunn.

Beliggenhet

Området ligger vest for Rotnesjøen og eksisterende Maliskjæra naturreservat i Gruset statskog på Grue finnskog.

Naturgrunnlag

Topografi

Området ligger i et bølgende åslandskap med myrer i forsenkningene vest for den bratte lia som utgjør Maliskjæra naturreservat ned mot Rotnesjøen. Utvidelsesforslaget dekker toppen av åsen som hvor eksisterende naturreservat utgjør den øsvendte lisisiden.

Geologi

Berggrunnen består av grunnfjellsbergartene granittisk gneis og hyperitt/gabbro (NGU 2018a). Løsmassene består av et tynt og usammenhengende dekke av morenemateriale (NGU 2018b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonssone: sørboreal 100% (200 daa) .

Hele området inngår i sørboreal vegetasjonssone (SB) og tilhører overgangsseksjonen (OC).

Klima

Toppen av åsene er noe tørkeutsatt, men lokalklimaet lenger ned i lisisidene er til dels fuktigere.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Det meste av skogarealet domineres av blåbærgranskog, men lavurtgranskog og eng i form av rester av naturbeitemark karakteriserer kjerneområde 1. I tillegg forekommer noe småbregnegranskog og fattig myrvegetasjon.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen er generelt sett ensjiktet, men noe flersjiktet skog forekommer innenfor kjerneområde 2 ved Knivskjeholtet. Det finnes generelt sett lite død ved og det som finnes er stort sett i tidlige nedbrytningsstadier. Det finnes en del grovvokste grantrær innenfor verneforslaget. De fleste stokkene er av lav nedbrytningsgrad, men det finnes også en del som er midlere og sterkere nedbrutt. Få signalarter indikerer at det har vært brudd i dødvedkontinuiteten. Områdene omkring er sterkt preget av moderne skogsdrift, men avgrenset areal er dominert av gammel naturskog.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Maliskjæra NR utvidelse. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Grusetsetra

Naturtype: Naturbeitemark - Frisk næringsrik "natureng" beitet
BMVERDI: C

Areal: 47,6daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Hofton m.fl. 2003, 2004; Heggland 2005). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn. Beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00080431).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Grusetsetra og det eksisterende Maliskjæra naturreservat i Grua kommune. Berggrunnen består av middelskornet til grovkornet granittisk gneis (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt (usammenhengende) dekke av morenemateriale (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er naturbeitemark med utformingen frisk næringsrik "natureng" beitet. Lokaliteten er dominert av kulturbetinget engvegetasjon, men en stor del av arealet og også delvis tresatt.

Bruk, tilstand og påvirkning: Området utgjør et mosaikklandskap med setervoll under gjengroing og tilgrensende granskog. Det aktuelle arealet grenser direkte til Maliskjæra naturreservat. Rester etter blant annet rydningsrøyser og steingjerder indikerer at seterarealet har omfattet iallfall storparten av området. I dag er det et lite restareal av åpen eng. I nærheten er det tufter etter fjøs og seterhus. Et lite stykke sør for dette er det i løpet av de senere årene oppført et par fine, laftede hus for publikum, med tilhørende skilting. Sti merket av Finnskogen turistforening (flyktningerrute til Sverige under annen verdenskrig) går gjennom vollen. En fin, delvis oppbygd, gammel setersti forbinder Grusetsetra med Hytjanstorpet lenger sør. Arealet er på hogstklassekart oppført som hogstklasse 4, det vil si slanke, men relativt høye trær som forteller at det er lenge siden gjenvoksningen tok til. Det finnes også en del storvokste graner, samt stubber etter tømmeruttak minst én gang, og grensene for opprinnelig voll er uklare.

Artsmangfold: Den åpne resten av eng har høy dekning av sølvbunke. Ellers inngår arter som tveskjeggveronika, legeveronika, tepperot,

marikåpe, engsoleie, krypssoleie, hvitkløver og blåkoll. Engkransmose (*Rhytidiadelphus squarrosus*) dominerer i bunnsjiktet. Av saprotrofe sopparter på vollen ble kun funnet okergul grynhatt (*Cystoderma amianthinum*) og dunklokkehatt (*Galerina atkinsoniana*). Mye av skogen har et relativt rikt preg, med blant annet flere mer næringskrevende mykorrhizasopper, som duftvokssopp (*Hygrophorus agathosmus*), mørkprikket vokssopp (*H. pustulatus*) og skjeggmusserong (*Tricholoma vaccinum*). I tilknytning til de mer åpne delene av seterområdet er det flere kraftige og flerstammete seljer (skrubbenever) og også noen større rogn, osp og bjørk. De gamle lauvtrærne har en ganske rik epifyttflora av moser og lav.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten bør sees i sammenheng med Maliskjæra naturreservat litt lenger øst.

Verdivurdering: Ut fra faktaark for naturbeitemark oppnår lokaliteten høy vekt på parametret størrelse, og lav vekt på parametrene arts- mangfold og rødlistearter. En vurderer likevel potensialet for sjeldne og rødlistede arter av beitemarksopp å være til stede uten at dette er undersøkt. Lokaliteten oppnår middels til lav vekt på parametrene tilstand og påvirkning, og oppnår slik verdien lokalt viktig (c-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Ikke vurdert.

2 Knivskjeholtet

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: C

Areal: 99,3daa

Innledning: Lokaliteten er tidligere avgrenset som naturtype (Hofton m.fl. 2003, 2004; Heggland 2005). Området ble nyregistrert i 2017 av Øivind Gammelmo (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av skog på Statskog sin grunn. Beskrivelsen er justert. Nyregistrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00080423).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Grusetsætra og det eksisterende Maliskjæra naturreservat i Grua kommune. Berggrunnen består av middelskornet til grovkornet granittisk gneis (NGU 2018a) og løsmassene består av et tynt (usammenhengende) dekke av morenemateriale (NGU 2018b).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er gammel granskog med utformingen gammel høyereliggende granskog. Det meste av bestandet er en gammel blåbærgranskog, med blåbær, tyttebær, smyle og et tykt moseteppe med etasjemose (*Hylocomium splendens*) som dominerende art. Bunnen er delvis grovsteinet under mosedekket. I en vid forsening i den vestre delen er det også sumpskogvegetasjon. Mot nord og øst grenser området mot henholdsvis Marimyra og Geitostmyra.

Bruk, tilstand og påvirkning: Det er spor etter gammel plukkhogst, med en del gamle stubber, og skogbildet er stedvis relativt åpent og med trær som har god aldersspredning. Området er relativt rikt på død ved, men det er en klar overvekt av ferskere og relativt smådimensjonerte stokker. I de øvre deler av hovedryggen er det også en del grovere, middels til sterkt nedbrutte stokker.

Artsmangfold: Trærne har en del hengellav, blant annet gubbeskjegg (NT). Kontinuitetsgraden synes svak, med bare en signalart registrert, duftskinn (*Cystostereum murrayi*), samme og eneste art som ble funnet av K. Dahl i 2002 (Hofton et al. 2003).

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten bør sees i sammenheng med Maliskjæra naturreservat litt lenger øst.

Verdivurdering: Området består av eldre granskog med god sjiktning og bra utviklingspotensial.

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten scorer middels på urørthet og topografisk variasjon. Ellers scorer området forholdsvis lavt på de fleste andre parametrene. En del svake til middels svake signalarter for gammel granskog er registrert i lokaliteten, også rødlistede arter - hovedsakelig NT-arter. Iht. utkast til faktaark for naturtypen får området middels vekt for størrelse, middels vekt for skogtilstand og arts- mangfold og lav vekt for rikhet. Samlet sett vurderes lokaliteten til lokalt viktig og gis C-verdi.

Artsmangfold

Det er funnet få krevende og rødlistede arter innenfor verneforslaget. Gubbeskjegg (NT) er registrert og det forekommer gode populasjoner flere steder av hengellav. Lite død ved gjør at arts- mangfoldet er begrenset, men duftskinn ble reistret. Disse artene ble også registrert i kjerneområdet ved Knivskjeholtet. Potensialet for ytterlige krevende og rødlistede arter ansees som middels godt, men trolig vil arter som finnes innenfor naturreservatet kunne benytte dette arealet når denne skogen begynner å falle sammen.

Tabell: Artsfunn i Maliskjæra NR utvidelse. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste- status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne- om- råde (nr)
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT		2
Sopper	<i>Cystostereum murrayi</i>	duftskinn			2

Avgrensning og arrondering

Arealet som vurderes som en mulig utvidelse er forholdsvis lite, kun 198 daa. Et av kjerneområdene faller utenfor verne- forslaget. Nye hogstflater gjør at kjerneområdet med gammel granskog ved Knivskjeholtet blir liggende isolert og som en øy med gammel granskog i området. Det andre kjerneområdet ved Grusetsætra omfatter delvis trebesatt naturbeitemark og inngår i verneforslaget. Verneforslaget er en naturlig fortsettelse av naturreservatet i den østvendte lia og gjør et parti med eldre granskog blir innlemmet og gir en mer helhetlig avgrensning.

Vurdering og verdisetting

Isolert sett har ikke området særlig store verdier, men det kan utgjøre et utvidet leveområde for artene som er knyttet til det eksisterende verneområdet ved Maliskjæra. Slik skog som finnes her er sjelden eller si landskapet i Hedmark. Arealet vil også gi en økologisk variasjon til det eksisterende verneområdet. Utvidelsesområdet har et visst potensial med hensyn til innvandring av vedboende kontinuitetsarter, jf taigaelementet. Naturreservatet vil fungere som kildeområde. (Flere signalarter ble observert der i tilknytning til inventeringen). Restene etter gammelt kulturlandskap på Grusetsetra vil være et positivt innslag, som ideelt burde beites eller slås for å ta vare på og fremelske engvegetasjonen. Som et minimum burde iallfall de gjenværende vollene fortsatt åpne. En skånsom skjøtsel ville uansett kunne forhindre en videre gjenvoksning med gran i de halvåpne arealene der det i dag er store, gamle lauvtrær som bidrar med et stort artsmangfold av epifytiske moser og lav. Setervollen med nyoppsatte seterhus i gammel stil, den merkete turiststien og den gamle skogen i naturreservatet rett ved er en gunstig kombinasjon, med muligheter både med hensyn til undervisning og naturopplevelse. Kanteffekter som resultat av hogster tett innpå verneforslaget teller negativt.

Området vurderes som lokalt verneverdig (*).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Maliskjæra NR utvidelse. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Grusetsetra	0	*	0	**	**	—	**	*	*	**	*	-	—	*
2 Knivskjehollet	**	*	*	**	*	—	*	**	*	*	*	-	—	*
Samlet vurdering	**	**	*	**	*	—	*	**	**	*	*	*	*	*

Mangeloppfyllelse

Maliskjæra dekker i liten grad Hedmark sin mangeloppfyllelse med tanke på gammel granskog. Restaureringspotensialet er først og fremst knyttet til gammel granskog, men det er først på lang sikt at dette vil slå positivt inn. Manglene knyttet til artsmangfold slår inn som lavt grunnet av det er få krevende arter som er registrert, samt at det nåværende potensialet vurderes som noe begrenset. Den generelle mangelen vurderes som lavt inndeckt i og med at skogen ikke er spesielt gammel eller lavtliggende. Resten av mangeloppfyllelsene slår inn på ingen mangeloppfyllelse. Den samlede mangeloppfyllelsen settes til lav.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Maliskjæra NR utvidelse.

Naturtype - fylkesvis ansvar: Lav mangeloppfyllelse

Internasjonale ansvarstyper: Ikke aktuell

Restaureringsarealer: Ingen mangeloppfyllelse

Artsmangfold: Lav mangeloppfyllelse

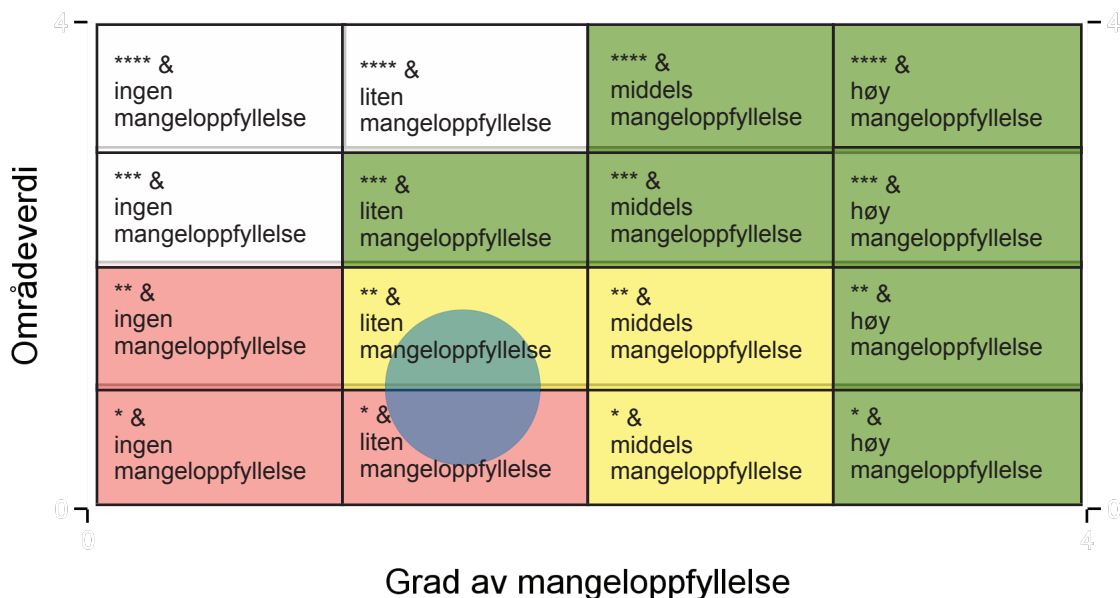
Generelle mangler (lavlandsskog, rik skog/høybonitetsskog og gammelskog): Lav mangeloppfyllelse

Generelle mangler i kombinasjon med naturtyper som skal prioriteres lavere: Ingen mangeloppfyllelse

Storområder: Ingen mangeloppfyllelse

Totalvurdering mangeloppfyllelse: Lav mangeloppfyllelse

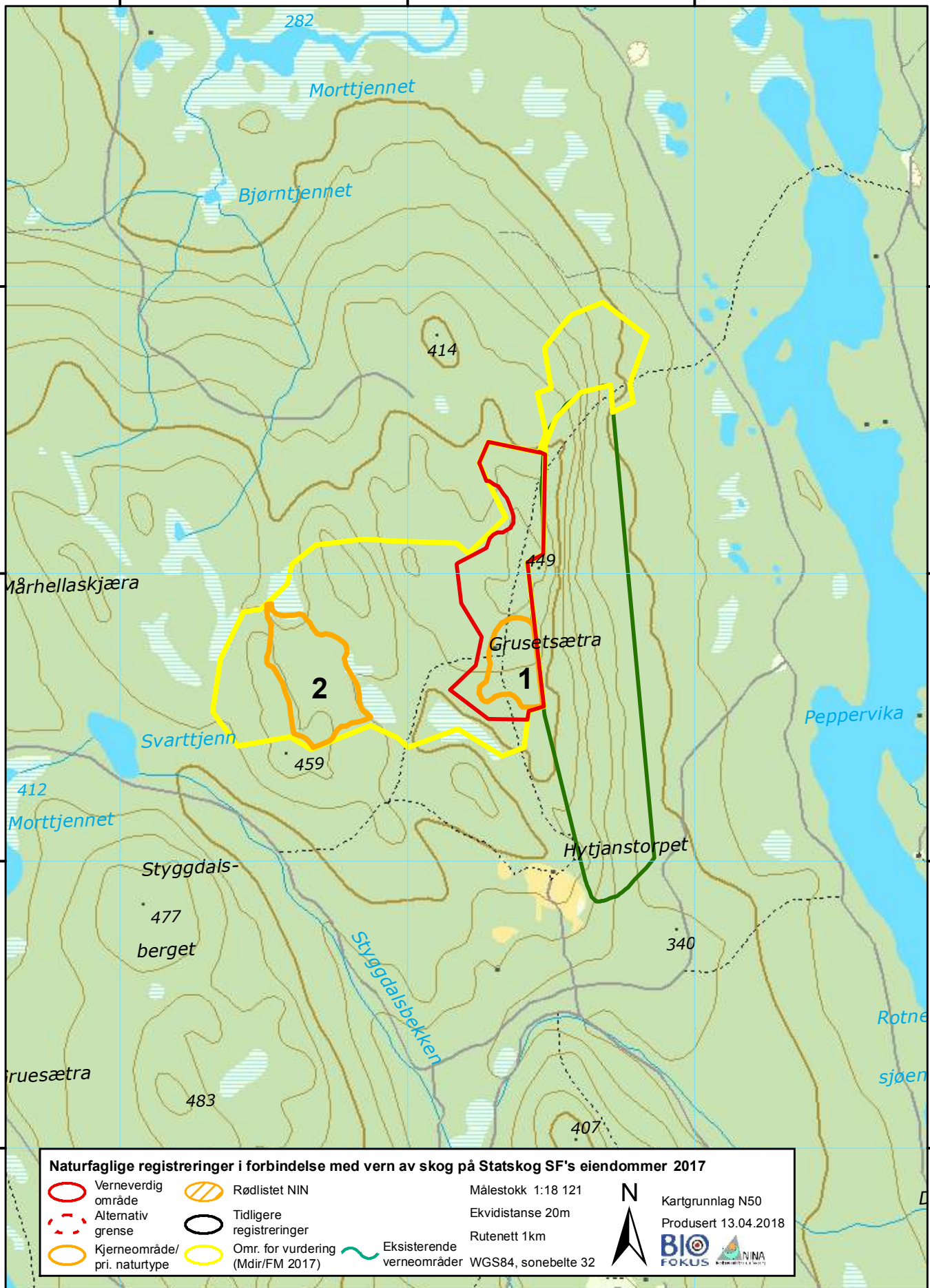
Figur: Blå sirkel angir området Maliskjæra NR utvidelse sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangelloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren gir en indikasjon på om området bør vurderes for vern*.

* Områder som i dag har lav naturverdi (0 og *) kan potensielt ha egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, ha få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, fordi det allerede er vernet mange slike områder i en region. Forvaltningen bør derfor skjele til våre vurderinger av mangelloppfyllelse når det skal bestemmes om den bør vernes eller ikke. Figuren over er ment som en veiledende hjelp i dette arbeidet. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør området vurderes nøyer. Ligger den blå sirkelen over røde felter er det lavt faglig grunnlag for vernet. Hvite felter angir kombinasjoner som svært sjeldent eller aldri er realisert.

Referanser

- Artskart 2018. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <https://artskart.artsdatabanken.no>
- Børset, A. 1979. Inventering av skogreservater på statens grunn. Inst. for naturforvaltning, NLH. NF-rapp: 3/79: 1-451.
- Framstad, E., Blindheim, T., Erikstad, L., Thingstad, P.G. og Storeid, S-E. 2010. Naturfaglig evaluering av norske verneområder. NINA rapport 535. 177 s. + vedlegg.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769: 1-9.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.
- Hofton, T.H., Reiso S., Dahl K. og Heggland A. 2003. Kartlegging av biologisk viktige områder i skog på 7 SB SKOG – eiendommer i Hedmark 2002. Siste Sjanse – rapport 2003-4.
- Korsmo, H. & Larsen, E. 1994. Inventering av verneverdig barskog i Hedmark. NINA Oppdragsmelding 261.
- Naturbase 2018. Miljødirektoratet, internett. <http://kart.naturbase.no/>
- NIBIO 2018. Kilden. <https://kilden.nibio.no/>
- Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Berggrunnskart på nett, Norges Geologiske Undersøkelse. http://geo.ngu.no/kart/berggrunn_mobil/
- Norges Geologiske Undersøkelse 2018. Kart over løsmasser, Norges Geologiske Undersøkelse. Tilgjengelig fra: http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/
- Often, A. 1997. Botanisk undersøkelse av sørberg i Østerdalene, Hedmark. Fylkesmannen i Hedmark, Miljøvern avdelingen. Rapp. nr. 10/1997: 1-68.

Bilder fra området Maliskjæra NR utvidelse

Det finnes til dels gode forekomster av død ved i området. Foto: Øivind Gammelmo

Fra området ved Grusetsætra. Foto: Øivind Gammelmo

Utsikt østover fra grensen til det eksisterende verneområdet ved Maliskjæra. Foto: Øivind Gammelmo

Store deler av undersøkelsesområdet er preget av ferske hogstflater. Foto: Øivind Gammelmo

Ifølge adresseliste

	<i>Vår dato</i>	<i>Vår referanse</i>
	17.12.2018	2018/8327
<i>Saksbehandler, innvalgstelefon</i>	<i>Arkivnr.</i>	<i>Deres referanse</i>
Ragnar Ødegaard, 62 55 11 83	432	

Vern av skog på Statskog SFs grunn – varsel om oppstart av verneprosess for opprettelse/utvidelse av 9 naturreservater i Hedmark

St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* legger opp til en videreføring av det langsiktige arbeidet med skogvern, som i all hovedsak vil skje gjennom vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog. Stortinget ba under behandlingen av meldingen regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 % av skogarealet.

Ved behandling av Innst. S. nr. 150 (2001-2002) gikk Stortingets flertall inn for at Statskog SFs arealer skal brukes aktivt for å øke skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand* slo fast at det skal gjennomføres konkrete vurderinger av Statskog SFs og Opplysningsvesenets fonds skogarealer for å identifisere aktuelle verneområder. På bakgrunn av foretatte registreringer gjennomført av Biofokus i 2017 og Asplan Viak AS i 2018 er følgende områder på Statskog SFs grunn i Hedmark vurdert å være aktuelle for vern som naturreservater med hjemmel i naturmangfoldloven:

- Skjerbekkraudkollen i Osdalen i Rendalen kommune
- Hårrenna vest for Hornset i Rendalen kommune (utvidelse av eksisterende naturreservat)
- Skorbekken nord i Ljørdalen i Trysil kommune
- Granåsen vest for Ljørdalen sentrum i Trysil kommune (utvidelse av eksisterende naturreservat)
- Tryas elvekløft vest for Koppang i Stor-Elvdal kommune
- Ulbergkletten vest for Koppang i Stor-Elvdal kommune
- Gråkletten øst for Evenstad i Stor-Elvdal kommune (utvidelse av eksisterende naturreservat)
- Hestberget nord for Gravberget i Våler kommune
- Maliskjæra i Rotnedalen i Grue kommune (utvidelse av eksisterende naturreservat)

<i>Postadresse:</i> Postboks 4034 2306 Hamar	<i>Kontoradresse:</i> Parkgt 36 2317 Hamar	<i>Telefon Statens hus:</i> <i>Sentralbord:</i> 62 55 10 00 2306 HAMAR	<i>Telefaks:</i> 62 55 10 31 Parkgt. 36, HAMAR	<i>Org.nr.:</i> 974 761 645 <i>Banknr.</i> 7694.05.01675
--	--	--	--	---

Det gjøres med dette kjent at det settes i gang en prosess etter naturmangfoldlovens bestemmelser med sikte på å etablere naturreservater for de ovennevnte skogområdene. I løpet av vinteren 2019 vil Fylkesmannen utforme konkrete verneforslag med forslag til avgrensning av de enkelte områdene og forslag til vernebestemmelser som skal gjelde for disse. Verneforslagene vil bli sendt på en bred høring. I eventuelle naturreservater vil hogst og bygge- og anleggsvirksomhet bli forbudt, mens jakt, fiske, beiting og alminnelig ferdsel vil være tillatt.

Dersom dere har merknader til saken som Fylkesmannen bør ta hensyn til under utarbeidelse av de konkrete verneforslagene, bes disse sendt til Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987, 2604 Lillehammer eller som e-post til fminpost@fylkesmannen.no innen 31. januar 2019.

Med hilsen

Øyvind Gotehus e.f.
miljøverndirektør

Ragnar Ødegaard
Ragnar Ødegaard
seniorrådgiver

Kopi: Miljødirektoratet, Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim

Adresseliste

Eidsiva Energi, Postboks 4100, 2307 Hamar

Norsk ornitologisk forening avd. Hedmark, Postboks 90, 2401 Elverum

Elektronisk post til:

Statskog SF

post@statskog.no

Rendalen kommune

postmottak@rendalen.kommune.no

Stor-Elvdal kommune

postmottak@stor-elvdal.kommune.no

Trysil kommune

postmottak@trysil.kommune.no

Våler kommune

postmottak@vaaler-he.kommune.no

Grue kommune

post@grue.kommune.no

Forsvarsbygg

post@forsvarsbygg.no

Norges vassdrags- og energidirektorat – Region øst

ro@nve.no

Glommen Skog SA

firmapost@glommen.skog.no

Hedmark Bondelag

hedmark@bondelaget.no

Naturvernforbundet i Hedmark

hedmark@naturvernforbundet.no

NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig

elisabeth.winther@nho.no

Hedmark Bonde- og Småbrukarlag

sekr.hedmark@smabrukarlaget.no

Hedmark fylkeskommune

postmottak@hedmark.org

Norges jeger- og fiskerforbund - Hedmark

hedmark@njff.no

Norskog

firmapost@norskog.no

Skogselskapet i Hedmark

info@skogselskapet.no

Statens vegvesen Region øst

firmapost-ost@vegvesen.no

Nord-Østerdal Kraftlag SA

kundesenter@nok.no

Direktoratet for mineralforvaltning

mail@dirmin.no

Norsk organisasjon for terrengsykling - Hedmark

hedmark@nots.no

Forum for natur og friluftsliv - Hedmark

hedmark@fnf-nett.no

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1950-1951

1951-1952

1952-1953

1953-1954

1954-1955

1955-1956

1956-1957

1957-1958

1958-1959

1959-1960

1960-1961

1961-1962

1962-1963

1963-1964

1964-1965

1965-1966

1966-1967

1967-1968

1968-1969

1969-1970

1970-1971

1971-1972

1972-1973

1950-1951

1951-1952

1952-1953

1953-1954

1954-1955

1955-1956

1956-1957

1957-1958

1958-1959

1959-1960

1960-1961

1961-1962

1962-1963

1963-1964

1964-1965

1965-1966

1966-1967

1967-1968

1968-1969

1969-1970

1970-1971

1971-1972

1972-1973

1950-1951

1950-1951

Fylkesmannen i Innlandet
Postboks 987
2604 Lillehammer

Deres referanse
2018/8327

Saksbehandler
Roger Nebylien

Vår referanse
17/01056-3

Dato
07.01.2019

EN - Vern av skog på Statskog SFs grunn - varsel om oppstart av verneprosess for opprettelse-utvidelse av 9 natyrreservater i Hedmark

Eidsiva Nett AS (EN) vil trolig ha lite eksisterende anlegg som evt. vil bli berørt i de nevnte områdene, men dette vil EN først kunne se når forslag til avgrensning av de enkelte områdene kommer. Uten kart som angir ca. område og størrelse er det vanskelig og uttale seg.

Om det under planleggingen blir funnet aktuelle områder hvor det er eksisterende anlegg ønsker primært EN at verneområdet blir lagt utenom disse. Om det allikevel skulle være slik at våre anlegg skulle bli berørt må vernebestemmelsene ikke være til noe hinder i forhold til drift og vedlikehold av eksisterende anlegg, eller oppgradering og fornyelse. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med eksisterende anlegg må tillates som et unntak fra ferdselsbestemmelser. Forskrift om elektriske forsyningsanlegg FEF 2006 gir krav til at det ryddes trær og busker i tillegg til annet vedlikehold og feilretting.

Det er ønskelig at grensene er godt synlige og avmerket i marka, spesielt dersom grensene kommer nært opp til våre anlegg.

Med vennlig hilsen
Eidsiva Nett AS

Roger Nebylien
Planingeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Dato: 16.01.2019
Vår ref: 18/04153-2
Deres ref:

Uttalelse vedrørende vern av skog på Statskog SFs grunn - melding om oppstart av verneprosess for opprettelse av 9 naturreservater i Hedmark

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 17. desember 2018.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plansaker.

Om planen

Fylkesmannen i Hedmark varsler oppstart av verneprosess for opprettelse/utvidelse av 9 naturreservater i Hedmark.

Uttalelse fra DMF

Da det ikke foreligger noen avgrensning på de foreslåtte naturreservatene er det vanskelig for DMF å ha en uttalelse på nåværende tidspunkt.

Vi ber om at forslagene til avgrensning sendes til DMF i høringsrunden, gjerne i sosi-format, esri – geodatabase eller shapeformat.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no.

Vennlig hilsen

Kristine Bye
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Kristine Bye

Mottakere:

Fylkesmannen i Hedmark

Postboks 987

2604 LILLEHAMMER

Kopi til:

Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034

2306 HAMAR

Hamar, 02.01.2019

Deres ref: 2018/8327
Vår ref: Sak. nr. 18/9297 - 2
Saksbeh. Christer Danmo Tlf. 415 74 626/Agnethe Jovall/Hanne Thingstadberget

Svar - Vern av skog på Statskog SFs grunn - varsel om oppstart av verneprosess for opprettelse/utvidelse av 9 naturreservater i Hedmark

Viser til oversendelse fra Fylkesmannen i Hedmark datert 17.12.2018. Saken omhandler varsel om oppstart av verneprosess for opprettelse/utvidelse av ni naturreservater i Hedmark.

Nye naturreservater:

- Skjerbekkraudkollen i Osdalen i Rendalen kommune
- Skorbekken nord i Ljørdalen i Trysil kommune
- Tryas elvekløft vest for Koppang i Stor-Elvdal kommune
- Ulbergkletten vest for Koppang i Stor-Elvdal kommune
- Hestberget nord for Gravberget i Våler kommune

Utvidelse av eksisterende naturreservater:

- Hårrenna vest for Hornset i Rendalen kommune
- Granåsen vest for Ljørdalen i Trysil kommune
- Gråkletten øst for Evenstad i Stor-Elvdal kommune
- Maliskjæra i Rotnedalen i Grue kommune

Frist for uttalelse er satt til 31.01.2019.

Fylkesdirektøren

BESØK: Parkgata 64, Hamar POST: Pb. 4404, Bedriftssenteret, 2325 HAMAR
TELEFON: 62 54 40 00 E-POST: postmottak@hedmark.org ORG.NR: 942 116 217

www.hedmark.org

Planfaglige forhold

Fylkesdirektøren kan ikke se at utvidelse av de eksisterende og opprettelse av de nye naturreservatene vesentlig berører planfaglige og miljømessige forhold som fylkeskommunen skal ivareta.

Kulturvernfaglige forhold

Fylkesdirektøren har ingen vesentlige kulturvernfaglige merknader til det varslede arbeidet for etablering av naturreservatene.

Ved eventuell kulturminneforekomst i området kan det være aktuelt at kulturminner blir en del av verneformålet. Det er viktig at det i slike tilfeller åpnes for skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i bestemmelser gitt i medhold av naturmangfoldloven § 37. Det vises til Miljødirektoratets og Riksantikvarens veileder M-420 I 2015 og pkt. 6.3 spesielt.

Vi forutsetter at Fylkeskommunen gis anledning til å uttale seg til endelig verneforslag ved offentlig ettersyn.

Med vennlig hilsen

Kristin Ryen Reithaug
ass. fylkessjef
Samferdsel, kulturminner og plan

Elisabeth Seip
kulturvernleder

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:

- Statens vegvesen - Region øst, Postboks 1010, 2605 LILLEHAMMER
- Rendalen kommune, 2485 RENDALEN
- Trysil kommune, 2420 TRYSIL
- Stor-Elvdal kommune, Postboks 85, 2481 KOPPANG
- Våler Kommune, Vålgutua 251, 2436 VÅLER I SOLØR
- Grue kommune, 2261 KIRKENÆR

Naturvernforbundet i Hedmark

Elverum 25.01.19

fminpost@fylkesmannen.no

Vern av skog på Statskogs grunn-varsel om oppstart av verneprosess for opprettelse av 9 naturreservatet i Hedmark

Vi viser til oppstartsmelding. Vi støtter opprettelse av reservat for disse områdene. Alle har viktige verneverdier, og flere vil bidra til å øke kvalitetene på eksisterende reservat da de grenser mot slike. Vi savner dog at området Østre Burusjøåsen også omfattes av oppstartsmeldingen. Denne er verdifull i seg selv, og ligger nær eksisterende og foreslått utvidelse av et naturreservat. Vi vil oppfordre fylkesmannen til aktivt undersøke mulighetene for en sammenbinding av Østre Burusjøåsen og eksisterende reservat. I mellomtiden må man sørge for at Statskog ikke ødelegger dette viktige området og mulighetene for etablering av ett stort reservat.

Vi savner også oppstart for Hammarsjøbekk. Sett i sammenheng med tilgrensende reservat i Sverige, vil et vern av dette være minimum regionalt verdifullt. Vi er kanskje særlig kritiske til at området Ortjennet i Elverum ikke er meldt oppstart for. I denne regionen må også 1*-områder vernes, jf. også at Fylkesmannen har meldt oppstart for flere slike ellers i Elverum og omegn. Området bør absolutt vernes, jf. også registreringsrapporten som sier at "Restaureringspotensialet er først og fremst knyttet til gammel granskog og vil på noe sikt kunne slå positivt inn". Med andre ord vil verdiene øke på sikt. I denne regionene kan man ikke forvente finne mange 2* områder, og et så stort område som Ortjennet er derfor viktig å verne.

Vi vil samtidig minne på at området Gillerhaugen også må vernes. I regionen den ligger i, må den nærmest anses som unik.

Mvh

Gjermund Gjestvang
Skogutvalget i Naturvernforbundet i Hedmark.

Fylkesmannen i Hedmark
Postboks 4034
2306 HAMAR

Ragnar Ødegaard

Vår dato:
Vår ref.: 201842656-3
Arkiv: 323
Deres dato: 17.12.2018
Deres ref.: 2018/8327

Saksbehandler:
Carl Andreas Veie

NVEs uttalelse til oppstartsmelding for vern av 9 skogområder i Hedmark

Det vises til Deres brev datert 17.12.2018 med forslag om opprettelse/utvidelse av 9 naturreservater på Statskog SFs grunn i Hedmark.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har gjennomgått områdene med foreløpige kart fra Fylkesmannen, og har avdekket konflikter med energiinteresser i flere av områdene. Endelig avgrensning av områdene ikke er klare ennå, og vi trenger dette for å kunne gjøre en endelig vurdering av konfliktene.

NVE har ikke nettselskapenes planer for distribusjonsnett, så det er viktig at nettselskapene selv sier ifra om eventuelle konflikter. Hverken Statnett eller Eidsiva Nett var på adresselisten til oppstartsmeldingen, og det er viktig at de får mulighet til å uttale seg.

Regjeringen ønsker å legge til rette for langsiktig utvikling av lønnsom vindkraft i Norge, og har gitt NVE i oppdrag å lage et forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land. Dette innebærer å peke ut hvilke områder i Norge som er best egnet for vindkraftutbygging. Formålet med dette er å finne områder med gode vindressurser og nettforhold, samtidig som en unngår utbygging i de mest konfliktfylte områdene. NVE skal levere sitt forslag 1. april 2019, og to av verneforslagene ligger i områder som er under vurdering nå. Dette gjelder Skjærbekkraudkollen i Rendalen og Skorbekken i Trysil. Vern av disse området kan komme i konflikt med framtidig vindkraftutbygging, særlig hvis områdene blir pekt ut som blant de mest egnede områdene i Nasjonal ramme for vindkraft.

Utvidelse av Hårrena, Rendalen

Det foreslåtte området inneholder både eksisterende regionalnett og to digitalt kartlagte vannkraftpotensial. Kraftpotensialet i området er på 0,4 GWh/år og 0,33 GWh/år, til en utbyggingskostnad på henholdsvis 7,37 kr/kWh og 7,61 kr/kWh (indeksjustert fra 4,38 og 4,52 kr/kWh i 2000). Dette er små potensial, og kostnadsanslagene indikerer at prosjektene kan bli dyrere enn det ville vært lønnsomt å bygge i dag.

Eidsiva Nett AS eier en 66 kV linje som krysser området. De står ikke på adresselisten for oppstartsmeldingen, og vi ber om at de settes på høringslisten slik at de får muligheten til å uttale seg. NVE ber om at standardbestemmelser for nett inkluderes i verneforskriftene.

Lenke til kart over området i [NVE Atlas](#).

Skjærbekkraudkollen, Rendalen

Som nevnt ligger dette området i et analyseområde for Nasjonal ramme for vindkraft. Det er ingen konkrete planer for regional- eller sentralnett i det aktuelle området som vi kjenner til.

Lenke til kart over Skjærbekkraudkollen i [NVE Atlas](#).

Skorbekken, Trysil

Som nevnt ligger dette området i et analyseområde for Nasjonal ramme for vindkraft. Det er ingen konkrete planer for regional- eller sentralnett i det aktuelle området som vi kjenner til.

Lenke til kart over Skorbekken i [NVE Atlas](#).

Granåsen, Trysil

Vi kan ikke se at opprettelsen av reservatet er i konflikt med kjente energiresurser. Det er heller ingen konkrete planer for regional- eller sentralnett i det aktuelle området som vi kjenner til.

Lenke til kart over Granåsen i [NVE Atlas](#).

Trya, Stor-Elvdal

En 300 kV transmisjonslinje fra Rendalen-Fåberg krysser området. Statnett er ikke på adresselisten til oppstartsmeldingen, og vi ber om at de inkluderes på listen for høringen. NVE ber om at standardbestemmelser for nett inkluderes i verneforskriftene.

Verneforslaget omfatter også et digitalt kartlagt småkraftpotensial på 6,19 GWh/år til en utbygningpris på 3,05 kr/kWh (indeksjustert fra 1,81 kr/kWh i 2000).

Lenke til kart over Trya i [NVE Atlas](#).

Ulbergkletten, Stor-Elvdal

Det er uklart ut fra det foreløpige vernekartet om området vil ligge nærmere enn 100 m fra en 300 kV transmisjonslinje mellom Rendalen og Fåberg. Hvis det er tilfelle ber vi om å inkludere følgende nettbestemmelser i § 4:

- *Drift, vedlikehold og fornyelse, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.*

Lenke til kart over Ulbergkletten i [NVE Atlas](#).

Utvidelse av Gråkletten (tidligere kalt Tøråsen), Stor-Elvdal

Området knytter sammen de tidligere vernede områdene Gråkletten og Tøråsen. Utvidelsen tangerer eksisterende 66 kV linje mellom Koppang og Furuset, eid av Eidsiva Nett AS. NVE foreslår å endre vernegrensen mot vest slik at ledningen havner utenfor verneområdet. Det antas at gjeldende forskrifter for verneområdet videreføres, og tar hensyn til drift og vedlikehold av nettet. Dette er en eldre ledning

som Eidsiva har planer om å reinvestere i løpet av de neste 5-10 årene. NVE kjenner ikke til om reinvestert linje er planlagt i samme trase. Eidsiva Nett bør inkluderes på høringslisten.

Utvidelsen omfatter også inntaket til Neta kraftverk, som ble gitt konsesjon 16.01.2013, men som ikke har blitt bygd. Prosjektet hadde en beregnet midlere årsproduksjon på 6,3 GWh og en utbyggingskostnad på 3,88 kr/kWh (indeksjustert fra 3,2 kr/kWh i 2011). I 2018 fikk prosjektet forlenget byggefrist til 11.10.2023. NVE ber om at vernegrensen legges utenfor inntaket og dammen til det planlagte kraftverket, og at Neta kraftverk DA høres i saken.

Lenke til kart over Gråkletten i [NVE Atlas](#).

Hestberget, Våler

Ingen kjente konflikter såfremt vernegrensen er nøyaktig. En 66 kV linje som tilhører Eidsiva Nett AS ligger et par km nord for området.

Lenke til kart over Hestberget i [NVE Atlas](#).

Utvidelse av Maliskjæra, Grue

Vi kan ikke se at opprettelsen av reservatet er i konflikt med kjente energiresurser. Det er heller ingen konkrete planer for regional- eller sentralnett i det aktuelle området som vi kjenner til.

Lenke til kart over Maliskjæra i [NVE Atlas](#).

Med hilsen

Fredrik Arnesen
seksjonssjef

Carl Andreas Veie
avdelingsingeniør

Godkjenningstekst settes automatisk inn ved ekspedering

Kopi til:

EIDSIVA NETT AS
MILJØDIREKTORATET
Neta kraftverk DA
Olje- og energidepartementet
'sak@statskog.no'
'seh@statskog.no'
Statnett SF

Forskrift om vern av Skjerbekkraudkollen naturreservat, Rendalen kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel og lite påvirket granskog med høy luftfuktighet mye død ved. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til eldre og fuktig granskog, samt død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Rendalen kommune: 2/20.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2905 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Rendalen kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- e) Beiting.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Skorbekken naturreservat, Trysil kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel, fuktig granskog og bekkekløftmiljø. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til eldre og fuktig granskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Trysil kommune: 10/8.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 710 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Trysil kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Vedlikehold av eksisterende bygning og traktorvei vist på vernekartet i henhold til standard på vernetidspunktet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på eksisterende traktorvei vist på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e og 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Trya naturreservat, Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med fuktig løv- og barskog og bekkekløftmiljø med fosserøyksone. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til skog med høy luftfuktighet.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Stor-Elvdal kommune: 17/6.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 895 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Stor-Elvdal kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- f) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- g) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier vist på vernekartet.
- h) Vedlikehold av traktorveier avmerket på vernekartet i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på eksisterende stier og traktorveier avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- i) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.
- j) Nødvendig transport av ved, materialer og utstyr til eksisterende bygninger i nærheten av reservatet.
- k) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 h, § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Heimåsen naturreservat, Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel høytliggende barskog. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til gammel barskog og død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Stor-Elvdal kommune: 17/6.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 790 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Stor-Elvdal kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Ulbergkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med rik høytliggende barskog med mye død ved. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til rik barskog og død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Stor-Elvdal kommune: 17/6.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 300 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Stor-Elvdal kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Hestberget naturreservat, Våler kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel gran- og furuskog i mosaikk med myrflater og tjern. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til gammel barskog og død ved.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Våler kommune: 86/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2185 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Våler kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- e) Beiting.
- f) Merking, rydding og vedlikehold av stier og snøskuterløype vist på vernekartet.
- g) Rydding og vedlikehold inntil 10 meter fra midtlinjen av traktorveien vist på vernekartet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på stier og traktorvei vist på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Motorisert ferdsel på vinterføre i eksisterende snøskuterløype vist på vernekartet.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f, g og § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om endring av forskrift 21. juni 2017 nr. 892 om vern av Gråkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr.100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

I

I forskrift 21. juni 2017 nr. 892 om vern av Gråkletten naturreservat, Stor-Elvdal kommune, gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Stor-Elvdal kommune: 9/1, 10/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 5830 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av datert Klima- og miljødepartementet .....

De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Stor-Elvdal kommune, hos Fylkesmannen i *Innlandet*, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 4 skal lyde:

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende regelverk.
- d) Beiting.
- e) Bålbranning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall, på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- g) Oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet.
- h) *Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende sti vist på vernekartet.*
- i) *Rydding og vedlikehold inntil 10 meter fra midtlinjen av veien som er vist på vernekartet, i henhold til standard på vernetidspunktet.*

§ 5 skal lyde:

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy, *unntatt på eksisterende bilvei.*
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, *unntatt på eksisterende bilveg, traktorveg og sti vist på vernekartet.*

§ 7 skal lyde:

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger.

- f) Utsetting av saltstein.
- g) *Forsknings- og undervisningsrelaterte aktiviteter.*
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 7 b, c og f.

II

Denne forskriften trer i kraft straks.

Forskrift om vern av Hårrenna naturreservat, Rendalen kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med stedvis rik bar- og løvskog og bekkekløftmiljø med kalkinnslag. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til bekkekløfter og rike naturtyper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Rendalen kommune: 19/4, 19/79 og 20/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 790 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Rendalen kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Beiting.
- e) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- f) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- g) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende sti vist på vernekartet.
- h) Vedlikehold av traktorveier avmerket på vernekartet i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på eksisterende sti og traktorveier avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jaktårn for storviltjakt.
- g) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinje.
- i) Forsvarets øvingsaktivitet.
- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 g og h, § 7 b, c, d, e, f og i.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikraftredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 9. juli 1993 nr. 650 om fredning av Hårrenna naturreservat, Rendalen kommune, Hedmark.

Forskrift om vern av Maliskjæra naturreservat, Grue kommune, Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon ..... med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur med gammel, stedvis rik og urørt barskog. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til rik, gammel barskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Grue kommune: 95/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 800 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet ..... De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Grue kommune, hos Fylkesmannen i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f. eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.
- e) Beiting.
- f) Rydding, merking og vedlikehold av stier vist på vernekartet.
- g) Vedlikehold av eksisterende bygninger og skilt.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på stier vist på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d) Utsetting av saltstein.
- e) Oppsetting av gjerder i forbindelse med beite.
- f) Oppsetting av jakttårn for storviltjakt.
- g) Forsvarets øvingsaktivitet.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 g, § 7 b, c, d, e, f og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

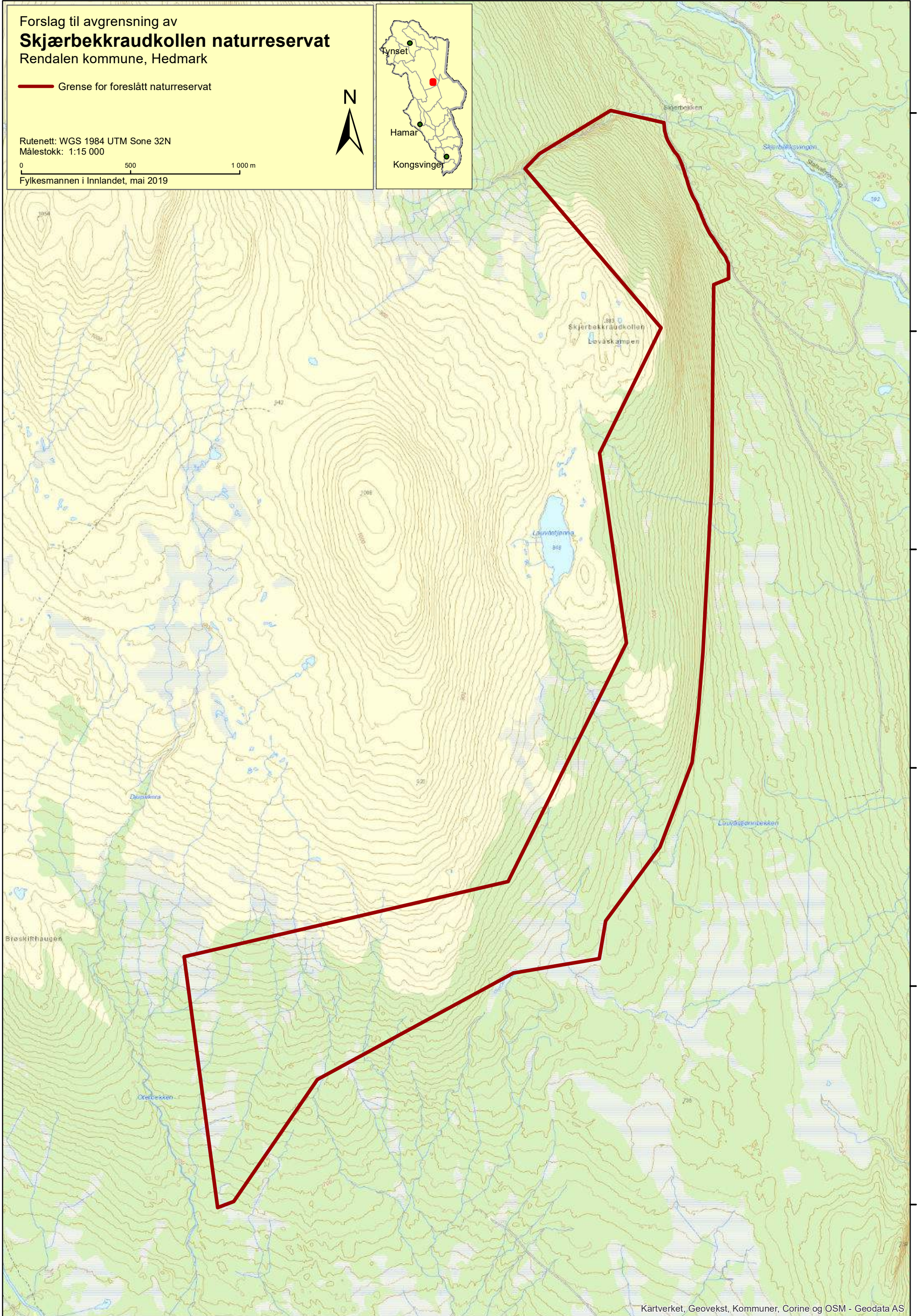
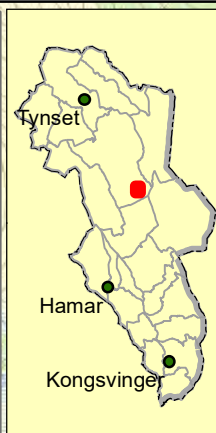
Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift om fredning av Maliskjæra naturreservat, Grue kommune, Hedmark, 9. juli 1993 nr. 657.

Forslag til avgrensning av
Skjærbekkraudkollen naturreservat
Rendalen kommune, Hedmark

 Grense for foreslått naturreservat

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N
Målestokk: 1:15 000

0 500 1 000 m
Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

6 830 000
6 829 000
6 828 000
6 827 000
6 826 000
6 825 000

637 000

638 000

639 000

640 000

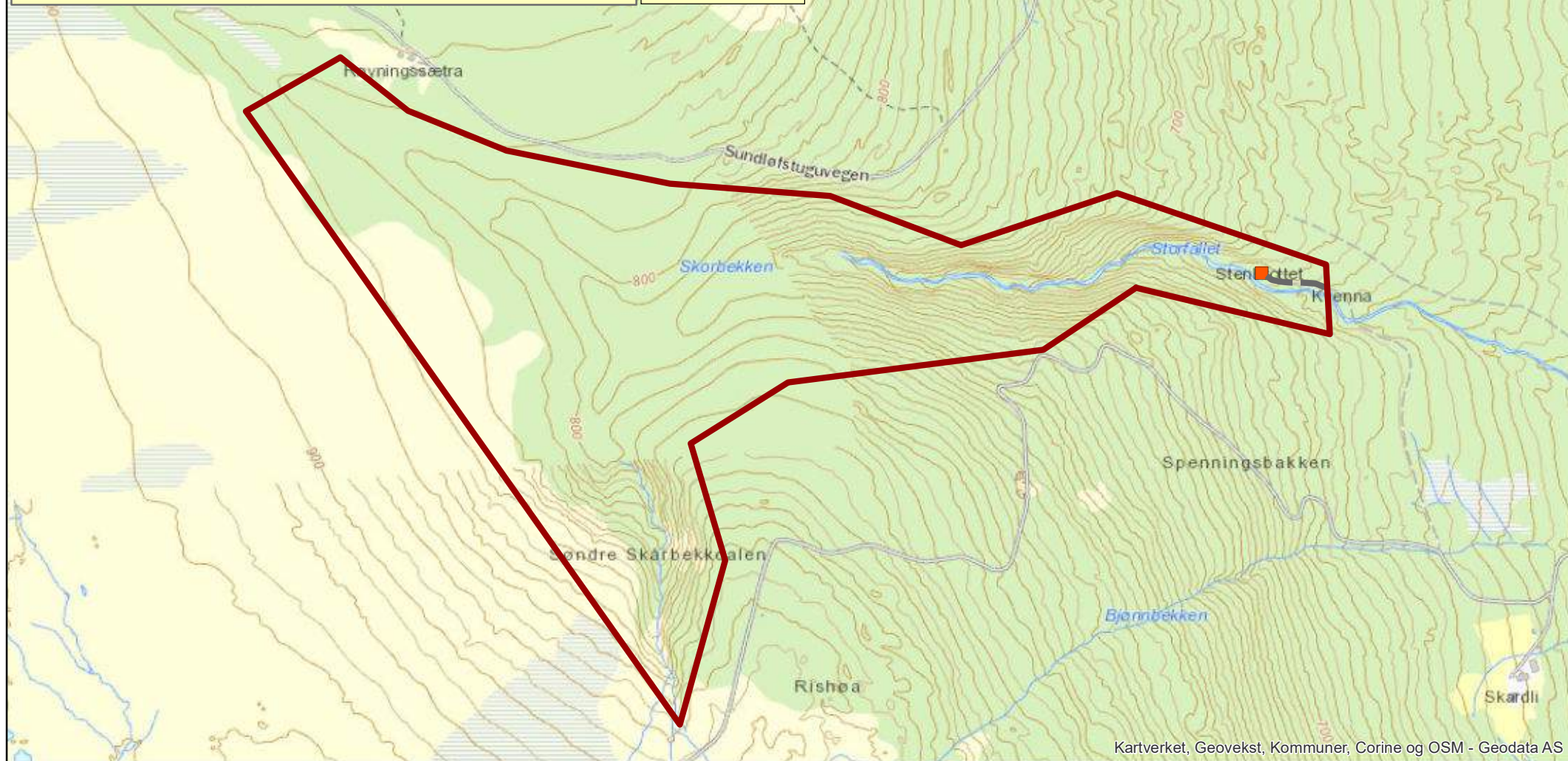
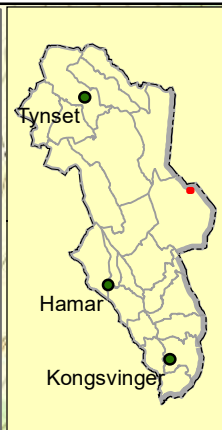
Forslag til avgrensning av **Skorbekken naturreservat** Trysil kommune, Hedmark

- Grense for foreslått naturreservat
- Traktorveg, jf. forskrift
- Bygning, jf. forskrift

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N
Målestokk: 1:10 000

0 500 1 000 m

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

683 000

684 000

685 000

Kartverket, Geovekst, Kommuner, Corine og OSM - Geodata AS

6 825 000

6 824 000

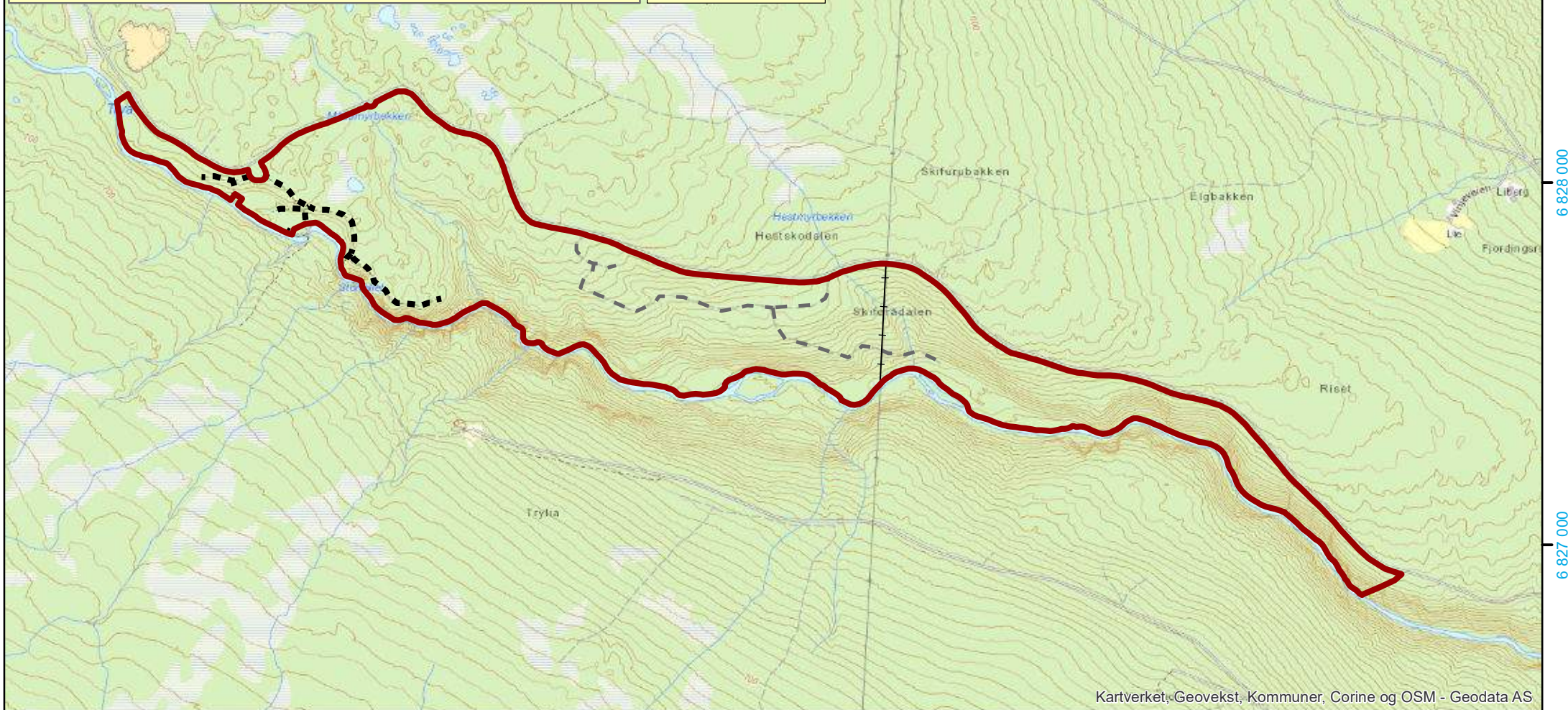
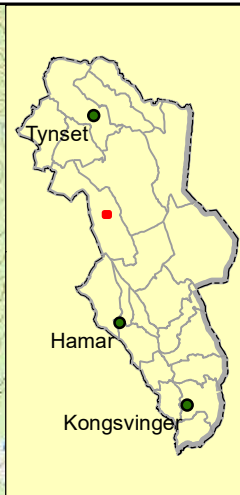
Forslag til avgrensning av
Trya naturreservat
Stor-Elvdal kommune, Hedmark

- Grense for foreslått naturreservat
- Traktorveg, jf. forskrift
- Sti, jf. forskrift
- Kraftlinje

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N
Målestokk: 1:15 000

0 500 1 000 m

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

601 000

602 000

603 000

604 000

6 829 000

6 828 000

6 827 000

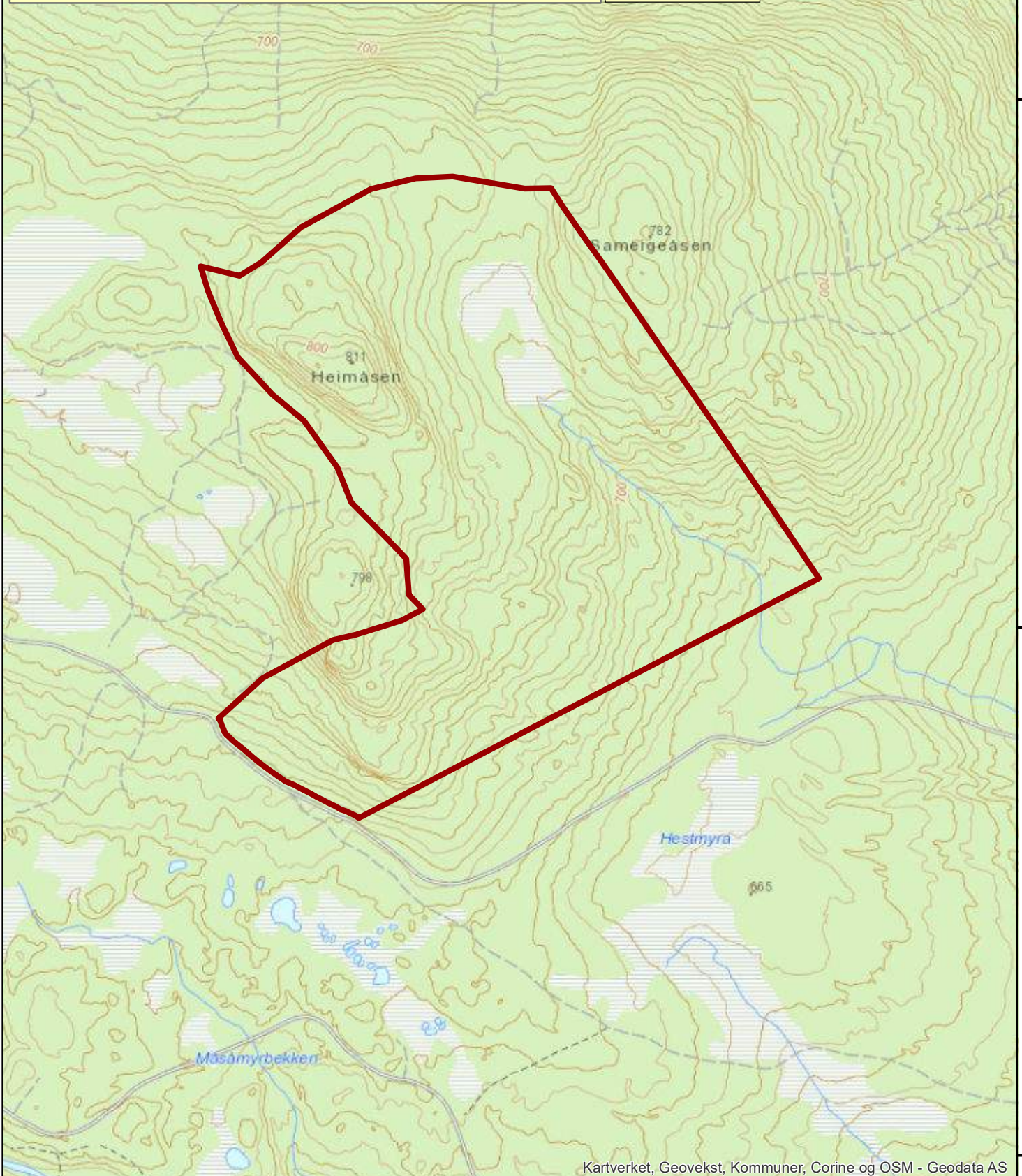
Forslag til avgrensning av
Heimåsen naturreservat
Stor-Elvdal kommune, Hedmark

 Grense for foreslått naturreservat

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N
Målestokk: 1:10 000

0 250 500 m

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

6 830 000

6 829 000

6 828 000

601 000

602 000

Forslag til avgrensning av
Ulbergkletten naturreservat
Stor-Elvdal kommune, Hedmark

 Grense for foreslått naturreservat

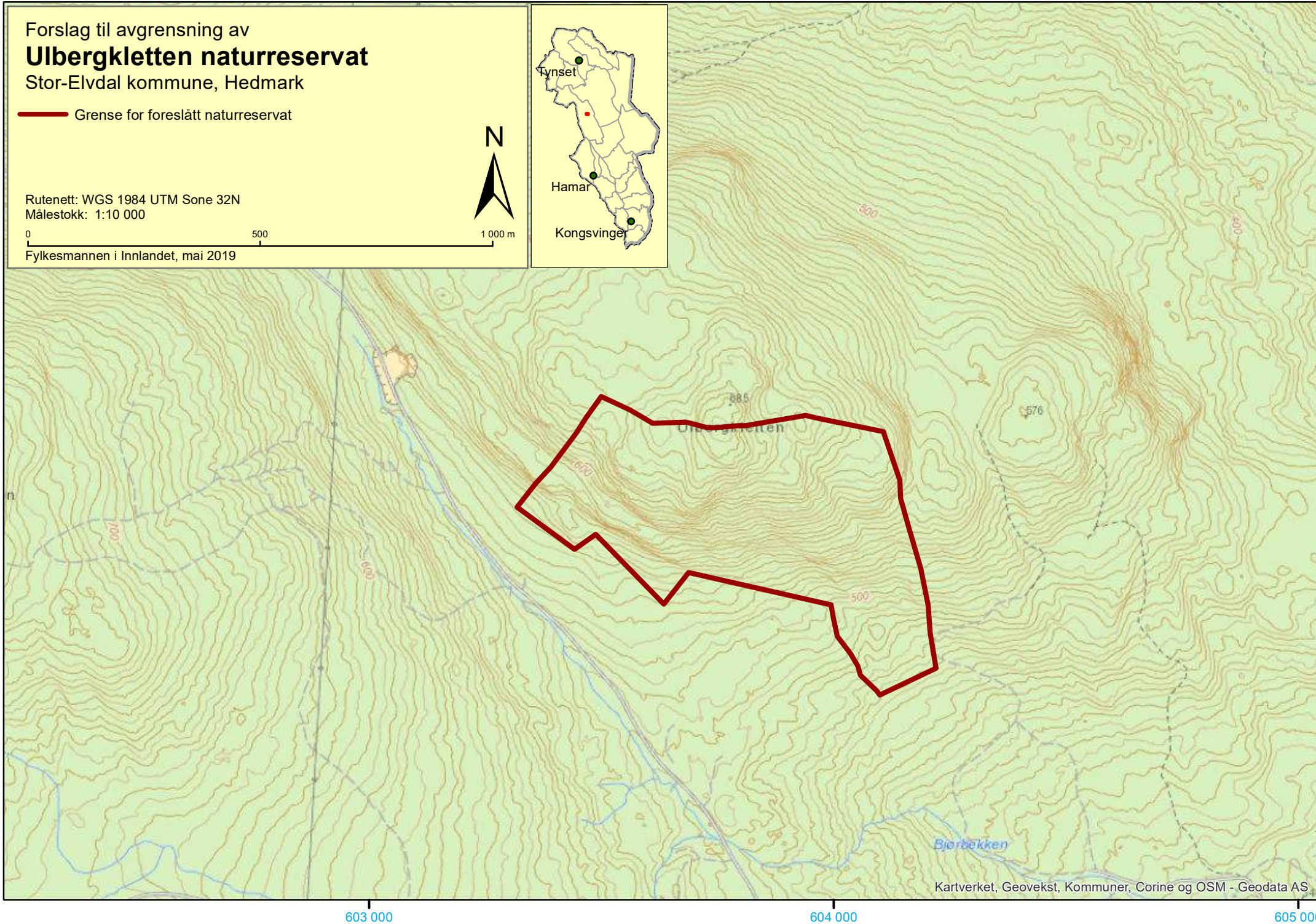
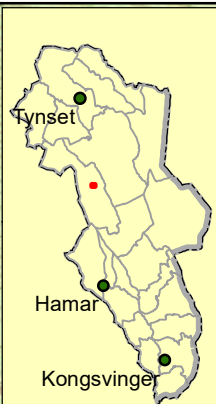
Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N
Målestokk: 1:10 000

1 000 m

0 500

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

Forslag til avgrensning av Hestberget naturreservat

Våler kommune, Hedmark

— Grense for foreslått naturreservat

— Traktorveg, jf. forskrift

- - - Sti, jf. forskrift

— Snøskuterløype, jf. forskrift

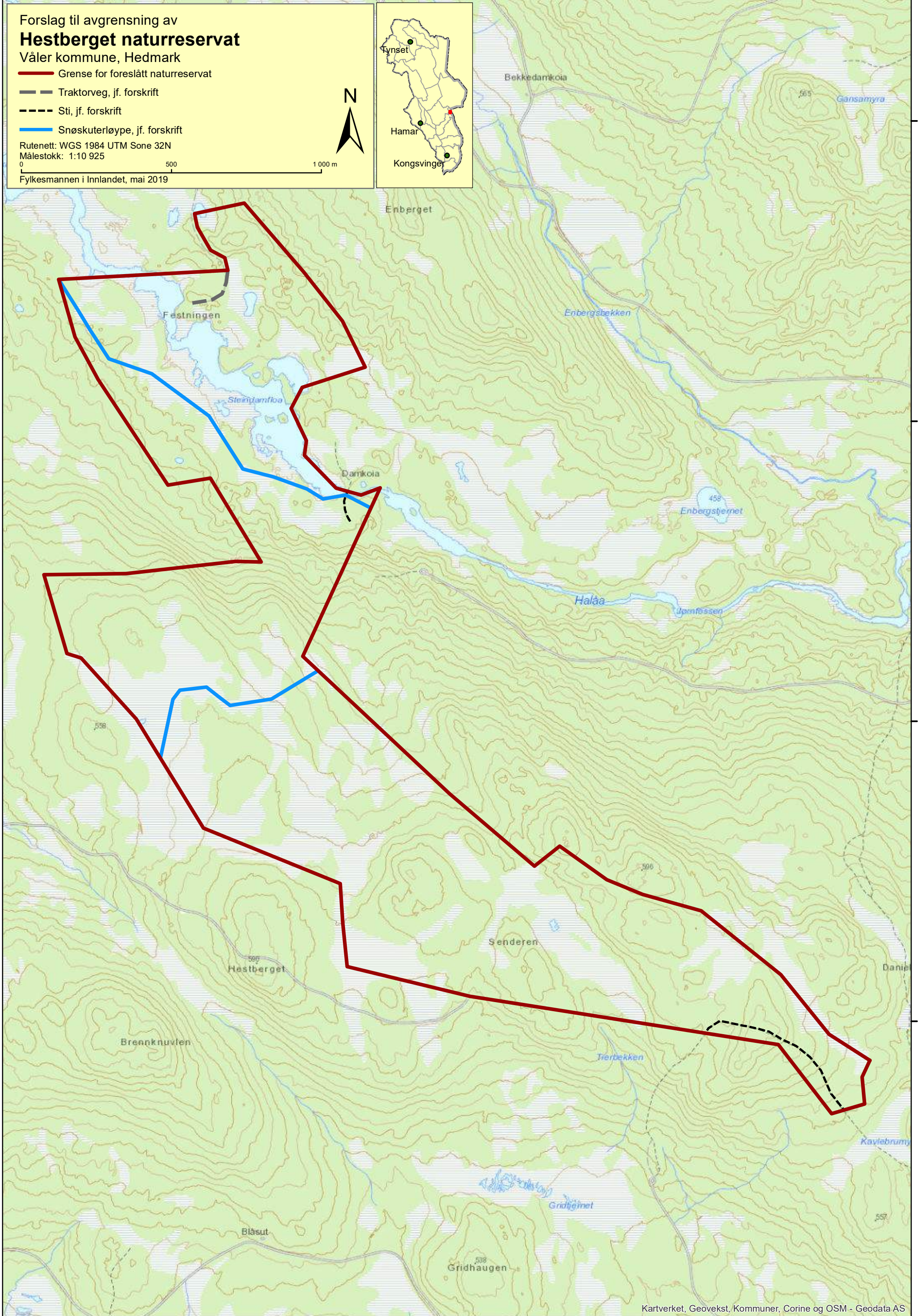
Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N

Målestokk: 1:10 925

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

0 500 1000 m

6 766 000

6 765 000

6 764 000

6 763 000

672 000

673 000

674 000

Forslag til utvidelse av Gråkletten naturreservat

Stor-Elvdal kommune, Hedmark

 Grense for foreslått utvidelse

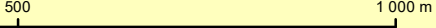
 Bilvei

 Sti

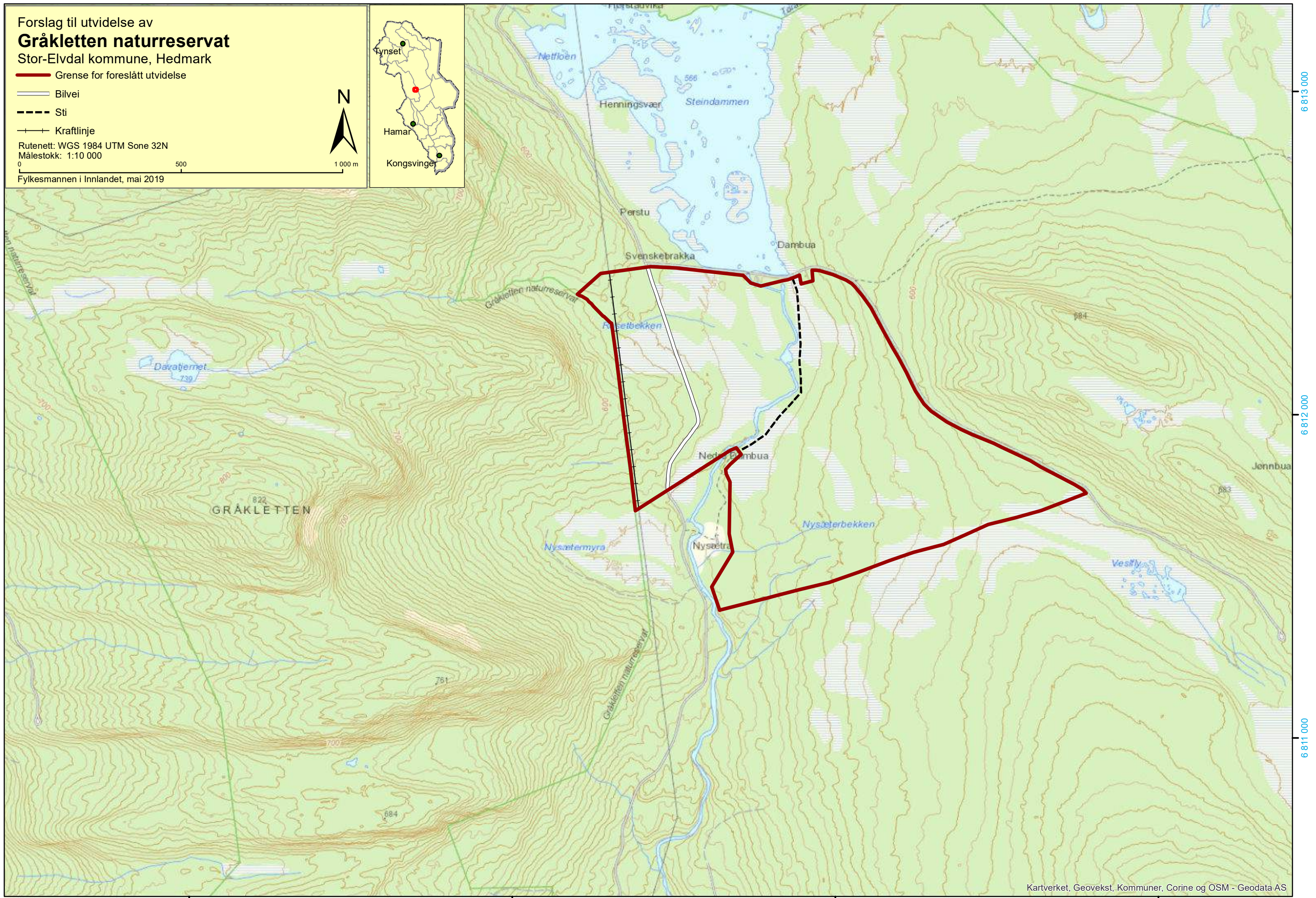
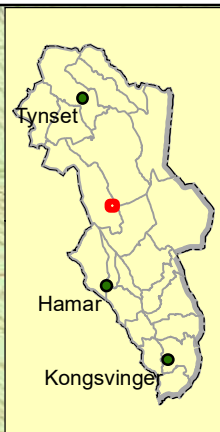
 Kraftlinje

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N

Målestokk: 1:10 000

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

616 000

617 000

618 000

619 000

6 813 000

6 812 000

6 811 000

Forslag til utvidelse av Hårrenna naturreservat

Rendalen kommune, Hedmark

— Grense for foreslått utvidelse

- - - Traktorvei, jf. forskrift

- - - - - Sti, jf. forskrift

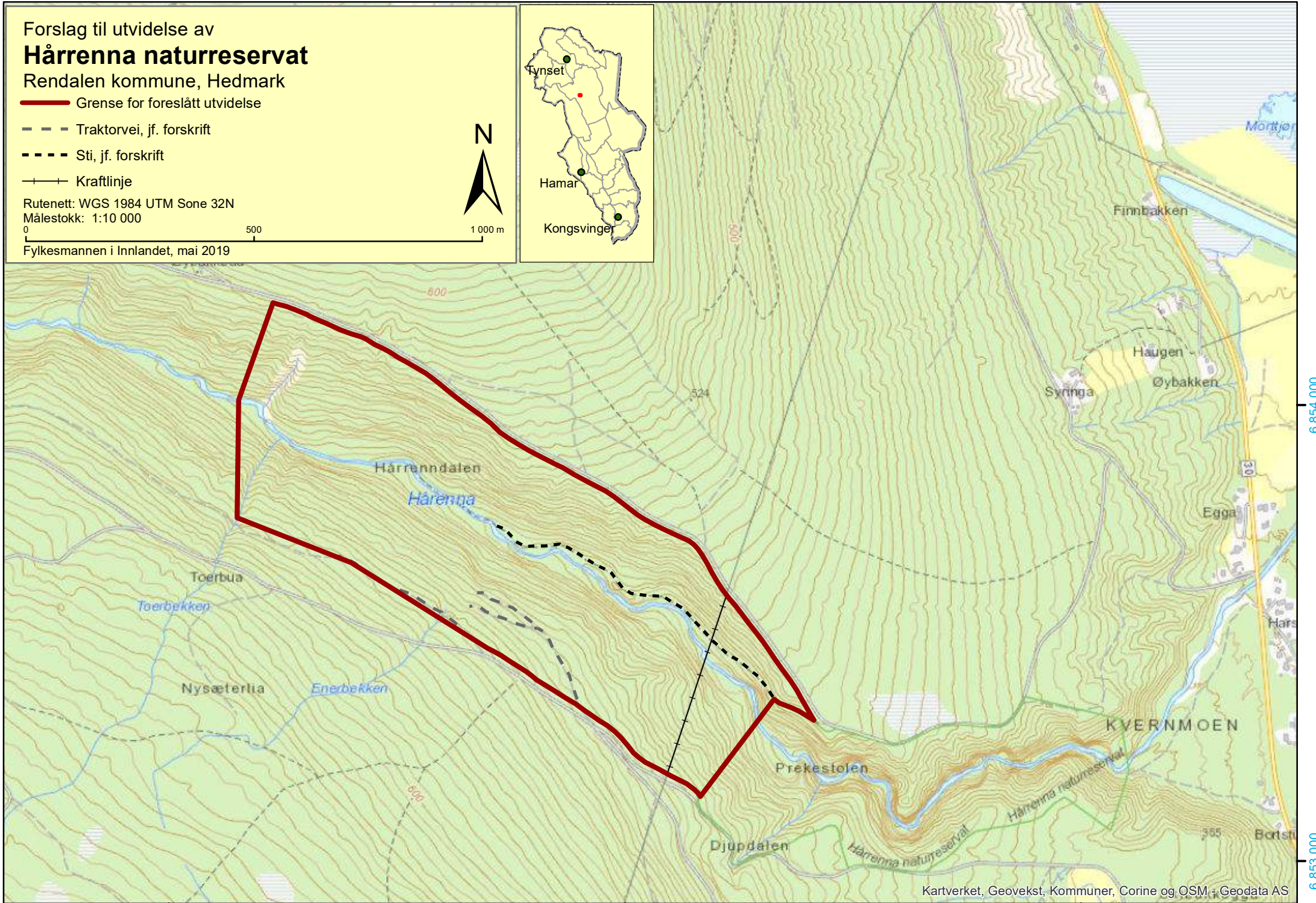
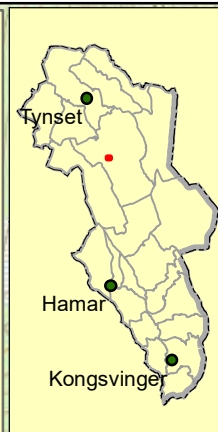
+ + Kraftlinje

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N

Målestokk: 1:10 000

0 500 1 000 m

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

Forslag til utvidelse av **Maliskjæra naturreservat**

Grue kommune, Hedmark

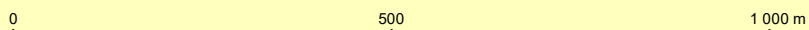
 Grense for foreslått utvidelse

 Sti, jf. verneforskrift

 Bygning, jf. verneforskrift

Rutenett: WGS 1984 UTM Sone 32N

Målestokk: 1:10 000

Fylkesmannen i Innlandet, mai 2019

Adresseliste

Navn

Neta kraftverk DA C/O Jens Naas-Bibow
Anne Berit Lutnæs
Øyvind Hornset
Eidsiva Energi
Norsk ornitologisk forening avd. Hedmark
Vegdirektoratet

Elektronisk post til:

Rendalen kommune
Trysil kommune
Stor-Elvdal kommune
Våler kommune
Grue kommune
AVINOR AS
Den Norske Turistforening
Direktoratet for mineralforvaltning
Forsvarsbygg
Forum for natur og friluftsliv - Hedmark
Friluftslivets fellesorganisasjon
Friluftsrådernes Landsforbund
Glommen Skog SA
Hedmark Bonde- og Småbrukarlag
Hedmark Bondelag
Hedmark fylkeskommune
Hedmark Sau og Geit
Høgskolen i Innlandet - Evenstad
Institutt for biovitenskap
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Kommunenes sentralforbund
Landbruksdirektoratet
Luftfartstilsynet
Miljødirektoratet
Natur og Ungdom
Naturhistorisk museum og botanisk hage
Naturvernforbundet i Hedmark
NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig
Nord-Østerdal Kraftlag SA
Norges Bondelag
Norges Geologiske Undersøkelser
Norges handicapforbund
Norges Idrettsforbund
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges jeger- og fiskerforbund - Hedmark
Norges Luftsportforbund
Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Norges Miljøvernforbund
Norges Naturvernforbund
Norges Orienteringsforbund

Norges Skogeierforbund
Norges vassdrags- og energidirektorat
Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst
Norsk Biologforening
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Botanisk Forening
Norsk institutt for naturforskning
Norsk Organisasjon for Terrengsykling
Norsk organisasjon for terrengsykling - Hedmark
Norsk Ornitologisk Forening
Norsk Sau og Geit
Norsk Zoologisk Forening
Norskog
Sabima
Skogforsk
Skogselskapet i Hedmark
Statens Kartverk
Statens vegvesen Region øst
Statkraft SF
Statnett SF
Statskog
Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene
WWF-Norge